

AKATEEMISET NAISET VANTAATA RAKENTAMASSA

VAN 1988-2021

TOIMITTAJAT: Raija Sollamo ja Helena Immonen
KUSTANTAJA: Vantaan Akateemiset Naiset ry. Vantaa 2022.
KUVAT: VANin arkistoista
KANNEN KUVA: Helena Immonen
TAITTO JA PAINO: PunaMusta Oy

SISÄLLYS

ESIPUHE	5
<i>Raija Sollamo</i>	
MAALAISPITÄJÄSTÄ KAUPUNGIKSI	7
<i>Terhi Nallinmaa-Luoto</i>	
VANTAA KULTTUURIKAUPUNKINA.....	21
<i>Marjatta Hietala</i>	
YHDISTYKSEN PERUSTAMINEN	41
<i>Raija Sollamo</i>	
VAN, SANL, KANSAINVÄLISET YHTEYDET JA VAIKUTTAMINEN PAIKALLISTASOLLA.....	46
<i>Sirkka Eurén</i>	
VANHOJEN JA UUSIEN JÄSENTEN SYMBIOOSI - ONKO SE MAHDOLLISTA?	49
<i>Helena Immonen ja Sirkka Eurén</i>	
VANTAAN AKATEEMISET NAISET KOTOUTTAMISEN TUKENA	53
<i>Marja Liisa Toivanen</i>	
EU-PROJEKTI: Korkeasti koulutetut naiset ja perheväkivalta Domestic Violence Met by Educated Women	59
<i>Raija Sollamo</i>	
LIITE: VANTAAN AKATEEMISET NAISET RY toimintakertomusten valossa	70
<i>Sirkka Eurén</i>	

Suomen Akateemisten Naisten Liitto (SANL) viettää tänä vuonna 100-vuotisjuhlaansa. Sen kunniaksi Vantaan Akateemisten Naisten yhdistys ry (VAN), joka on yksi liiton paikallisyhdistyksistä, päätti koota tietoja ja kuvia omasta yli 30-vuotisesta historiastaan ja julkaista sekä kirjan että pdf-version. Yhdistys perustettiin tammikuussa 1988. Nyt ensimmäisistä jäsenistä jotkut ovat jo siirtyneet ajan rajan tuolle puolen, mutta monia on vielä pitämässä yllä ”elävää arkistoa” yhdistyksen 33-vuotiselta taipaleelta. On historian kirjoittamisen aika.

Olemme otsikoineet kirjan ”Akateemiset naiset Vantaata rakentamassa”. Emme ole kärränneet laastia ja betonia, mutta olemme olleet rakentamassa vantaalaisten henkistä hyvinvointia, mielen virkistystä ja kulttuurista vireyttä. Sellaisessa maaperässä kaupungit kukoistavat.

Yhdistyksen perustamisen idean äiti oli filosofian maisteri Pirkko Saikkonen. Hän kutsui perustavan kokouksen koolle kotiinsa Iltatie 9 Vantaanlaaksoon 27.1.1988. Innostus oli suuri. Useimmat meistä olivat muuttaneet Vantaalle halpojen asuntojen, luonnonläheisyyden ja hyvien koulujen vuoksi. Elimme elämän ruuhkavuosia ja lapsemme kävivät koulua ja harrastivat Vantaalla. Meillä oli työn ja kodin ohella hyvin vähän aikaa omille harrastuksille nukkumalähiöissämme, mutta yhteys eri aloilla työskenteleviin, oppineisiin naisiin oli meille tärkeä inspiraation ja Vantaalle kotoutumisen väylä. Kirjamme kertoo siitä Vantaasta, jonne olemme kotoutuneet, sen historiasta ja monipuolisesta kulttuurista, josta olemme saaneet nauttia ja jota olemme itsekkin rikastuttaneet. Se kertoo yhdistyksemme aktiivisesta toiminnasta täynnä kokouksia, esitelmätilaisuuksia, retkiä, vierailuja museoissa, taidenäyttelyissä ja kulttuurikohteissa, käyntejä teattereissa ja uusien digitaitojen yhdessä opiskelua.

Vantaan Akateemisten Naisten yhdistys on osallistunut valtakunnalliseen toimintaan keskusjärjestönsä Suomen Akateemisten Naisten Liiton (SANL) kautta. Vielä laajempaan vastuunkantoon yhdistys on pystynyt akateemisten naisten pohjoismaisten ja eurooppalaisten verkostojen sekä EU:n kautta. Laajin yhteistyörenkaamme on kansainvälisen liittomme organisoima avustustoiminta kuten opettajien koulutusprojekti Ugandassa.

Vantaan Akateemisten Naisten yhdistys on kantanut yhteiskuntavastuuta paitsi huolehtimalla omien jäsentensä hyvinvoinnista, mielen virkistyksestä ja kulttuurisesta vireydestä myös toimimalla aktiivisesti maahanmuuttajanaisten kotouttamiseksi kahdessa hankkeessa: Luetaan yhdessä -verkostossa ja Tehdään yhdessä -projektissa. Molemmista on artikkeli tässä kirjassa.

Lopuksi miellyttävä tehtäväni on kiittää historiatoimikuntamme jäseniä ja kirjan kirjoittajia FM Terhi Nallinmaa-Luotoa, professori FT, VTK Marjatta Hietalaa, VN, KL Sirkka Eurénia, ETL Helena Immosta ja opetusneuvos FM Marja Liisa Toivasta sekä oikolukijaamme kirjeenvaihtaja M.A Aino Rauniota. Kiitän yhdistystä ja sen puheenjohtajaa Helena Immosta suuriarvoisesta tuesta kirjabrojektille sekä korvaamattomasta avusta kuvien käsittelyssä. Valitettavasti useimmat kuvista ovat vain kännykällä otettuja. Lopuksi lausun lämpimät kiitokset PunaMusta Oy:lle kirjan taitosta ja painatuksesta.

Vantaalla 28.4.2022

Raija Sollamo

Historiatoimikunnan puheenjohtaja

Pyhän Laurin kirkko. Kuva: Lotta Numminen

MAALAI SPITÄJÄSTÄ KAUPUNGIKSI

Pysyvän asutuksen synty

Vantaan kaupungin historialliset juuret ulottuvat 1200-luvulle, jolloin sen alueelle muutti uudisasukkaita Ruotsista, ilmeisesti lähinnä Helsinglannin maakunnasta. Uudenmaan etelärannikko oli vanhastaan kuulunut hämäläisten eränkäyntialueeseen, ja Uudenmaan pohjoisosassa asui ennestään jonkin verran suomenkielistä väestöä. Vanhin myöhemmän Vantaan aluetta koskeva historiallinen asiakirja on vuodelta 1351, jolloin Ruotsin kuningas Maunu Eerikinpoika lahjoitti virolaiselle Paadisten luostarille lohenkalastusoikeuksia Vantaanjoen koskiin. Myöhemmän Vantaan alue oli paljon nykyistä laajempi, ja 1400-luvulta lähtien se tunnettiin Helsingin pitäjänä. Pitäjän keskuksena oli kirkonkylä ja siellä sijaitseva Pyhän Laurin kirkkirkko.

Luostarin alaisuudessa

Roomalaiskatolinen kirkko on luonteeltaan kansainvälinen, ja Viron pohjoisrannikolle perustettu Paadisten sistersiläisluostari hankki jo 1320-luvulla omistukseensa maa-alueita itäiseltä Uudeltamaalta. Maunu Eerikinpoika suosi yksityiselämässään sistersiläisluostareita ja katsoi Porvoon pitäjän alueen kuuluvan Ruotsin kruunun omistuksiin. Hän lahjoitti lohenkalastusoikeuden lisäksi 1351 Tallinnan hiippakuntaan kuuluneelle Paadisten luostarille ns. patronaattioikeuden. Se tarkoitti oikeutta nimittää seurakuntaan pappi ja kantaa sieltä ja molemmista sen alaisista kappeliseurakunnista eli Sipoosta ja Pernajasta papille vanhastaan kuuluneet verot. Saksalainen ritarikunta oli 1200-luvulla valloittanut Viron ja pakottanut sen asukkaat kääntymään kristinuskoon, ja näitä miehittäjiä vihanneet talonpojat olivat Yrjönyön kapinassa 1343 hävittäneet Paadisten luostarin, jonka jälleenrakennusta Maunu Eerikinpoika lahjoituksillaan halusi tukea. Porvoon seurakunta kuului kuitenkin Turun hiippakuntaan, ja Maunu Eerikinpoika joutui hankkimaan patronaattioikeuden lahjoittamiselle vielä Turun piispan Hemmingin suostumuksen. Turun piispa Maunu Tavast onnistui lopulta 1429 ostamaan Paadisten luostarilta takaisin Turun hiippakunnalle sekä Helsingin lohenkalastamon että patronaattioikeutensa Porvooseen ja sen kappeleihin kaikkine saatavineen ja tuloi-

Pyhän Laurin kirkon alttari ja alttaritaulu. SANL:in vuosikokouksen osanottajat vierailivat Pyhän Laurin kirkossa 16.11.2019.

neen. Kauppa rahoitettiin Turun hiippakunnan saamalla lahjoitusvaroilla, joilla hankittiin luostarin läheltä kaksi kylää. Niiden varoilla oli ylläpidettävä ikuinen messu kuningas Maunu Eerikinpojan ja hänen vanhempiensa ja lastensa sielujen hyväksi.

Perinteistä maataloutta vuosisadasta toiseen

Helsingin pitäjä oli rannikkopitäjä, jonka alue oli suurelta osin vanhaa merenpohjaa. Merenpohjan päälle kerrostunut savi teki maaperän sopivaksi peltoviljelyyn, josta muodostuikin pitäjän asukkaiden pääelinkeino karjanhoidon ja kalastuksen ohella. Tärkeä sivuelinkeino oli talonpoikaispurjehdus, jolla talonpojat kävivät myymässä maatalous- ja käsityötuotteitaan Itämeren rantakaupunkeihin. Keskiajalla ja vielä 1600-luvullakin kunkin kylän talot oli tavallisesti ryhmitetty yhteiselle kylätontille, jota peltoaukea ympäröi. Tällaisesta ryhmäkylästä on vieläkin esimerkkinä Pyhän Laurin kirkon luona oleva vanha kirkonkylä ja sen jäljellä olevat maalatut puutalot. Vilja leikattiin sirpillä ja kuivattiin ja puitiin riiehesä, ja karjanrehuksi tarvittu heinä korjattiin niittämällä se viikatteella niityiltä, joista suurimmat olivat Seutulassa. Isojaossa, joka käytiin 1700-luvun jälkipuoliskolla, pyrittiin mm. ryhmäkylät hajottamaan. Useimmiten kyseessä oli pitkä ja hidas prosessi, joka monessa tapauksessa saatiin päätökseen vasta 1800-luvun alkupuoliskolla. Tällöin muutamia kirkonkylänkin taloista siirrettiin kauemmas maantien varteen. Maataloustekniikassakaan ei tapahtunut kovin laajoja muutoksia ennen 1800-luvun jälkipuoliskoa. Ryhmäkyläen lisäksi pitäjän alueelle perustettiin varsinkin 1500- ja 1600-luvuilla etupäässä aatelisten toimesta useita kartanoita, joiden palkattu työväki tai kartanon mailla asuneet alustalaiset huolehtivat käytännön maataloustöistä.

Maalaispitäjään syntyy kaupunki

Kauaskantoinen muutos Helsingin pitäjässä tapahtui 1550, jolloin Ruotsin kuningas Kustaa Vaasa perusti Vantaanjoen suuhun Helsingin kaupungin. Tarkoituksena oli saada Tallinnan ja Riian kautta kulkenut Hollannin, Ranskan ja Englannin sekä Venäjän välillä kulkenut kauppa siirtymään Suomenlahden pohjoisrannikolle, jolloin Ruotsin kruunulle olisi voitu kerätä kaupankäyntiin liittyvät verot ja tullitulot. Kuningas lahjoitti uudelle kaupungille maa-alueita Helsingin pitäjästä, mutta 1600-luvulla sen satama oli käynyt matalaksi ja huonoksi, ja 1640 kaupunki siirrettiin Vironniemelle, nykyisen Helsingin keskustaan Kruunuvuorenselän ja Kluuvinlahden välille. Samassa yhteydessä Töölön kylä siirrettiin pitäjästä kaupunkiin.

Linnoitus ja kasvava kaupunki tarjoavat ansaintamahdollisuuksia pitäjäläisille

Ruotsin hallitus ryhtyi Venäjää vastaan 1741–1743 käydyn ja hävityn sodan jälkeen tehostamaan Suomen puolustusvalmiutta ja rakennuttamaan Helsingin kaupungin edustalle Susisaarille merilinnoitusta. Sitä rakennettiin 1748–1788 etupäässä Ranskan rahoilla ja tuhansien suomalaisten ja ruotsalaisten sotilaiden työpanoksella. Linnoitus sai nimen Sveaborg, suomalaisittain äännettynä Viapori. Linnoitustöissä olevat saivat kruunulta muonan, majoituksen ja rahapalkan, ja muonan hankkiminen suurelle työmaalle tarjosi sekä Helsingin kaupungin että pitäjän kauppiaille ja maanviljelijöille runsaasti ansaintamahdollisuuksia. Viaporin merilinnoitus ja Helsingin kaupunki tarjosivat rakennustöiden päätyt-

tyäkin pitäjäläiseen tuotteille jatkuvasti kasvavan markkina-alueen. Niihin kuuluivat myös ensimmäiset teollisuustuotteet, joita 1700-luvulla ja 1800-luvun alkupuolella valmistivat muutamat sahat, tiilitehtaat, kalkinpolttimot, eräät posliini- ja lasitehtaat, tehdasmaiset viinanpolttimot ja kaupalliset tuulimyllyt. Silvola kylässä avattiin 1744 rautakaivos, jossa malmia louhittiin 1860-luvulle asti. Sen tuotteet jalostettiin raudaksi Vantaankosken ruukissa, jonka toiminta päättyi konkurssiin 1860. Muukin teollinen toiminta hiipui 1860-luvulla lukuun ottamatta pitäjän koskissa pyörineitä vanhoja vesimyllyjä. Pitäjän asukasluku kasvoi 1700-luvun puolivälistä 1860-luvulle noin kolminkertaiseksi, ja 1800-luvun alkupuoliskolla lähes puolet tästä kasvusta oli muuttovoittoa lähipitäjistä. Vuosisadan puolivälissä noin viidennes asukkaista sai elantonsa maatalouden ulkopuolelta mm. teollisuustyöläisinä tai käsityöläisinä.

Pääkaupungin siirto ja rautatien rakentaminen houkuttelevat muuttajia

Uusi kauaskantoinen muutos tapahtui 1809, kun Suomi irrotettiin Venäjää vastaan 1808–1809 käydyin ja hävityn sodan seurauksena Ruotsista ja liitettiin Venäjään autonomisena suuriruhtinaskuntana. Venäjän keisari Aleksanteri I määräsi 1812 sen pääkaupungin siirrettäväksi Turusta Helsinkiin, joskin muutto toteutui käytännössä lopullisesti vasta vuoteen 1819 mennessä. Helsingin kaupunki kasvoi ja houkutteli muuttajia maalta. Helsingin ja Hämeenlinnan välille ryhdyttiin 1857 rakentamaan rautatietä, jonka ensimmäinen väliasema rakennettiin Tikkurilaan. Liikenne radalla alkoi maaliskuussa 1862, ja osa maalta muuttajista asettui asumaan Helsingin pitäjän puolelle joko radanvarteen tai hyvien kulkuyhteyksien lähelle ulosmenoteiden reunoille.

Teollistuminen lähtee käyntiin

Kun 1865 annettu asetus kunnallishallinnosta maalla tuli voimaan, oli Helsingin maalaiskunnan asukkaiden ehdoton pääelinkeino vielä maatalous. Tikkurilankosken rannalle oli kuitenkin jo 1862 perustettu Tikkurilan Värehtehdas. Seuraavina vuosina maalaiskunnan alueelle perustettiin useita uusia teollisuuslaitoksia, kuten lasitehdas Katrinebergin maalle 1865, viilatehdas ja trasselitehdas Vantaankosken itärannalle 1889, muutamia olutpanimoita, tiilitehtaita, kattopäreitä valmistaneita pärehöyliä, puusepäntehtaita ym.

Monet tehtaista käyttivät koskivoiman sijasta tai sen lisäksi höyrykoneilla tuotettua höyryvoimaa ja 1910-luvulla vielä sähkövoimaakin, jota tuotettiin Malmin ja Oulunkylän sähkölaitoksissa. Jotkut tehtaista menivät ennen pitkää konkurssiin, ja 1914 syttynyt maailmansota ja 1917 puhjennut Venäjän vallankumous tyrehtyttivät monen yrityksen viennin ja lopettivat niiden toiminnan. 1900-luvun alkuun mennessä avattiin radan varteen useita uusia rautatieasemia, joiden ympärille syntyi sekä asutusta että teollisuuslaitoksia. Suurin osa näiden uusien taajamien asukkaista sai elantonsa palkkatyöstä, monet heistä juuri teollisuuden palveluksessa, ja osa heistä kävi töissä Helsingin kaupungin puolella. Maalaiskunnan kuntakeskus muodostui Malmin aseman ympärille, ja Malmin ja Tapanilan seudusta kehittyi Tikkurilan ohella toinen uusi teollisuuskeskus. Rantarata Helsingistä Turkuun valmistui 1903, ja sen varrella olevan Pitäjänmäen aseman ympärille syntyi kolmas merkittävä teollisuusalue.

VANin naiset olivat lounaalla Ravintola Kuninkaan Lohessa ja sen jälkeen kävelyllä ihailemassa entistä viilatehdasta ja Vantaankoskea.

Maatalous muuttuu ja uudistuu

Maataloudessa tapahtui 1870-luvulta lähtien merkittävä muutosprosessi, kun viljavaltaisesta tuotannosta siirryttiin karjatalousvaltaiseen ja uudistettiin samalla viljelymenetelmiä ja karjanhoitoa mm. siirtymällä kylvöheinän viljelyyn. Ensimmäiset uudistajat olivat suurten kartanoiden omistajia, joiden esimerkkiä talonpojat vähitellen seurasivat. Kartanoherrat hankkivat 1870-luvulta lähtien erilaisia maatalouskoneita ja perustivat 1882 paikalliseksi yhdyssiteeksi Helsingin Lantmannagillen, joka hankki vuosisadan vaihteessa paikkakunnalle eri alojen maatalousneuvoja. Tikkurilaan Jokiniemen tilalle perustettiin maatalouden tutkimus- ja koelaitos, joka aloitti toimintansa 1909. Neuvonnan, kokeilujen ja uudistusten tuloksena sekä karjatalouden että osaksi myös kasvinviljelyn eri haarojen tuotto moninkertaistui samalla, kun työvoiman tarve väheni koneistumisen ansiosta. Kun kasvavassa pääkaupungissa riitti kysyntää maatalouden tuotteille, maalaiskunnan maatalous kaupallistui vähitellen niin, että tiloilla viljeltiin enää vain tuottavimpia kasveja, ja muut elintarvikkeet ostettiin kyläkaupasta, joita 1870-luvulta lähtien perustettiin ympäri kuntaa.

Kunnallishallinto syntyy

Helsingin pitäjän ja aluksi vielä maalaiskunnankin hallinnollisena keskuksena oli kirkonkylä vuoteen 1897 asti, jolloin kunnantalo ja koko kunnan keskus siirrettiin Malmille. Pitäjänhallinnon aikana seurakunnan ylin päättävä elin oli virallisesti ollut kirkkoherran johtama pitäjänkokous, mutta 1865 annettiin asetus kunnallishallinnosta maalla, ja sen mukaan kunta ja seurakunta erotettiin toisistaan niin, että seurakunnan vastuulle jäivät vain kirkolliset ja kunnan vastuulle ns. maalliset asiat kuten koulujen perustaminen sekä köyhäinhoito ja terveyden- ja sairaanhoito. Kunnan ylin päättävä elin oli kuntakokous, jossa saivat äänestää kaikki täysi-ikäiset ja hyvämaineiset kunnallisveron maksajat, myös naislesket ja 25 vuotta täyttäneet naimattomat naiset. Itse kunkin äänimäärä riippui hänen veroäyriensä määrästä. Helsingin maalaiskunnassa eniten veroäyriä ja siis myös eniten ääniä oli vaurastuneeseen ruotsinkieliseen väestöön kuuluvilla maanomistajilla, virkamiehillä ja muutamilla harvoilla tehtailijoilla, mikä takasi heille määräysvallan kunnan asioissa.

Suomenkielinen väestö kasvaa ruotsinkieliseen verrattuna

Helsingin pitäjän asukkaiden ehdoton enemmistö oli vielä 1800-luvun alkupuoliskolla ruotsinkielistä, mutta vuosisadan jälkipuoliskolla tapahtunut muuttoliike suomenkielisistä lähipitäjistä, Hämeestä ja Helsingin kaupungista kasvatti suomenkielisten osuuden vuoteen 1900 mennessä noin 30 %:iin. Viimeistään 1910-luvun puolivälissä kunnan asukkaiden enemmistö oli suomenkielistä. Huomattava osa heistä oli kuitenkin vähävaraisia pieneläjiä, kuten talojen ja kartanoiden muonamiehiä, jotka saivat talosta asunnon ja osan palkastaan talon tuotteina, sekä itsellisiä, jotka asuivat vuokratonteille rakentamassaan mökeissä, maksoivat niistä pienen rahavuokran ja saivat toimeentulonsa tekemällä tilapäistöitä. Köyhimmät heistä eivät maksaneet edes kunnallisveroja, ja muillakin olivat äänimäärät niin pienet, ettei heillä ollut mahdollisuutta vaikuttaa kuntakokousten päätöksiin. Talojen ja kartanoiden reingeillä ja piioilla ei ollut edes äänioikeutta, koska heidän katsottiin olevan isännän tai kartanonherran isäntävallan alaisia.

Uusia kansakouluja

Ruotsinkielisten määräysvalta kunnan asioissa ja suomenkielisen väestön kasvu jarruttivat ja vaikeuttivat varsinkin kunnan kansakoululaitoksen järjestämistä ja kehittämistä. Kirkonkylään oli jo 1825 perustettu koulu, ja tässä koulurakennuksessa toimi vuodesta 1869 lähtien ruotsinkielinen kansakoulu. Eri puolilla pitäjää asuneet tilanomistajat alkoivat 1870-luvulla perustaa mailleen yksityisiä alkeis- ja pientenlastenkouluja ja varsinaisia kansakoulujakin, ja 1882 perustettiin yhdistys nimeltä Svenska Folkskolans Vänner. Sen tekemän aloitteen johdosta perusti Helsingin maalaiskunta useita alkeis- eli pikkukouluja, joiden tehtävä oli lasten valmentaminen varsinaista kansakoulua varten. Kansakoulua varten valmensivat myös kiertokoulut, joiden perustaminen ja ylläpito olivat seurakunnan vastuulla. Vuonna 1889 perustettiin Suomalaisen Kansakoulun Ystävät-niminen yhdistys, joka ryhtyi ajamaan suomenkielisten kansakoulujen ja kiertokoulujen perustamista ruotsinkielisten kuntien ja seurakuntien alueilla asuneiden suomenkielisten tarpeisiin. Helsingin maalaiskunnan seurakuntaan se perusti 1891 ensimmäisen suomenkielisen kiertokoulun ja myöhemmin useita suomenkielisiä kansakouluja. Ensimmäinen kunnallinen kansakoulu eli Seutulankoulu perustettiin Helsingin maalaiskuntaan vasta 1901, mutta jo 1891 kunta päätti avustaa kaikkia

Bibliotek och Kyrkoby skola. SANL:n vuosikokouksen 2001 osallistujat vierailivat Pitäjän kirkonkylän historiallisessa miljöössä.

sen alueella toimivia kansakouluja verovaroiden kerättävästä koulukassasta. Kunnan alueella toimi 1910-lopulla kaikkiaan 17 ruotsinkielistä ja 9 suomenkielistä kansakoulua, joista kuusi oli kunnallisia ja loput yksityisiä.

Ruotsinkielisten kunnallismiesten torjuva suhtautuminen suomenkielisten kansakoulujen perustamiseen johtui osittain taloudellisista syistä, sillä kun suuri osa suomenkielisistä kuului vähävaraiseen väestöön, koulujen rakentaminen heille kysyi enemmän kunnan verovaroja kuin ruotsinkielisten koulujen, ja suomenkielisen väestönosan jatkuvan kasvun pelättiin johtavan siihen, että ruotsinkieliset jäisivät ennen pitkää vähemmistöön kunnassaan.

Helsingiläiset hankkivat maa-alueita maalaiskunnan puolelta

Helsingin kaupungin kiihtyvä väestönkasvu synnytti 1800-luvun lopulla vaikean asuntopulan, jota yritettiin ratkaista kaupungin ulkopuolelle rakennettujen omakotialueiden avulla. Varakkaat liikemiehet hankkivat omistukseensa laajoja maa-alueita, jotka palstoitettiin rakennustonteiksi, ja myös kaupunki ryhtyi hankkimaan maalaiskunnan puolelta maa-alueita ja suunnittelemaan ja kaavoittamaan niille taajamia tavoitteenaan liittää ne kaupunkiin. Ensimmäiset alueliitokset toteutuivat 1899 ja 1906.

Omakotivaltainen ja kaksikielinen maalaiskunta

Pääkaupunkiseudun kasvu jatkui hallitsemattomana myös maamme itsenäistyttyä, ja suuri osa kasvusta suuntautui edelleen Helsingin maalaiskunnan alueelle. Muuttoliikkeen seurauksena syntyneestä omakotiasutuksesta tuli maalaiskunnan vallitseva asutusmuoto, kun

vuokramaita viljelevät itselliset saivat oikeuden ostaa viljelmänsä omaksi edulliseen hintaan ja maiden palstoitus ja rakennustoiminta kasvattivat pientaloasutusta erityisesti Malmilla, Tapanilassa, Tikkurilassa ja Rekolassa. Tikkurilasta kehittyi maailmansotien välisenä aikana toinen tärkeä keskusalue Malmin ohella. Väestön kielisuhteet muuttuivat siten, että Helsingin maalaiskunta luokiteltiin 1922 kaksikieliseksi kunnaksi, jossa ruotsinkielisillä oli enemmistö ja suomenkielisiä oli yli kolmasosa, mutta 1930 maalaiskunta muutettiin kaksikieliseksi kunnaksi, jossa enemmistökielenä oli suomi ja ruotsinkielisiä oli vähemmän kuin kolmasosa. Vuoden 1930 väestönlaskennassa katsottiin maalaiskunnan esikaupunkialueiden väestön kuuluvan niin läheisesti Helsingin kaupungin yhteyteen, että laskentaan otettiin mukaan kaikki esikaupunkimaisiksi luonnehditut 15 taajamaa: Tali, Konala, Kaarela, Tuomarinkylä, Pakila, Malmi, Tapanila, Tikkurila, Hanala, Hakkila, Suutarinkylä, Herttoniemi, Puotila, Laajasalo ja Santahamina. Esikaupungilla tarkoitettiin maalaiskunnan puolella mutta lähellä suurehkon kaupungin rajaa sijaitsevaa aluetta, jonka asukkaat kävivät työssä kaupungin puolella ja saattoivat tehdä ostoksiaankin siellä mutta maksoivat kunnallisveronsa maalaiskunnan puolelle. Esikaupunkialueiden väestöstä 60 % ilmoitti itsensä 1920 suomen- ja 40 % ruotsinkielisiksi. Kaikista esikaupunkialueiden perheistä oli 1930 suomenkielisiä 43 ja ruotsinkielisiä 12 %, ja 45 % perheistä ilmoitti olevansa kaksikielisiä. Avioliiton solmiminen kielirajan yli oli tavallista.

Teollisuus, rakennustoiminta ja kaupat työllistävät taajamissa

Maalaiskunnan taajamaväestön tärkein työllistäjä oli teollisuus- ja rakennusala lukuun ottamatta Tikkurilaa, jossa kaupasta ja muista palveluista sai elantonsa 49 % ammatissa toimivasta väestöstä, kun teollisuuden osuus oli vain 37 %. Lähes kolmasosa esikaupunkialueiden ammatissa toimivista kävi 1930 työssä Helsingin kaupungin puolella. Maalaiskunnan teollisuustyöpaikat kaksin- tai kolminkertaistuivat vuosien 1923 ja 1934 välisenä aikana, ja ne keskittyivät Tikkurilaan, Malmille, Tapanilaan ja Pitäjänmäelle. Kunnassa toimi 1940 lähes sata teollisuusyritystä, joista lähes puolet oli perustettu 1937–1939, ja kunnan teollisuusyrityksistä yli puolet sijaitsi Malmin ja Tapanilan alueella. Lähes kaikki uudet teollisuuslaitokset olivat kotimarkkinoille suuntautuvia pienyrityksiä. Malmin ja Tapanilan alueesta kehittyi 1930-luvun loppuun mennessä lähes kaupunkimainen keskus, jossa oli kymmeniä sekatarakauppoja, kymmeniä erikoisliikkeitä, apteekki, hautaus toimisto, kolme pankkia, kolme elokuvateatteria, kaksi sähkö- ja radioliikettä sekä kahviloita ja ravitsemusliikkeitä. Maalaiskunnan kasvavaa väestöä palveli 1937 kaikkiaan 126 kauppaliikettä, joista yli puolet luokiteltiin sekatarakaupoiksi. Useimmat kauppaliikkeet olivat yksityisten kauppiaiden omistuksessa, mutta myös Osuusliike Elanto rakensi maalaiskuntaan oman myymäläverkostonsa, joka 1930-luvun lopulla käsitti noin 40 myymälää, puolet niistä lähellä rautatieasemia.

Maatalous ruokkii pääkaupunkilaisia

Maalaiskunnan nopea esikaupungistuminen vaikutti 1930-luvulla myös maatilojen vähene miseen, mutta maalaiskunnan asema pääkaupunkiseudun viljantoinittajana ja karjatalous- tuotteiden myyjänä oli edelleen merkittävä. Karjatalouden tuotanto kasvoikin voimakkaasti sotien välisenä aikana. Pääviljalaji oli vanhastaan ollut ruis, mutta 1941 vehnän viljelyyn käytettiin jo puolta suurempi peltoala kuin rukiin viljelyyn. Keskusosuusliike Hankkija osti 1916 Veromiehenkylässä sijaitsevan Tammiston tilan ja aloitti siellä koe- ja kasvinjalostus- toiminnan, jonka tuotteita viljeltiin pian lähes jokaisella Suomen maatilalla. Osuusliike

Elanto osti samana vuonna Veromiehen kylästä Backaksen kartanon ja perusti sille monipuolisen maatalouden tuotantokeskuksen, josta toimitettiin pääkaupunkiseudun myymälöihin ja ravintoloihin vihanneksia, kukkia, sianlihaa ja maitoa. Pääkaupungin kysyntää tyydyttivät myös kauppapuutarhat, joita 1930-luvun lopulla oli jo 40, suurin osa niistä Tikkurilan, Tapanilan, Malmin ja Pakilan alueilla.

Linja-autot mullistavat liikenneolot

Maalaiskunnan liikenneolot mullistuivat 1920-luvulta alkaen, kun ensimmäiset linja-autot alkoivat liikennöidä sen teillä ja välittää liikennettä sekä pääkaupunkiin, kunnan eri kylien välillä että lähikuntiin. Vuonna 1938 ajettiin pelkästään Helsingin ja Tikkurilan välillä jo 25–27 vuoroa päivässä. Monet teistä olivat huonokuntoisia, mutta valtio otti 1920-luvun alussa hoitoonsa kaikki yleiset maantiet ja avusti vuodesta 1927 lähtien myös kunnan ja kyläteitä. Taloudellisen laman vuosina 1929–1935 kunnostettiin maalaiskunnassa työtömyystöinä useita teitä sekä kunnan että valtion varoin ja rakennettiin uusi maantie eli Tuusulantie Helsingistä maalaiskunnan kirkonkylän kautta kohti Hyrylää. Uusi liikenne muoto, jota tosin vielä harvat maalaiskunnan asukkaat käyttivät, oli lentokone. Valtio etsi 1930-luvulla sopivaa paikkaa lentokenttää varten, ja Helsingin kaupunki ehdotti sen paikaksi maalaiskunnan puolella sijaitsevaa Malmin Tattarisuon aluetta, josta kaupunki hankki omistukseensa huomattavan laajan alueen. Paikka kelpasi valtiollekin, ja 1935–1936 sinne rakennettiin lentokenttä. Malmin lentoasemalta lennettiin jo ennen talvisotaa kuudelle kotimaiselle kentälle eli Turkuun, Tampereelle, Vaasaan, Viipuriin, Kemiin ja Ouluun. Välirauhan aikana 1940 pohjoisin reitti ulottui jo Rovaniemelle ja Petsamoon asti. Ulkomaille lennettiin ennen sotaa Tallinnaan, Tukholmaan, Riikaan, Kaunasiin ja Königsbergin kautta Berliiniin. Konetta jollakin ulkomaan kentällä vaihtamalla päästiin myös Pariisiin ja Lontoon.

Kunnallishallinto muuttuu

Kunnallispoliittiset asetelmat muuttuivat 1919, sillä 1917 säädetyssä uudessa kunnallislaisessa otettiin käyttöön samanlainen yleinen ja yhtäläinen äänioikeus, joka valtiollisiin vaaleihin oli säädetty jo 1906. Äänioikeus oli siis kaikilla täysi-ikäisillä kunnan asukkailla riippumatta varallisuudesta ja sukupuolesta, ja kullakin oli vain yksi ääni. Äänioikeutta vailla olivat vain kansalaisluottamuksensa menettäneet. Vaaleilla valittu valtuusto, jollainen Helsingin maalaiskunnassa oli ollut jo 1906 rajoitetuin valtuuksin, oli nyt kunnan ylin päätävä elin, ja kuntakokoukset jäivät historiaan. Ensimmäinen nainen valittiin valtuustoon 1922. Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuutetut jäivät vuodesta 1928 lähtien valtuustossa vähemmistöön.

Koululaitosta kehitetään

Yleisestä oppivelvollisuudesta säädetty laki, joka velvoitti lapset suorittamaan kansakoulun oppimäärän 16. ikävuoteen mennessä, tuli voimaan 1921. Kunnan jokaiseen koulupiiriin, jossa oli vähintään 30 lasta, oli perustettava kaksivuotinen alakoulu ja nelivuotinen yläkansakoulu, ja kansakoulun käyneille oli järjestettävä jatko-opetusta. Valtio maksoi 20–30 % koulujen rakentamiskustannuksista ja kaksi kolmannesta niiden kunnossapidosta, tarviki-

keiden hankinnasta ja oppilaiden terveydenhoidosta. Opettajien palkkauksesta valtio maksoi pääosan. Helsingin maalaiskunnassa oli lain voimaan tullessa 15 ruotsin- ja 9 suomenkielistä ylempää kansakoulua sekä 18 ruotsin- ja 9 suomenkielistä alakoulua. Kunta tuki lisäksi yhtä valtion ja kahta yksityistä suomenkielistä kansakoulua sekä Kulosaaren ja Oulunkylän yhteiskouluja. Kunta jaettiin 17 ruotsin- ja 14 suomenkieliseen koulupiiriin. Oppivelvollisuus kasvatti oppilasmääriä, minkä vuoksi kunta joutui rakennuttamaan useita uusia koulurakennuksia. Päähuomio kohdistettiin suomenkielistä väestöä palvelevan koulutoimen kehittämiseen. Kouluradion kuuntelua varten tarvittavat laitteet ostettiin 1936 Malmin pohjoiseen kansakouluun ja myöhemmin muihinkin kouluihin. Kunnan kustantama kouluruokailu järjestettiin Tikkurilan suomenkielisellä kansakoululla ensimmäisen kerran 1918 elintarviketilanteen ollessa hyvin huono, ja 1930-luvun talouspulpan aikana alettiin kouluilla tarjota yksinkertaisia keitto- ja velliaterioita pientä maksua vastaan tai vähävaraisille ilmaiseksi. Tammikuusta 1944 lähtien maalaiskunta tarjosi kaikille koululaisille päivittäin maksuttoman aterian. 1930-luvun pulakauden aikana alettiin varattomien perheiden lapsille jakaa myös vaate- ja kenkävastuksia. Jatko-opetus järjestettiin rakentamalla Malmille 1935 keskuskoulu ja Tikkurilan uuteen kansakoulurakennukseen 1938 sitä varten omia erikoisloukkia. Malmin keskuskoululla aloitti 1938 toimintansa kunnan ensimmäinen apukoululuokka.

Maalaiskunnassa ei vielä maailmansotien välisenä aikana ollut omaa oppikoulua, joten keskikoulu ja lukio jouduttiin käymään joko Helsingissä, Keravalla tai 1921 itsenäistyneessä Oulunkylässä, jonne paikallinen suomalainen seura perusti yhteiskoulun 1924. Oulunkylässä toimi myös ruotsinkielinen oppikoulu, Äggelby svenska samskola. Maalaiskunnan teollisuusyritykset perustivat 1944 Malmille keskikoulun, joka painotti opetuksessaan erityisesti kaupallisia ja teknisiä aineita.

Vuoden 1946 suuri alueliitos kutistaa maalaiskuntaa

Vuoden 1931 asemakaavalaki määräsi, että maaseudun taajaväkisissä yhdyskunnissa sai rakentaa ainoastaan asemakaavan tai rakennussuunnitelman mukaan, ja vuodesta 1938 lähtien lääninhallitus sai päättää muidenkin alueiden järjestämisestä rakennussuunnitelmalla, jonka valmistamisen ajaksi alue määrättiin rakennuskieltoon. Helsingin maalaiskunnan voimavarat eivät riittäneet taajamien kaavoittamiseen eivätkä rakennussuunnitelmien tekoon, ja suuria osia Helsingin maalaiskunnasta määrättiin 1942 rakennuskiellon alaisiksi. Helsingin kaupunki, joka omisti suuria maa-alueita naapurikuntien puolella, toivoi maalaiskunnan taajamien liittämistä kaupunkiin ja ehti jatkosodan loppuun mennessä kaavoittaa 9 aluetta maalaiskunnan puolelta. Myös valtio omisti kunnan puolella suuria maa-alueita. Kaupunki saavutti tavoitteensa, kun 1.1.1946 astui voimaan alueliitos, jolla maalaiskunnan eteläiset ja itäiset osat liitettiin kaupunkiin. Maalaiskunta menetti tällöin kaksi kolmasosaa asukkaistaan ja kolmanneksen pinta-alastaan mukaan luettuna Malmin kuntakeskus, jonka liittämistä kaupunkiin maalaiskunnan johto oli erityisesti vastustanut. Maalaiskunnan omistukseen jäivät kuitenkin vielä Malmin kunnantalo ja Malmille 1930 valmistunut kunnansairaala sekä Siltamäkeen 1888 rakennettu kunnalliskoti.

Kunnallishallinto kehittyi ja laajenee

Hallinnollisen keskuksen menettäminen aiheutti maalaiskunnalle aluksi melkoisia ongelmia. Kunnanvaltuusto kokoontui Malmilla kunnantalossa vuoteen 1952 asti, jolloin talo myytiin seurakunnalle ja muutettiin kirkoksi. Sen jälkeen kunnanvaltuusto kokoontui Tikkurilassa suomalaisen koulun juhlasalissa. Sosiaalitoimisto, rakennustoimisto ja 1950-luvun puoliväliin asti toiminut kansanhuollon toimisto taas oli sijoitettu kirkonkylään, jonne eri puolilta kuntaa oli hankalat liikenneyhteydet. Tilanne helpottui vasta, kun Tikkurilaan, jossa asui yli neljännes kunnan väestöstä, valmistui 1957 uusi ja ajanmukainen virastotalo. Kunnan väestönkasvu ja uusien lakien määräykset aiheuttivat sen, että kuntaan oli entisten lisäksi perustettava vähitellen sekä uusia virkoja että uusia lautakuntia. Maalaiskunnan vakinaisten viranhaltijoiden määrä oli 1953 noin 260, mutta 1960 lähes 600, ja erilaisia luottamuselimisiä oli 1966 kaikkiaan 117. Vuoden 1950 kunnallislaki antoi maalaiskunnille mahdollisuuden perustaa kunnanjohtajan virka, ja Helsingin maalaiskunnassa tähän ratkaisuun päädyttiin erinäisten käännteiden jälkeen 1955. Virkaan valittiin vuodesta 1931 lähtien kunnansihteerinä toiminut Lauri Korpinen, joka toimi kunnanjohtajana 1957–1961. Hänen seuraajansa, kunnansihteeriksi Lauri Lairala päätyi kuntamuodon muutosten mukana ensin Vantaan kauppalaan- ja 1974 kaupunginjohtajaksi.

Omakotialueista kerrostalolähiöihin

Helsingin maalaiskunnan asutus oli vielä 1950-luvulla hyvin pientalovaltaista. Karjalaiselle siirtoväelle lohkottiin sodan jälkeen noin 200 eri kokoista, vähintään yhden peltohehtaarin tilaa, jotka pakkolunastettiin vanhoilta maanomistajilta. Rintamamiehille lohkottiin Asolasta omakotitontteja, joille niiden saajat rakensivat itse talonsa samoin kuin siirtokarjalaiset omille tiloilleen. Sekä maalaiskuntaan että pääkaupunkiin muutti jatkuvasti lisää väkeä, joka tarvitsi asuntoja, ja maalaiskuntaan 1955 perustetun asuntotuotantolautakunnan toimesta rakennettiin Tikkurilaan 1957 ensimmäiset kaksi kerrostaloa, joista tehtiin asunto-osakeyhtiöitä. Ensimmäiset kerrostalolähiöt rakennettiin Kaivokselaan 1963 ja sen naapurisiin Louhelaan 1966–68. Samanaikaisesti Louhelan kanssa rakennettiin Vantaanpuistoa ja Simonmetsää sekä Martinlaakson ja Myyrmäkeä. Uudet lähiöt syntyivät aluerakentamissopimuksilla, joissa maat joko kunnalta tai yksityisiltä ostanut rakennusliike sitoutui toteuttamaan alueelle myös kunnallistekniikan eli tiet, vesijohdot ja viemärit.

Maalaiskunnassa oli vielä 1940-luvun lopulla noin 500 viljelijää ja lähes 400 palstaviljelijää sekä toista tuhatta karjanomistajaa, joiden oli kansanhuollon määräysten mukaan luovutettava tuotteitaan yleiseen kulutukseen. Myös kunnasta tuli maa- ja metsätalouden harjoittaja, kun se osti 1949 Seutulan kylästä Katrinebergin kartanon ja palkkasi sille tilanhoitajan ja työväkeä. Kunta osti tiloja vielä 1960-luvulla, mutta maatalouden koneistuksessa niiden työväkeä vähennettiin, ja lannoituksen lisääntyminen ja jalostuksen kehittyminen saivat 1960-luvun kuluessa aikaan valtakunnallisen ylituotanto-ongelman, jonka vuoksi maanviljelijöille alettiin vuodesta 1969 lähtien maksaa palkkioita siitä, etteivät he viljelleet maata eivätkä kasvattaneet karjaa.

Supistuvasta maataloudesta kasvavaan teollisuuteen

Suurin osa Helsingin maalaiskunnan asukkaista sai 1950-luvulla toimeentulonsa teollisuudesta. Se oli ryhmittynyt pääasiassa Tikkurilaan ja Korsoon, jonka alue oli vuoteen 1954 asti kuulunut kolmeen kuntaan, nimittäin Helsingin ja Tuusulan maalaiskuntiin sekä Keravan

kauppalaan. Teollisuutta olivat sekä Tikkurilaan että Korsoon houkuttelleet niiden sijainti rautatien lähellä hyvien liikenneyhteyksien varrella. Tikkurilan suurimmat tehtaat olivat Tikkurilan Värehteaat ja 1933 perustettu Tikkurilan Silkki Oy. Korson ensimmäinen tehdas oli 1921 perustettu kattohuopatehdas Kate Oy. Yksittäisiä teollisuuslaitoksia oli lisäksi siellä täällä eri puolilla kuntaa. Maalaiskunta perusti 1957 teollisuuslautakunnan edistääkseen kunnan teollistumista ja ryhtyi houkuttelemaan muualla jo toimivia yrityksiä alueelleen. Niitä siirtyi maalaiskunnan puolelle varsinkin pääkaupungista, josta muuttaville teollisuuslaitoksille oli maalaiskunnassa tarjolla halvempia ja suurempia tontteja kuin Helsingissä ja usein myös mahdollisuus laajentaa tonttialuettaan ja sen mukana rakennuksiaan. Teollistumista edistääkseen kunta hankki 1960-luvulla omistukseensa maa-alueita ja markkinoi niitä yrityksille. Suurimmaksi teollisuusalueeksi muodostui Veromiehen alue Veromiehen kylässä.

Taistelua pääkaupungin uusia maanvaltausyrityksiä vastaan

Teollistamistoiminnan takana oli työpaikkojen tarjonnan lisäksi pyrkimys torjua Helsingin kaupungin hankkeet liittää maalaiskunnasta kaupunkiin yhä uusia alueita, mieluiten koko maalaiskunta. Vuosaari liitettiin kaupunkiin maalaiskunnan suostumuksella 1965 ennen kuin Helsinki ehtisi kaapata sen itselleen pakkolunastuksen avulla, mutta muita alueliitospyrkimyksiä vastaan taisteltiin menestyksellä koko 1960-luku pääasiassa kunnanjohtaja Lauri Lairalan johdolla. Taisteluun kuului maalaiskunnan kaupunkimaisen ilmeen kasvataminen, mitä edistivät myös tärkeimpien teiden asfaltointi vuodesta 1962 lähtien ja pyrkimykset kohentaa yksityisen linja-autoliikenteen palvelutasoa. Henkilöautokanta kasvoi voimakkaasti 1960-luvulla, ja sekä autonomistajia että bussinkuljettajia hyödyttivät 1960–1965 rakennettu Kehä III ja 1964–1967 rakennettu Tuusulan moottoritie. Erityisen paljon nostetta maalaiskunnan elinkeinoelämälle ja imagolle saatiin lentokentästä, joka siirrettiin Malmilta Seutulaan 1952 pidettyihin Helsingin olympialaisiin saapuvien ulkomaalaisten vieraiden vuoksi. Lentoasema oli valtakunnan ilmaliikenteen keskus, mutta sen haittana havaittiin jo 1960-luvulla lähiympäristön asukkaita häirinnyt kasvava lentomelu.

Kansakouluista oppikouluihin ja ensimmäiseen ammattikouluun

Helsingin maalaiskunnassa toimi 1950-luvun alussa 19 kansakoulua, joissa oli runsaat 1700 oppilasta ja lähes 70 opettajaa. Oppilaiden määrä nousi 1960-luvun puolivälissä yli 6200:n ja koulujen määrä 29:ään. Perinteistä kansakoulua täydensivät aluksi jatkokoulut. Niiden tilalle tulivat 1958 kaksivuotiset kansalaiskoulut, joihin oppilaat siirtyivät kuuden kansakoululuokan jälkeen elleivät sitä ennen menneet oppikouluun. Rekolan kansakoulun tiloissa alkoi oppikoulu jo 1951, mutta maalaiskunnan ensimmäinen kunnallinen keskikoulu aloitti toimintansa Tikkurilassa 1952. Oppilaita oli tuolloin 80, ja 1957 valtioneuvosto antoi luvan lukioluokkien perustamiseen. Ensimmäiset 11 abiturienttia pääsivät ylioppilaiksi 1960. Kannatusyhdistyksen perustama Korson yhteiskoulu aloitti toimintansa 1957 kunnan tuella ja siirtyi 1963 kunnan omistukseen, lukio aloitti toimintansa 1962, ja ensimmäiset kymmenen ylioppilasta saivat lakkinsa 1965. Vantaan yhteiskoulun perusti Länsi-Vantaalle 1959 toimintansa aloittanut kannatusyhdistys, ja valtioneuvoston luvalla ja kunnan tuella se käynnistyi 1960. Ruotsinkielinen Helsingin svenska samskola aloitti toimintansa kirkonkylässä 1963, sekin kannatusyhdistyksen aloitteesta ja kunnan tuella. Kunnan perustamia olivat Hakunilan yhteiskoulu 1964 ja Simonkylän yhteiskoulu 1965. Hämeenkylän yhteiskoulu aloitti toimintansa kannatusyhdistyksen voimin ja kunnan tuella 1966, ja 1968 perustettiin Kaivokselan yhteiskoulu.

Ammattikoulun saaminen maalaiskuntaan oli huomattavasti monimutkaisempi asia kuin oppikoulujen, joista monet aloittivat toimintansa jonkin vanhan kansakoulun tarjoamis-
sa väliaikaistiloissa. Kunnanvaltuusto asetti 1953 ammattikoulun suunnittelutoimikunnan
ja hyväksyi 1957 koulun sijoituspaikaksi Hiekkaharjun. Kauppa- ja teollisuusministeriön
ammattikasvatusosasto hylkäsi kaksi kunnantoimistossa laadittua perustamissuunnitelmat
koska piti niitä puutteellisina, mutta hyväksyi lopulta kolmannen, ja 1960 valtioneuvosto
antoi luvan 430 oppilaspaikan ammattikoulun perustamiselle. Sopivan koulutalon raken-
tamiseksi kunnanhallitus julisti arkkitehtuurikilpailun, ja kolmen eri insinööritoimiston
kanssa tehtiin rakenne-, sähkö- ja konetekniset suunnittelusopimukset. Hyväksyttyään pii-
rustukset, työselitykset ja kustannusarvion kauppa- ja teollisuusministeriö antoi luvan ra-
kennustöihin ryhtymiseen. Tikkurilan ammattikouluksi nimetyn oppilaitoksen rakentami-
nen alkoi joulukuussa 1961.

Kieliriitoja

Maalaiskuntaan muuttavan väestön suuri enemmistö oli sotien jälkeenkin suomenkielistä.
Kunnan kutistuva ruotsinkielinen vähemmistö pelkäsi kunnan muuttuvan lopulta yksikieli-
seksi, kun voimassa ollut kielilaki vaati kaksikielisyyteen vähintään 8 prosentin kielivähem-
mistön ja kun kunnan suomenkielinen oikeisto kävi vuoden 1953 kunnallisvaalitaistelusa
ruotsinkielisen vähemmistön kimppuun. Ruotsalaiselle kansanpuolueelle oli tärkeintä
kouluolojen turvaaminen siksi, että kouluissa lapsiin valettiin ruotsinkielistä identiteettiä,
ja kaksikielisten perheiden lapset oppivat ilmaisemaan itseään hyvällä ruotsinkielellä. Vie-
lä vuoden 1945 kunnallisvaaleissa kuului valituiksi tulleista ruotsinkielisiin yli kolmannes,
mutta 1968, jolloin kieliriidat olivat jo laantuneet, enää kahdeksasosa. Ruotsinkielinen vä-
hemmistö pyrki vaalimaan vanhoja kulttuuriperinteitään ja kielellisiä erityispiirteitään vilk-
kaasti toimivissa yhdistyksissään, joita olivat mm. 1896 perustettu Dickursby Ungdoms-
förening ja 1908 Kyrkoby Ungdomsförening. Ruotsin kieltä vaali myös kirkkoherra Otto
Weckström, joka kirjoitti ainakin vielä 1940-luvulla kirkonkirjatkin ruotsiksi. Kun vanha
Helsingin pitäjän seurakunta 1956 jaettiin Helsingin pitäjän seurakunnaksi ja Helsinges för-
samlingiksi, Weckströmistä tuli Helsinges församlingin ensimmäinen kirkkoherra.

Voimakkaiden naisjohtajien kaupunki

Naisten osuus kunnallispolitiikassa oli Helsingin maalaiskunnassa jo 1950-luvulla selväs-
ti suurempi kuin koko maan maalaiskunnissa keskimäärin. Vuonna 1950 heitä oli kun-
nanvaltuustossa 4 eli 11,4 % 35 valtuutetusta, ja vuosien 1964 ja 1968 kunnallisvaaleis-
sa heidän osuutensa oli 12,8 ja 19,1 %. Vantaan tultua kauppalaksi 1972 heitä valittiin
kauppalanvaltuustoon 8 eli 36,2 % kaikista valtuutetuista, jolloin Vantaa sijoittui naisten
osuudessa toiseksi heti Helsingin jälkeen, kun vertailupohjaksi otetaan kaikki Suomen kun-
nan-, kauppalan- ja kaupunginvaltuustot. Pääkaupungin esimerkki ja eri puolueisiin kuu-
luneiden naisten vaikuttaminen myös perustamiensa yhdistysten kautta saivat aikaan sen,
että maalaiskunnan äänestäjät suhtautuivat tavallista ennakkoluulottomammin ajatukseen
naisista kunnallispolitiikassa. Helsingin maalaiskunnan kunnanvaltuuston toiseksi puheen-
johtajaksi valittiin nainen ensimmäisen kerran 1961 ja kunnanhallituksen jäseneksi 1962.
Vantaan muututtua kaupungiksi sen kolme tärkeintä luottamustointia eli kaupunginjohtaja,
valtuuston puheenjohtaja ja kaupunginhallituksen puheenjohtaja olivat jonkin aikaa
naisten hallussa. Pirjo Ala-Kapee oli kaupunginjohtajana 1989–1997, Kaarina Dromberg

kaupunginvaltuuston puheenjohtajana 1995–2002 ja Tuija Ihalainen 1989–1992 kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtajana ja 1995–2000 kaupunginhallituksen puheenjohtajana. Vantaan Akateemisten Naisten jäsen Ritva Markkula oli pitkään apulaiskaupunginjohtajana. Vuonna 2018 kaupunginjohtajaksi valittiin Ritva Viljanen.

Maalaiskunnasta kauppalaksi ja kaupungiksi

Eri puolilta Suomea suuntautui sotien jälkeenkin valtava muuttoliike kohti Helsinkiä, jossa oli tarjolla työpaikkoja, muttei riittävästi asuntoja muuttajille. Moni muuttaja pysähtyi matkallaan Helsingin maalaiskuntaan, vaikka yli puolet heistä kävikin pääkaupungin puolella töissä. Ylimoitettut väestöennusteet olivat osaltaan syynä siihen, että Helsingin kaupunginvaltuuston puheenjohtaja esitti 1966 julkisuudessa ajatuksen, jonka mukaan kaupunkiin olisi ennen pitkää liitettävä suuria alueita Helsingin maalaiskunnasta ja muista lähikunnista. Tarvittaessa vaikka kaikki niistä voitaisiin yhdistää Suur-Helsingiksi. Maalaiskunnassa ehdotukseen suhtauduttiin enimmäkseen hyvin torjuvasti. Tilastoihin vetoamalla todistettiin, että maalaiskunta oli paljon paremmin kuin pääkaupunki pystynyt maankäytön suunnitelmalliseen kehittämiseen, kaavoittanut lähes yhtä paljon maata kuin Helsinki ja rakentanut 1970 huomattavasti enemmän vuokra-asuntoja. Uudenmaan läänin maaherra oli jo 1959 esittänyt maalaiskunnan päättäjille, että he harkitsisivat kuntamuodon muuttamista kauppalaksi, mutta monet heistä pitivät ehdotusta arveluttavana pelätessään sen aiheuttamia kustannuksia ja veroäyrin nousua. Ajatus kypsyi vähitellen, ja kun ajatus lähikunnat nielevästä Suur-Helsingistä tuli 1966 julki, alettiin maalaiskunnassa ymmärtää kauppalan aseman saavuttaminen itsenäisyyden menettämisen vaihtoehdoksi. Vielä samana vuonna kunnanvaltuustossa herätettiin ajatus jättää kauppalavaihe väliin ja siirtyä suoraan kaupungiksi, ja keväällä 1967 valtuuston edustajat jättivät sisäministerille virallisen kaupunkianomuksen. Valtioneuvosto odotteli kuitenkin alueliitosasian selviämistä, ja 1971 valtuuston edustajat jättivät uudelle sisäministerille anomuksen maalaiskunnan muuttamisesta joko kauppalaksi tai kaupungiksi. Valtioneuvosto ratkaisi asian pikaisesti, ja 7.5.1971 annetulla asetuksella Helsingin maalaiskunta muutui 1.1.1972 lähtien Vantaan kauppalaksi.

Tuore kaupunginjohtaja Ritva Viljanen tervehti 30-vuotta täyttävää VANia.

Ensimmäisen kauppalavuoden lopulla kauppalanvaltuusto päätti yksimielisesti anoa tasavallan presidentiltä kaupungin perustamista, ja 30.3.1973 perustettiin sisäministerin esityksestä annetulla asetuksella Vantaan kauppalan alueesta 1.1.1974 lähtien Vantaa-niminen kaupunki, ruotsinkieliseltä nimeltään Vanda. Kaupungin aseman saavuttaminen helpotti joidenkin asioiden hoitamista, toi vantaalaisten äänen paremmin kuuluviin niin eteläisessä Suomessa kuin koko valtakunnassakin ja valoi asukkaisiin tulevaisuuteen katsovaa kaupunki-identiteettiä. Asetus Vantaan kauppalan muuttamisesta kaupungiksi koettiin myös eräänlaisena itsenäisyyden turvakirjana pääkaupungin mahdollisia uusia alueliitoshäveitä vastaan. Pääkaupunkiseudun kunnilla on kuitenkin monia ongelmia ja intressejä, joiden ratkaiseminen vaatii keskinäistä yhteistyötä, ja erinäisten välivaiheiden jälkeen astui 1.1.1974 voimaan laki pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnasta eli YTV:stä, jonka tuli suorittaa kuntien valtuustojen yhtäpitävien päätösten rajoissa selvitys-, tutkimus-, suunnittelu- ja valmistelutehtäviä, tehdä kuntien yhteisiä asioita palvelevia aloitteita ja antaa niistä lausuntoja.

FM Terhi Nallinmaa-Luoto

Vantaan kaupungintalo. Kuva: Sami Lievonen, Vantaa.

VANTAA KULTTUURIKAUPUNKINA

Lukijamme saattavat kysyä, miksi Vantaan Akateemisten Naisten juhla kirjaan on sisällytetty oheinen artikkeli Vantaa kulttuurikaupunkina. Vantaan Akateemiset Naiset kuuluvat kulttuurin suurkuluttajiin. Yhdistys on tarjonnut teatterikäyntejä, retkiä ja keskusteluiltoja Vantaan kulttuurihistoriallisista kohteista. On hyvä osoittaa, että Vantaa on myös kulttuurikaupunki.

Helsingin pitäjä on keskiaikaisen Kuninkaantien (Turku-Viipuri tien) varrella. Kuninkaantie kulki Pitkäjärven kaakkoispuolella matkalla Bembölestä Vantaankosken, Helsingin pitäjän kirjonkylän ja Tikkurilan kautta Hakkilaan. Tämä niin kutsuttu Suuri Rantatie oli harvoja poikittaisia tieyhteyksiä Helsingin seudulla vielä 1950-luvulla.

Vantaan kaupungin kasvu on ollut erittäin nopeaa. Työmatkaliikennettä on helpottanut kehärata, joka on lyhentänyt työmatkoja radan varren lähiöistä. Paikallislata Helsingistä Martinlaaksoon valmistui vuonna 1975. Jo 1960-luvulla alettiin suunnitella kehärataa eli radan jatkamista lentoasemalle. Kehärata valmistui 2015 ja loi seudullisen yhteyden lentoasemalle. Lentoasemalta rata jatkuu Tikkurilaan ja sieltä Helsinkiin. Kehärata on myös Vantaan ikioma sisäinen rata, joka yhdistää Itä- ja Länsi-Vantaan keskukset toisiinsa.¹

Helsingin pitäjän/Vantaan valtakunnallinen merkitys kasvoi jo lentokentän ja kehätien rakentamisen yhteydessä sekä Heureka valmistumisen myötä.² Lentokenttä valmistui olympialaisiin 1952. Kehä III aukaistiin liikenteelle 1963–1965. Tästä ohikulkutiestä on kehittynyt yksi Suomen vilkkaimmin liikennöidyistä teistä. 1950-luvulta lähtien autojen lisääntyminen pakotti rakentamaan säteittäisiä ulosmenoväyliä.³

Kunnallistekniikan ja infrastruktuurin rakentamiseen liittyvät projektit saavat usein runsaasti tilaa, sillä kulttuurin hyötyjä ja vaikutuksia on vaikea mitata. Kulttuurin alalta Vantaalta löytyy kansainvälisesti menestyneitä taiteilijoita, joiden töitä on palkittu näyttelyissä ja joita on kutsuttu maailman konserttilavoille. Tiedekeskus Heureka on kansainvälisesti verkottunut.

Vantaa maailmankartalle

Laila Pullinen

Ensimmäinen esimerkkini on Terijoella syntynyt ja Vantaalla vaikuttanut kuvanveistäjä Laila Pullinen (1933–2015). Toinen esimerkkini on oopperalaulaja Jorma Hynninen (1941–) ja kolmas Tiedekeskus Heureka.

1 Jukka Hako, Kehärata yhdistää Vantaan. *Helsingin pitäjä – Vantaa. Helsingin – Vantaa* 2016, Vantaa-Seuran vuosikirja, 120 – 123.

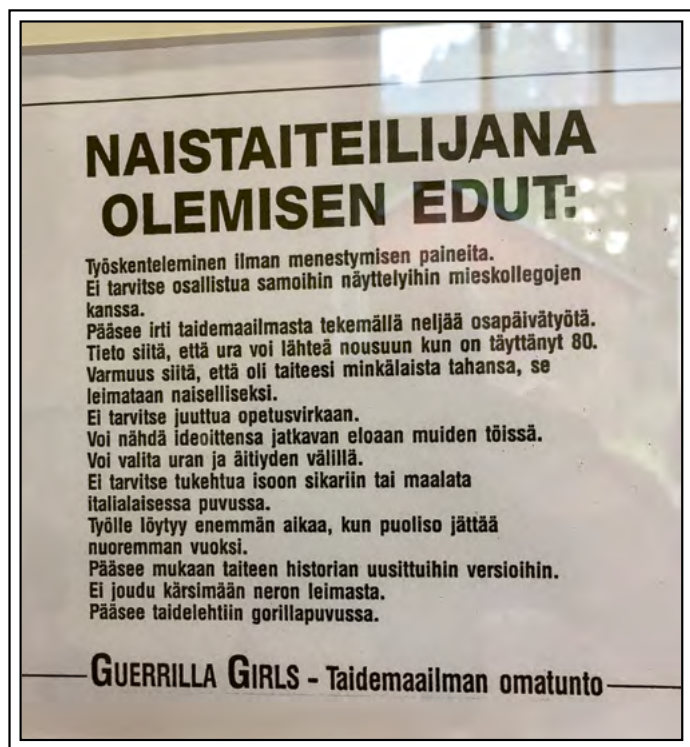
2 Heurekasta tuli synonyymi tiedekeskukselle, Vantaan Sanomat 28.–29.8.2021.

3 Jussi Iltanen, Vantaan 50-vuotias valtasuoni. Kehä III:n synty ja kehitys. *Helsingin pitäjä. Helsingin* 2015, Vantaa-Seuran vuosikirja, 232 – 49.

Laila Pullisen taiteessa keskeisiä elementtejä olivat antiikki ja informalismi, historia ja hetken hauraus, luonnon lainalaisuudet ja ihminen näiden kaikkien risteymäkohdassa. Yhdistelemällä näitä 30 vuoden ajan vanhassa kartanomiljöössä hän loi kokonaistaideteoksen, jossa taide on luonnon kanssa yhtä.

Laila Pullinen aloitti opinnot Lahdessa Kannaksen yhteislyseossa, joka oli entinen Terijoen suomalainen yhteiskoulu. Se oli siirtynyt Lahteen 1944. Hän aloitti opinnot Lahden Taiteilijaseuran piirustustiloissa ja vuonna 1953 Suomen Taideakatemian koulussa. Hänet hyväksyttiin maalausluokalle, mutta hän siirtyi veistoluokan puolelle. Aktiivisen näyttelytoiminnan Pullinen aloitti valmistuttuaan 1956 ja osallistui Suomen Taideakatemian 3-vuotisnäyttelyyn teoksellaan Pohjan neiti. Hän sai sillä 4. palkinnon valtion taidekilpailussa. Seuraavana vuonna hänet hyväksyttiin Suomen Kuvanveistäjäliiton jäseneksi.

Pullinen piti koulutustaan puutteellisena, ja jo parin vuoden harkinnan jälkeen hän haki lisäoppia Italiasta Kordelinin säätiön apurahalla. Samalla matkalla hän tutustui Venetsian biennaalin uuden veistotaiteen yhä vapaamuotoisemmaksi käyneeseen muotokieleen. Määrätietoisemman ammattitaidon kohentamisen Laila Pullinen aloitti 1960 saatuaan Unescon jatko-opintostipendin. Hän aloitti Perugiassa Accademia Pietro Vanuccissa, josta hän siirtyi seuraavana vuonna Rooman taideakatemian ja Pericle Fazzinin oppiin. Hän kehitti myöhemmälle tuotannolleen leimallisen kuorimaisen muodon ja sen plastisen kiiltävän pinnan Fonderia Arturo Brunilla Roomassa perehtyessään siellä valutekniikkaan ja metallin käsittelyyn. Italiassa antiikin ja barokin kuvanveisto ja arkkitehtuuri olivat yhtä vahvoja elämyksen lähteitä kuin uuteen moderniin taiteeseen tutustuminen ja teknisten hienouksien oppiminenkin.

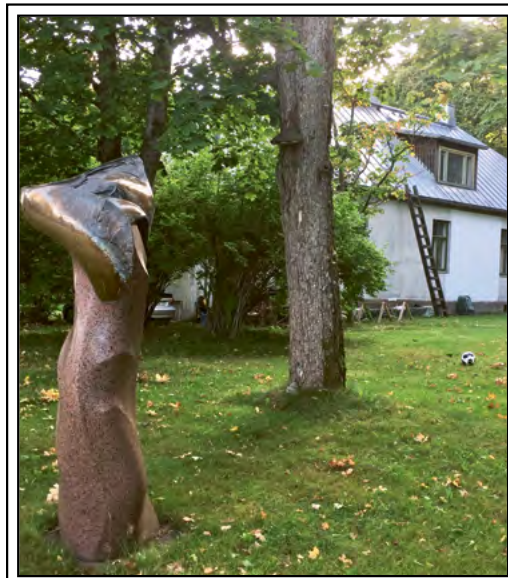
Laila Pullinen kuvasi sarkastisella feminismillään naiskuvanveistäjän kivistä tietä.

Venetsian biennaali 1964 oli kansainvälinen käännekohta Laila Pullisen taiteilijanuralla. Siellä saavutetun tunnustuksen ansiosta hänen teoksiaan alettiin hankkia ulkomaisiin kokoelmiin. Näyttelykokonaisuus toi jo selvästi esille Pullisen henkilökohtaiselle tyyliin ominaiset piirteet, jotka säilyivät läpi tuotannon erilaisina variaatioina. ”Hän rakensi usein sommitelmansa kahden toisistaan poikkeavan elementin varaan, jolloin idea perustui materiaali-erojen luomaan jännitteeseen: kiven painontunteen ja metallin taipuisan, kuorimaisen keveyden yhdistämiseen tai esteettisiin vastakohtaisuuksiin, kuten valoisin kiillon ja karheen tummuuden vaihte-

luun. Loistokkaalla metallin hohteella ja notkeasti vääntyilevien muotojen epäsymmetrisellä kiihkeydellä hän toi suomalaisen kuvanveistoon siitä aikaisemmin puuttunutta ja jopa pinnallisuutena pelättyä glamouria.”⁴

Laila Pullinen ylläpiti vuodesta 1985 alkaen aktiivista näyttelytoimintaa Vantaan Sotungissa kotipaikassaan Nissbackan kartanossa, josta hän on niin ikään pyrkinyt luomaan kokonaistaideteoksena toimivan, kulttuuriarvoja vaalivan veistospuiston. Laila Pullisen säätiö ylläpitää veistospuistoa ja kotimuseota.⁵

*Laila Pullisen äidin,
Tyyni Pullisen, maalaus
Terijoelta, mistä he olivat
joutuneet lähtemään
evakkoon.*

*Nissbackan veistospuiston taideteoksia.
Vierailimme Nissbackan kartanossa 13.9.2018.*

*Laila Pullisen poika Jean Ramsay
esittelemässä äitinsä taidetta.*

⁴ Riitta Kormano, Laila Pullinen (1933 – 2015), kuvanveistäjä, taiteilijaprofessori, Suomen Kansallisbiografia, 2006, täydennetty 2015.

⁵ Veistospuisto & kotimuseo, www.lailapullinen.fi.

Jorma Hynninen

Toinen esimerkkini on oopperalaulaja Jorma Hynninen (1941–). Jorma Hynninen kuuluu 1900-luvun kolmen viimeisen vuosikymmenen suomalaisen musiikkielämän suuriin uudistajiin.⁶ Hänen väsymätön työnsä kotimaisen laulu- ja oopperataiteen puolesta on madaltanut suuren yleisön kynnystä osallistua konsertti- ja musiikkitapahtumiin. Tinkimättömänä laulutaiteilijana tunnettu Hynninen on toiminut vahvasti liedin aseman puolesta. Hän on konsertoinut lähes kaikissa maailman merkittävissä musiikkikeskuksissa. Oopperalaulajana hän on esiintynyt johtavissa oopperataloissa, ja kotimaassa hän on tilannut useita oopperoita ja tehnyt kantaesitysten päärooleja. Monipuolinen Hynninen on taiteilijanuransa ohella myös johtanut festivaaleja ja toiminut opettajana. Hänen uransa alkoi kun hän voitti Lappeenrannan valtakunnalliset yksinlaulukilpailut. Hän jatkoi opintojaan Sibelius-Akatemiasa Matti Tuloiselan johdolla ja hänen jälkeensä Antti Koskisen johdolla. Ensimmäiset oopperaroolit hän teki Lahden oopperassa, ja Lappeenrannan kilpailuvoittoon sisältyi roolityö Suomen Kansallisoopperassa. Vuosi 1969 avasi lopullisesti oopperamaailman ovet. Ensimmäinen rooli Kansallisoopperassa oli nuori talonpoika Silvio Leoncavallon *Pajatsossa*.

Alkukesällä 1970 Hynninen teki opintomatkan Roomaan kuuluisan laulupedagogin Luigi Riccin luokse, jota hän kävi myöhemminkin tapaamassa. ”Tapaaminen oli mullistava kokemus. Hän opetti minulle täsmällisyyttä, elävää tulkintaa ja tekstin tarkkaa lausumista. Hänen päämääränään oli värikäs ja elävä roolitulkinta, jossa emootiolla oli tärkeä osa”.⁷

Oopperalaulaja Hynninen esiintyi usein Myrmyr kirkossa, joka oli hänen silloinen kotikirkkonsa. Kuva: Aada Harju

⁶ Pekka Hako, Jorma Hynninen, Suomen Kansallisbiografia, julkaistu 24.3.2000, päivitetty 21.4.2015.

⁷ Jorma Hynnisen haastattelu, Pekka Hako; Jorma Hynninen, Suomen Kansallisbiografia, julkaistu 24.3.2000, päivitetty 21.4.2015.

Työskentely Suomen Kansallisoopperassa jatkui tutustumalla oopperakirjallisuuden perusteisiin. Kotimaisista ooppereista Leevi Madetojan *Pohjalaisten* Jussin sankarirooli 1973 oli erityisen mieluista, sillä Hynninen pystyi aidosti samastumaan Jussiin oikeudenmukaisuuden perikuvana. Rooli antoi hänelle myös ensimmäisiä herätteitä näyttelijänä ja avasi hänen silmänsä kotimaiselle oopperalle.

Kansainvälisen uran alku oli Claude Debussyn *Pelléas ja Mélisande* -oopperan Pelléaksen rooli, jota Hynninen esitti menestyksekkäästi 1977–1980 Milanossa, Hampurissa, Strasbourgissa, Münchenissä, Pariisissa ja Madridissa. Ensi-esiintyminen Metropolitanissa oli keväällä 1984 Giuseppe Verdin Don Carlosin Rodrigona, josta tuli Hynniselle yksi läheisimmistä rooleista. 1980-luvun alussa alkoivat säännölliset esiintymiset Wienin valtionoopperassa ja lähes kaikissa maailman merkittävimmissä oopperataloissa. Oopperaesintymiset laajenivat 1990-luvulla Yhdysvaltoihin, muun muassa San Franciscoon ja Los Angelesiin. Vuosikymmenen lopulla Hynninen työskenteli paljon Antwerpenissa, jonka oopperan kodikkaaseen ilmapiiriin hän ihastui. Tärkeimmiksi rooleiksi Rodrigon ohella muodostuivat Wolfgang Amadeus Mozartin *Figaron häiden* kreivi Almaviva, Richard Wagnerin *Tannhäuserin* Wolfram ja Pjotr Tšaikovskin *Jevgeni Oneginin* nimirooli. Oopperaroleja Hynnisel on kertynyt 32 säveltäjältä yhteensä 64.

Tiedekeskus Heureka

Tiedekeskus Heurekaa ylläpitää Tiedekeskussäätiö. Siinä on Vantaan kaupungin ohella keskeisesti edustettuna suomalainen tiedeyhteisö. Perustajajäseniä tiedemaailmasta ovat Helsingin yliopisto, Teknillinen korkeakoulu (nykyinen Aalto-yliopisto) sekä tieteellisten seurojen keskuselin, Tieteellisten seurojen valtuuskunta, TSV.

Tiedekeskussäätiö etsi pääkaupunkiseudulta sopivaa tonttia hyvien kulkuyhteyksien varrelta. Helsingin kanssa keskusteltiin muun muassa sijainnista Linnanmäen lähellä, Espoon mielestä olisi ollut luonnollista sijoittua Otaniemeen. Vantaan kaupungin johto ilmaisi erittäin voimakkaan mielenkiinnon hankkeeseen ja osoitti sille tontin Tikkurilasta aivan pääradan vierestä. Oivallinen sijainti ja Vantaan päätös vastata uudisrakennuksen arkkitehtikilpailusta ja rakennuskustannuksista kallistivat vaa'an sen hyväksi.

Tiedekeskus Heureka avautui 28.4.1989. Heurekan avaaminen toi merkittävää lisäarvoa Vantaalle ja koko Suomelle. Oulun Tietomaa oli avattu vuotta aikaisemmin. Heureka edusti uudenlaista arkkitehtuuria, ”se on dynaaminen sommitelma erilaisia geometrisia kappaleita”. Heurekaa mainostetaan edelleen tieteseen ja teknologiaan keskittyvänä. Heurekan ydinajatuksena on ”tuottaa oivaltamisen iloa kaikille”.

Tiedekeskus Heureka. Kuva: Heurekan kuvapankki.

Heurekan perustamisen lähtölaukaus oli Fysiikka 82 -näyttely, joka järjestäjien hämmästyksiksi keräsi lähes 50 000 kävijää lyhyen aukiolonsa aikana. Sen lisäksi tiedekeskuksen rakentamista edelsi neljä muutakin ns. pilottinäyttelyä: Aqua, Pulssi, Vipunen (Suomen kieli ja kansa) sekä Teknorama. Kaikissa näissä tieteenharjoittajat olivat joukolla mukana.

Heurekan näyttelyissä on alusta alkaen ollut edustettuna suomen kielen tiede-sanan mukaisesti laaja tieteen kenttä. Kaikissa omaa tuotantoa olevissa näyttelyissä on ollut mukana näkökulma ”Mitä tämä tarkoittaa minulle ja miten tämä vaikuttaa minun elämäni?” Näin vuosituhannen alun Automaatio-näyttelyssä esimerkkinä jokaisesta kodista löytyvänä esineenä, jossa oli P-säädin, esiteltiin WC-pöntön läpinäkyvä vesisäiliö uimureineen.

Kaikissa Heurekan omaa tuotantoa olevissa näyttelyissä on ollut näyttelyn alan tieteenharjoittajia kokoava niin sanottu tieteellinen neuvottelukunta. Sen tehtävä on laajasti ottaen ideoida näyttelyä ja pitää huolta, että esille tulevat tieteenalojen keskeiset uusimmat näkemykset ja tulokset. Näin esimerkiksi Suomen itsenäisyyden 75-vuotisnäyttelyssä ideoita olivat esittämässä Suomen ja yleisen historian professorit.

Heurekasta suunniteltiin aluksi luonnontieteellistä tiedekeskusta, mutta kaikki humanistit eivät jääneet sanattomiksi. Suomen Historiallinen Seura oli muiden Tieteellisten Seurojen Valtuuskunnan jäsenseurojen tavoin saanut marraskuussa 1983 pyynnön nimetä yhdyshenkilön ja vapaamuotoisen työryhmän ideoimaan tiedekeskuksen sisältöjä.⁸ Professori Matti Klinge kirjoitti muistion, jossa korostettiin, että suunnitelmissa tiedekeskus on painottunut lähinnä eräisiin teknisiin ja luonnontieteellisiin tutkimusaloihin ja niillä saavutettuihin tuloksiin. ”Historiallinen Seura epäilee, että voimakas tulosten korostaminen antaa vääristyneen kuvan tieteellisestä työskentelystä, ellei samalla kiinnitetä huomiota tulosten taustalla olevaan tutkimusprosessiin”. Toivottiin, että näyttelillepanon tulee sisältää myös ajallinen eli historiallinen aspekti. Olemassa olevien museoiden tukeminen nähtiin tärkeänä ja jopa vastakkaisena tiedekeskukselle.⁹ Muistion pohjalta Suomen Historiallisen Seuran hallitus ”on päättänyt tulokseen, ettei Suomen Historiallinen Seura tässä vaiheessa jatka tiedekeskuksen toimintaan liittyvää ideointia eikä ole tieteellisenä seurana mukana hanketta edistämässä.”¹⁰

Tyytymättöminä tähän päätökseen perustimme epävirallisen varjoryhmän, johon kuuluivat allekirjoittaneen lisäksi Päivi Setälä ja Aulikki Litzen. Pohdimme, miten saisimme päätöksentekijät vakuuttuneiksi siitä, että humanistisilla tieteillä olisi paljon annettavaa, varsinkin kun tiedossa oli Suomen itsenäisyyden 75-vuotisnäyttely. Laadimme muistion, joka annettiin Heurekan johtajalle. Filosofian lisensiaatti Aulikki Litzenia kaavailtiin suunnittelijaksi¹¹, mutta Litzenin saaman toisen työtarjouksen vuoksi saimme suunnittelijaksi fi-

8 Tieteellisten Seurojen Valtuuskunnan jäsenkirje 7/83 14.11.1983, Suomen Historiallisen Seuran pöytäkirjat, Suomen Historiallisen Seuran arkisto (Kansallisarkisto).

9 Muistio 28.5.1984, Suomen Historiallisen Seuran pöytäkirjat, Suomen Historiallisen Seuran arkisto (Kansallisarkisto); Suomen Historiallisen Seuran pitkäaikaisen toiminnanjohtajan Rauno Endénin haastattelu 26.10.2021, haastattelija Marjatta Hietala.

10 Suomen Historiallisen Seuran hallituksen kokous 28.5.1984, Pöytäkirjan olivat allekirjoittaneet Seuran esimies Eino Murtorinne ja sihteeri Kari Selén, Suomen Historiallisen Seuran pöytäkirjat, Suomen Historiallisen Seuran arkisto (Kansallisarkisto).

11 Aulikki Litzen keräsi Heurekaa varten tietoa museotekniikasta, museoiden julkaisu- ja tutkimustoiminnasta sekä henkilöstöorganisaatiosta historian taustaryhmälle. Hän tutustui englantilaisiin tiedekeskuksiin, Lontoon tiedekeskukseen, Birminghamin tiedekeskukseen (Museum of Science and Industry), Yorkin viikinkimuseoon (Jorvik Viking Centre), jossa oli yhdistettynä arkeologiset kaivaukset ja populaari esitys viikinkien elämästä. Junanvaunu kulki taakse päin läpi viikinkikylän, jossa saattoi kuunnella viikinkihahmojen kieltä, tuntea erilaisia tuoksuja ja hajuja sekä nähdä miten viikinkien kuvitellaan eläneen, Aulikki Litzen, Matkakertomus. Englannin matka 26.9.–3.10.1987.

losofian maisteri Jaakko Pöyhösen.¹² Historia pääsi näin mukaan. Heurekan henkilöstöön onkin vuodesta 1988 kuulunut humanisteja, muun muassa historioitsijoita, arkeologeja ja kasvatustieteilijöitä.¹³

Vetovoimaisia ovat olleet ne näyttelyt, joissa tavoiteltiin aitoja elämyksiä. Suomen itsenäisyyden 75-vuotisnäyttely ”Jukola–Jakomäki–Brüssel, Suomi 75 vuotta” oli vuorovaikutteinen. Historia oli vahvasti mukana.¹⁴ Heurekaan rakennettiin sodanaikainen pommisuoja, jossa istuen saattoi kokea ääniefektien tehostamaa pelkoa ja kauhua. Näyttelyssä voitiin tutustua viiden eri vuosikymmenen ruokakomeron antimiin. Sodanaikainen ruokakomero hämmästytti ankeudessaan. Komerossa oli korvikkeita, sakkariinia ja puolukoita.

Kerrottaessa Suomen modernisoitumisesta on esillä ollut 1950-luvun luokahuone, 1970-luvun baari Sonkajärveltä ja jukebox, josta voi kuunnella suosittuja iskelmiä 1920-luvulta alkaen.

VANin naisia lähdössä kävelyretkelle Heurekan edestä. Kuvassa vasemmalta Taina-Mari Ketomäki, Helena Immonen, Maisa Susisalo, Marjukka Huttunen ja Leena Tikka sekä Maisan koira.

12 Aulikki Litzenin haastattelu 11.9.2021, haastattelija Marjatta Hietala.

13 Heurekaan uudeksi toimitusjohtajaksi valittiin vuonna 2020 filosofian maisteri Mikko Myllykoski, jonka pääaine on yleinen historia ja sivuaineina Rooman kirjallisuus, latina ja arkeologia. Hän siirtyi toimitusjohtajaksi Heurekan elämysjohtajan paikalta. Annikka Korpimies, Museokäynti tekee meille hyvää. Mikko Myllykoski haluaa ymmärtää, miten Heureka käynti vaikuttaa asiakkaisiin, *Fakta, Kauppalehti* 8 (2020).

14 Jaakko Pöyhösen haastattelu 12.9.2021, haastattelija Marjatta Hietala.

Heurekassa pyritään vuorovaikutteisuuteen jokaisessa näyttelyssä.¹⁵ Jotkut näyttelyt ovat tulleet varsin lähelle ihmisten arkea.

Perusnäyttelyssä vierailijan pysäytti arkeologi Jan Fastin kehittämä punkkarin hauta: Kahdessa vitriinissä esitettiin kaksi tapausta. Kysymys kuului: mitä jää jäljelle punkkarista 2000 vuotta myöhemmin, kun tämä oli ”ruumishaudattu” tai kun hänet oli polttohaudattu.

Vipunen-näyttely kielestämme ja kansastamme pidettiin Säätytalossa. Tämä vahvisti yhteistyötä kielitieteilijöiden kanssa. Kysyttiin, mikä fennougrilaisia erotti muusta maailmasta. Mukana oli muun muassa tietoja veriryhmämarkkereista. Näyttely vietiin sittemmin nimellä ”Kalevala People” Eurooppaan ja Yhdysvaltojen suomalaisalueille.

Heurekan avajaisnäyttelyyn tehtiin laajan kielitieteilijäjoukon kanssa näyttelykohde Maailman kielet. Tämän kielipallon sisällöksi päätettiin tehdä yksinkertainen teksti. Tervehdys, luettelo perheenjäsenistä sekä lukusanat yhdestä viiteen - siinä teksti, joka on mahdollista kääntää useimmille kielille. Kääntäjinä ja erikielisten tekstien puhujina toimivat Helsingin yliopiston ulkomaalaiset opiskelijat. Nauhoitukset tehtiin Kotimaisten kielten keskuksen (Kotus) nauhoitearkistossa. Vuonna 1988 käytössä olleista tekniikoista Heurekan tekninen suunnittelu valitsi kestävän ja luotettavan, mutta sellaisen, johon voitiin sisällyttää kaikkiaan 64 kpl enintään 30 sekunnin mittaista puhumaa. Niitä voitiin kuunnella samanaikaisesti kolmilla eri kuulokkeilla ja kukin puhuma alkoi kuuntelijalle aina alusta. Heurekan muotoiluyksikön ja pajan työntekijöitten yhteistyönä kohteeseen rakennettiin pallo, johon maalattiin eri mantereet ja johon sijoitettiin kunkin mukaan tulleen kielen puhuja-alueelle piste, josta puhuma oli kuultavissa. Tämän kielipallon tekemiseen osallistui yli 100 ihmistä.¹⁶

Professori Eero Kiviniemen aloitteesta ryhdyttiin suunnittelemaan suomalaisten sukunimistä ja niiden alueellisesta jakautumasta kertovaa näyttelykohdetta. Väestörekisterikeskus ja Valtion Tietokonekeskus saatiin hankkeeseen mukaan. Näyttelykohteen lähdeaineistona käytettiin väestörekisteriä, johon oli kertynyt 1990-luvun alussa tiedot 6 miljoonasta suomalaisesta ihmisestä.¹⁷ Myös muut keskusvirastot suhtautuivat myönteisesti Heurekan hankkeisiin.

Eri kielet keskenään tasa-arvoisina esiteltyt Kielipallo saavutti Heurekassa suuren suosion. Myös tanskalaiset kollegat ihastuivat siihen niin, että he tilasivat kohteesta kopion omaan tiedekeskukseensa, joka avattiin hieman Heurekan jälkeen. Experimentariumin avajaisissa kuningatar Margareta toivoi tulevansa kuvatuksi nimenomaan Kielipallon vieressä.

Maailman kielten kielipallosta voitiin kuunnella 64 kieltä. Kussakin oli sama sisältö. Tanskan kuningatar Margareta ihastui kielipalloon ja osti sen. Kielipallo on ollut mallina monelle ja sitä on kopioitu muun muassa Ranskaan, Englantiin ja Meksikoon.¹⁸ Kielipallon luomisessa samoin kuin muiden näyttelyjen osalta tiedemiesten ja -naisten mukanaolo on ollut tärkeä.

15 Mikko Myllykosken haastattelu 20.10.2021, haastattelija Marjatta Hietala.

16 Jaakko Pöyhösen haastattelu 28.10.2021, haastattelija Marjatta Hietala.

17 Digi- ja väestötietovirasto, <https://dvv.fi/yhteystiedot>.

18 Heurekan ensimmäisistä näyttelyistä ja niiden suosiosta, Jaakko Pöyhösen haastattelu 12.9.2021, haastattelija Marjatta Hietala.

Erittäin menestyksellinen oli mielenterveyteen keskittynyt näyttely Heureka tulee hulluksi. Näyttely toteutettiin Mielenterveysseuran ja lääkärien kanssa. Näyttelyn tavoitteena oli murtaa mielenterveyden häiriöihin liittyviä ennakkoluuloja ja rohkaista ihmisiä pitämään huolta omasta hyvinvoinnistaan. Interaktiivisessa näyttelyssä voi kokea, miltä kuuloharhat ja erilaiset mielenterveysongelmat tuntuvat, ja miten niihin on suhtauduttu ennen ja nyt. Näyttelyä esiteltiin myös Pariisiin ja Lissabonin tiedekeskuksissa. Sen jälkeen se markkinoitiin Yhdysvaltoihin Minnesotan tiedekeskukseen, Science Museum of Minnesota, joka esitteli näyttelyn nimellä Mental Health: Mind Matters ja on vastannut sittemmin näyttelyn kiertueen järjestämisestä Yhdysvaltojen eri kaupunkeihin.¹⁹

Heureka on ennen muuta tiedekeskus, jonka aihioista on loihdittu mieleenpainuvia oppimiselämyksiä. Heurekan toimitusjohtaja Mikko Myllykoski korostaa kansainvälisen verkottumisen tärkeyttä. Heurekan esikuvina toimivat ulkomaiset vuorovaikutteiset ”hands-on” tiedekeskukset, joita oli 1980-luvulla ennen muuta Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Näin ollen oli luonnollista, että Heurekan johto jo alusta alkaen suuntautui kansainväliseen yhteistyöhön. Heureka oli mukana perustamassa alan eurooppalaista (European Network of Science Centres and Museums – ECSITE) ja pohjoismaista järjestöä (Natural Science Collections Facility – NSCF). Ensimmäinen kansainvälisen tiedekeskusliiton (Association of Science and Technology Centres – ASTC) Pohjois-Amerikan ulkopuolelta valittu puheenjohtaja (President) oli Heurekan pitkäaikainen johtaja Per-Edvin Persson. Heurekan edustajat ovat osallistuneet käytännössä kaikkiin alan konferensseihin sekä lisäksi vierailleet eri ulkomaisissa tiedekeskuksissa ja -museoissa etsimässä ja esittelemässä hyviä ideoita ja toteutuksia. Myös Suomessa henkilökunta on käynyt lukuisia kertoja tutustumassa Oulun tiedekeskukseen Tietomaahan sekä varsinkin Tampereen ja Turun museotarjontaan.²⁰

Kun Heurekassa vierailee vuosittain lähes 300 000 kävijää, tutustuu Heurekan näyttelyihin ulkomailla vuosittain keskimäärin noin 600 000. Historiaan ja arkeologiaan liittyvät näyttelyt ovat olleet erittäin suosittuja. Koululuokat ovat säännöllisesti käyneet Heurekaissa. Vantaan kaupungin ja Heurekan hedelmällisestä yhteistyöstä on esimerkkinä päätös, että Vantaan peruskoulujen ensimmäiset luokat pääsevät kerran syyslukukaudella tutustumaan Heurekaan näyttelyihin. Tiedekeskuksen suurin kävijäryhmä ovat vapaa-aikaansa viettävät lapsiperheet.

Uskomaton maailma näyttäytyy planetaariossa. Planetaarioteatterin ohjelmistossa on näytetty superelokuvia ja planetaarielokuvia. Näiden keskeinen tema on avaruus, mutta yhtä hyvin yleisö on voinut päästä muun muassa Ernst Shackeltonin tutkimusmatkalle Etelämantereelle ja Heureka on itse tuottanut multimediaohjelman Italian renessanssista. Heurekan Planetaario digitalisoitiin ensimmäisenä Euroopassa. Vuonna 2011 ohjelmistoon otettiin kuvitettuja Heureka-luentoja.²¹ Heureka on käynnistänyt myös kotimaisen elokuvatuotannon kolmella dokumentilla: Yöperhosten salattu maailma, Itämeri ja Meren uumen.

19 Mikko Myllykoski, 2021. From Object to Subject – Creating relevant and engaging experiences. Teoksessa: Robbins, Nina, Thomas, Suzie, Tuominen, Minna, Wessman, Anna (toim.). *Museum Studies – Bridging Theory and Practice*. Pariisi: ICOFOM 2021, 411430.

20 Mikko Myllykosken haastattelu 20.10.2021 ja Jaakko Pöyhösen haastattelu 27.11.2021 ja 28.11.2021, haastattelijana Marjatta Hietala.

21 Kati Tyystjärvi, Planetaarioteatteri Heureka: neljännesvuosisata elämyksiä pallopinnalla, *Helsingin pitäjä –Vantaa. Helsingin Vanda* 2016, Vantaa-Seuran vuosikirja 178 –185.

Heurekan sisääntulon edustalla on kivipuisto, joka esittelee Suomessa esiintyneet kivilajit.²² Uusinta uutta ovat varttuneemmille lapsille suunnatut suositut tiedeleirit. Kesäleireistä on siirrytty myös syys- ja talvileireihin. Vuonna 2017 tiedeleirit keräsivät yli tuhat lasta. ”Keskiössä on tekeminen ja tutkiminen, tavoitteena oivalluksen ilo.” Ajatus Heurekan tiedeleireistä syntyi opetusosastolla. Silloinen opetussuunnittelija Hannu Salmi suunnitteli ensimmäisen tiedeleirin ohjelman. Ensimmäisen leirin teemana oli vesi ja myös avaruusteemoja käsiteltiin ensimmäisillä leireillä. Tiedeleiriläiset osallistuivat myös arkeologisiin kaivauksiin Keravanjoen varrella.²³ Vuonna 2022 aloitetaan senioreiden ja lasten yhteinen tiedekerho.²⁴

Suurta suosiota ovat saavuttaneet Heurekan ja arkeologi Jan Fastin Vantaan Jokiniemessä organisoimat arkeologiset kaivaukset, joihin voi osallistua pientä maksua vastaan. Jokiniemi on merkittävin ja laajin kampakeraaminen asuinpaikka Etelä-Suomessa. Sieltä on löydetty runsaasti esihistoriallista aineistoa. Vuonna 2015 arkeologit löysivät ruukunsirpaleiden lisäksi muinaisia ihmisfigureja, pyöriäisten luita ja traanilampuksi arvellun, muodoltaan karhua muistuttavan saviesineen.²⁵

Vantaan kaupunginmuseot

Vantaan kaupunginmuseo perustettiin 1986 ja se sai näkyvyyttä erityisesti itsenäisyytemme juhluvuonna 2017. Silloin järjestettiin ennätysmäärä näyttelyitä, joiden keskiössä oli rakkaus ja yhteistyö. Yhteistyötä tehtiin Vantaan aikuisopiston, Sanataidekoulun ja Lottamuseon, Teatterimuseon sekä Hotelli- ja ravintolamuseon kanssa.²⁶ Museolla on ollut tärkeä tehtävä vanhojen rakennusten inventoinnissa (VAARI -Projekti).

Vantaan taidemuseo Artsi, jolle vuonna 2017 myönnettiin Suomen museoliiton ja ICOM Suomen komitean Vuoden erikoispalkinto, luokiteltiin museoalan parhaimmiston. Artsi sijaitsee Myyrmäessä kauppakeskuksen vieressä. Museolla on avoin suhde ympäröivään yhteiskuntaan. Jotkut katsovat, että Artsi muuttaa Vantaata oman näköisekseen.²⁷ Valta-kunnallisesti merkittävä on myös Ilmailumuseo, jonka kokoelmien painopisteenä ovat suomalaisten suunnittelemat tai käyttämät lentokoneet ja suomalainen ilmailu. Esillä on kymmeniä lentokoneita ja runsaasti muita ilmailuun liittyviä esineitä kuten moottoreita, potkureita, pienoismalleja ja viestintävälineitä.²⁸

Vantaalla tieto karttuu museoiden ohella kirjastoista. Vuonna 2021 Vantaalla oli 11 kirjastoa ja kaksi kirjastoautoa.

22 Jukka Hildén, Vantaan Kivet ja kalliot. Helsingin pitäjä – Helsing 2015, *Vantaa-Seuran vuosikirja* 128 –129.

23 Kati Tyystjärvi, Heurekan tiedeleirit – Keskiössä tutkiva ihminen. *Helsingin pitäjä – Vantaa, Helsing–Vanda* 2018, Vantaa Seuran Vuosikirja. Talonpojista kaupunkilaisiksi. Från bönder till stadsbor, 176–181.

24 Mikko Myllykosken tiedonanto allekirjoittaneelle 29.10.2021.

25 <https://www.stadissa.fi/tapahtumat/58469/Heurekan-avoimet-arkeologiset-kaivaukset-Jokiniemessa>, luettu 21.10.2021.

26 Maiju Nurminen, Vantaan kaupunginmuseo. Itsenäisyyden juhluvuosi toi museolle rakkautta ja luopumista, *Helsingin pitäjä – Vantaa. Helsing–Vanda* 2018 Vantaa-Seuran vuosikirja, Talonpojista kaupunkilaisiksi, Från bönder till stadsbor, 186–189; Anni Rissanen, Yhtä juhlaa kaupunginmuseossa. *Helsingin pitäjä – Vantaa. 2017*. Vantaa-Seuran vuosikirja, Suomi 100 – Kansainvälinen Vantaa, 264 – 267.

27 Vantaan taidemuseosta tuli Artsi – Artsin tarina, *Helsingin pitäjä – Vantaa* 2017 Vantaa-Seuran vuosikirja, Suomi 100 – Kansainvälinen Vantaa, 268 – 271.

28 <https://ilmailumuseo.fi/> luettu 21.10.2021.

VANin jäsenet tutustumassa Arvo Summasen näyttelyyn Artsissa Myyrmäessä 11.11.2015.

Vantaa musiikkikaupunkina²⁹

Yksityisellä aloitteellisuudella on saatu aikaan monipuolista kulttuuritarjontaa Helsingin pitäjään ja Vantaalle. Vantaalaisen musiikkitoiminnan perusta luotiin Helsingin pitäjän itä-osissa, jossa oli monia torvisoittokuntia. 1949 perustettiin Helsingebygdens körförbund ja Tikkurilan sekakuoro, 1950 Tikkurilan orkesteriyhdistys, myöhemmin Vantaan orkesteri, sittemmin Vantaan viihdeorkesteri.

Mieskuoro Vantaan laulu syntyi 1963 ja Vantaankosken puhallinorkesteri 1970, myöhemmin nimeltään Puhallinorkesteri Louhi. Vuonna 1976 Länsi-Vantaan musiikkielämä sai tärkeän lisän kun Vantaan Naislaulajat perustettiin.³⁰ Innostuksesta liittyä kuoroon kertoo ensimmäiseen koelaulutilaisuuteen osallistuneiden suuri määrä, sata laulajaa. Kuoron vahvuudeksi muodostui 80 laulajaa. Kotiseutuyhdistyksen pitkäaikaisen puheenjohtajan Jukka Hakon mukaan musiikki yhdisti lähiöiden asukkaita. Hänen mukaansa lähiöiden lähes kaikki harrastustoiminta rakennettiin tyhjistä.

Vantaan musiikkiopisto perustettiin Tikkurilan Orkesteriyhdistyksen ideoimana vuonna 1962 ja se aloitti toimintansa 1964. Tarkoituksena oli saada uusia soittajia orkesterin riveihin ja näin turvata orkesteritoiminnan jatkuvuus. Koeilmoittautumiseen ilmoittautui 217 nuorta. Musiikkiopisto toimi alusta alkaen kunnallisella pohjalla. Musiikkiopistossa opiskelee nykyisin noin 2000 oppilasta 20 eri pisteessä eri puolilla Vantaata. Myös vuonna 1957

²⁹ Jukka Tervonen, *Vantaan historia 1946–1977. Kasvua, yhteistyötä, hyvinvointia*, Vantaan kaupunki 2002, 475–478.

³⁰ Idea naiskuoron perustamisesta kuuluu Timo Korhoselle ja Jukka Kankaiselle, joka oli muuttanut Louhelaan, toimi Klemetti-opiston johtajana sekä Suomen Laulajain ja Soittajain Liiton toiminnanjohtajana.

perustetussa työväenopistossa annettiin instrumenttiopetusta ja siellä oli kansantanssiryhmiä ja pelimanniryhmiä. Näin työväenopisto on täydentänyt Vantaan musiikkiopistoa. Vaikka kieliopinnot ovat olleet suosituimpia, taideaineet ja musiikki kiehtoivat vantaalaisia 1970-luvulta alkaen.

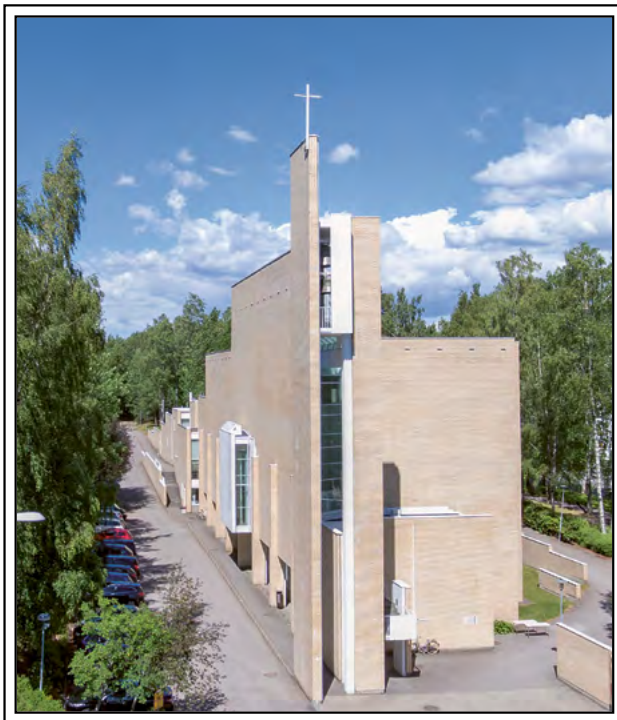
Taustavaikuttajista on mainittava muun muassa Viinikkalassa asunut säveltäjä Aulis Sallinen. Koulut opettajineen olivat edelläkävijöitä musiikkikasvatuksen järjestämisessä. Simonkylän kansakoulussa opettajat Erkki Pohjola ja Olli Ruottinen alkoivat laajentaa perinteistä laulunopetusta laajapohjaiseksi musiikkikasvatukseksi. He ottivat käyttöön niin kutsutut koulusoittimet ja perustivat oppilasorkesterin. Olli Ruottinen oli Vantaan musiikkiopiston ensimmäinen rehtori. Hän teki aloitteen ensimmäisen musiikkiluokan perustamiseksi Simonkylän kansakouluun 1969. Ruottisen jälkeen Teppo Tuominen nimitettiin musiikkiopiston rehtoriksi. Hän kehitti musiikkiopiston ja koulujen välistä yhteistyötä.

Musiikkiopiston kevätkonsertit järjestettiin useimmiten opetustiloissa, mutta musiikki luokkien kuorot ja orkesterit tarvitsivat tilaa.

Vaskivuoren lukion lauluryhmä esiintyi VANin järjestämässä Wähäjoulussa 13.1.2020.

Musiikkiluokalle pääsy oli monen musikaalisen lapsen toive.³¹ Nämä opiskelupaikat olivat tavoiteltuja ainakin Martinlaakson koulussa. Musiikkiluokilla oli myös oma orkesteri ja useita kuoroja. 1980- ja 1990 -luvuilla Martinlaakson koulujen musiikinopettajana toimi Hannele Soljander-Halme. Tavoitteet olivat korkealla. Yläasteen musiikkiluokat esittivät myös oopperoita, esimerkiksi Figaron häät.³² Soljander-Halmeella oli erinomaiset verkostot koulun ulkopuolelle Sibelius-Akatemiaan. Martinlaakson yläasteen musiikkiluokat tarjosivat syksyllä 1994 barokkikonsertin ja kaksi joulukonserttia. Kansallisoopperan kanssa harjoiteltiin Händelin elämään liittyvää barokkioopperaa Händelin unet sadan opiskelijan voimin. Ooppera esitettiin Kansallisoopperan Alminsalissa huhtikuussa 1995. Martinlaakson yläaste valittiin Suomen Kansallisoopperan kummikouluksi lukuvuodeksi 1994–1995. Koulussa vieraili oopperan väkeä ja kirjastossa oli Kansallisoopperan koululle antamia librettoja, käsiohjelmia ja esitteitä.³³

Akateemikko Juha Leiviskän suunnittelema Myyrmäen kirkko. Kuva: Juha Ryhänen ja Antero Harju

Kulttuuritalo Martinuksen valmistuttua 1987 voitiin Länsi-Vantaalla nauttia Louhen ja vantaalaisten kuorojen yhteisesiintymisistä. Vantaan musiikkiopiston konsertteja järjestettiin Martinus-salissa, samoin mestarikursseja.³⁴ Viime vuosien mieleenpainuvimpia olivat niin kutsutut Lauantain toivotut levyt -konsertit 2010-luvulla sekä Vantaan Viihdeorkesterin konsertit. Vaskivuoren ja Martinlaakson lukion oppilaat ovat esittäneet useita musiikkejä Kulttuuritalo Martinuksessa.

Arkkitehti Juha Leiviskän suunnittelema Myyrmäen kirkko (v. 1984) tarjosi erinomaiset tilat konserteille. Perinteiset joulukonsertit Myyrmäen kirkossa 1980-luvulta lähtien houkuttelivat kuulijoita Helsingistä asti. Musiikkiluokkien kuorojen ja orkesterien rinnalla esiintyivät musiikkiluokkien oppilaiden vanhemmat: oopperalaulajat Jorma Hynninen, Esa Ruuttunen ja Merja Virkkala. Sekä Hynnisen että Ruuttusen lapset kävivät Martinlaakson koulua.

31 Omat lapseni Niko, Mari ja Virve Hietala ovat kaikki olleet musiikkiluokilla, Virve musiikkipainotteisessa Vaskivuoren lukiossa. Niko Hietala ja Virve Hietala ovat opiskelleet myös Vantaan musiikkiopistossa, Virve Hietala Helsingin konservatoriossa, Hietalan perheen perhelehti ”Lintu lentää”, myöhemmin, vuodesta 1990 Hietalaser, Vuosikerrat 1979–1994, Hietalan perhearkisto.

32 Mari Hietala-Davidin haastattelu 19.9.2021, haastattelija Marjatta Hietala.

33 Martinlaakson yläaste. Koulutiedote 1/1994 – 1995, 31.8.1994. Virve Hietalan haastattelu 13.9.2021, haastattelija Marjatta Hietala.

34 Pianon mestarikurssit sekä loppukonsertti järjestettiin Martinus-salissa, Vantaan musiikkiopiston tiedotuslehtinen 2/ 87– 88.

Vantaan kaupunki on myöntänyt vuodesta 1976 lähtien tunnustuspalkintoja ”merkittävästä ansioista kulttuurin ja kaupungin taide-elämän hyväksi tehdystä työstä”. Taiteenaloista musiikki on saanut eniten palkintoja.³⁵ Vantaan kulttuuripalkinnolla on palkittu säveltäjät Aulis Sallinen (1977), Herman Rechberger (1990) sekä oopperalaulajat Jorma Hynninen (1982), Jaakko Ryhänen (1986) ja Esa Ruuttunen (2013) sekä urkutaiteilija Håkan Wikman (1999), joka vuonna 1993 perusti Vantaan barokkifestivaalin. Musiikin tohtori, musiikkikasvattaja, Vantaan Laulusuzuki-instituutin perustaja ja johtaja Päivi Kukkamäki sai palkinnon 2003 ja musiikkikasvatukseen ja musiikkiliikuntaan perehtynyt musiikkipedagogi Inkeri Simola-Isaksson vuonna 2009. Musiikin alalta on palkittu myös kevyen musiikin edustajia: jazzmuusikko, tenorisaksofonisti ja huilisti Juhani Aaltonen (1987), iskelmälaulaja Annikki Tähti (1992), muusikot Maarit ja Sami Hurmerinta (1994), laulaja ja luokanopettaja Kosti Kotiranta (2004) ja viihdetaitelija Virve Rosti (2011) sekä pianotaitelija Lenni-Kalle Taipale (2016). 2000-luvulla Lenni-Kalle Taipale toimi kulttuurilähettinä. Hän kuului Zest-tiimiin, jonka tehtävänä oli kehittää nuorten henkilökohtaisia taitoja³⁶.

Kulttuuripalkinnon saajista on syytä muistaa myös kirjallisuus, jonka edustajista kirjailija Alpo Ruuth (1984), nuorisokirjailija Taru Väyrynen (2001), kirjailija Virpi Hämeen-Anttila ja professori Jaakko Hämeen-Anttila (2008) ovat saaneet Vantaan kulttuuripalkinnon. Teatteritaiteen alalla palkinnon saivat Lasse Pöysti (1988) sekä valo- ja äänisuunnittelija Ilkka Volanen (1996). Elokuvan saralta palkittiin ohjaaja Matti Kassila (1985). Arkkitehti Alpo Halme sai Vantaa-palkinnon vuonna 1993 akustisesta suunnittelusta Hämeenkylässä ja Myrmyrmen kirkkoihin, Heurekaan, Fur Centerin kongressikeskukseen, Martinlaakson voimalaitokseen ja Helsinki-Vantaan lentoaseman terminaaleihin.³⁷

Kirkot

Vantaalla on mahdollisuus tutustua kauniiseen suomalaiseen kirkkoarkkitehtuuriin. Pyhän Laurin keskiaikainen harmaakivikirkko rakennettiin 1400-luvun puolivälissä. Se on pääkaupunkiseudun vanhin rakennus.³⁸ Se paloi 7.5.1893 ja kunnostettiin uusgoottilaiseen tyyliin Theodor Höijerin toimiessa arkkitehtina. Kirkossa järjestettävät konsertit ovat erittäin suosittuja. Pyhän Laurin kirkko on saanut seurakseen moderneja kirkkoja. Vuonna 1992 valmistui Olli Pekka Jokelan suunnittelema Hämeenkylässä kirkko vanhan kirkon ympärille. Kirkossa on taidemaalari Silja Rantasen ja kuvanveistäjä Martti Aihan teoksia, jotka kertovat kirkkovuoden tärkeimmän juhlan, pääsiäisen tapahtumista. Ne viittaavat keskiaikaisen kirkkotaideperinteen mukaan ”Kristuksen kärsimystien 14 pysähdyspaikkaan”. Kirkonkellojen sävelmät ovat säveltäjä Einojuhani Rautavaaran käsialaa.

35 Kuvataiteen alalta Vantaan kulttuuripalkinnon ovat saaneet kuvanveistäjä Heikki Häiväoja (1976), graafikko Pentti Kaskipuro (1978), taidemaalari Tapani Jokela (1981), taidemaalari, graafikko Antti Ojala (1989) taidemaalari, kuvanveistäjä Risto Villhunen (1995) ja valokuva- ja mediataiteilija Harri Larjosto (2002). Vantaan taiteilijaseura ry palkittiin 2010, Kirsti Pietilä, Vantaan kulttuuripalkinto 40-vuotias. *Helsingin pitäjä–Vantaa. Helsingin pitäjä – Vantaa. Helsingin pitäjä – Vantaa 2016*, Vantaa-Seuran vuosikirja, 154 – 159.

36 Karoliina Junno-Huikari, Totta ja tarua sanataidekoulusta, *Helsingin pitäjä – Vantaa. Helsingin pitäjä – Vantaa 2016*, Vantaa-Seuran vuosikirja, Kivistön ja Kanniston syntymäpäivät/ Kuusijärvi 50 vuotta, 182–184.

37 Kirsti Pietilä, Vantaan kulttuuripalkinto 40-vuotias. *Helsingin pitäjä–Vantaa. Helsingin pitäjä – Vantaa 2016*, Vantaa-Seuran vuosikirja, 154–158.

38 Markus Hiekkanen on rakennushistoriallisen analyysin avulla osoittanut että Helsingin pitäjän keskiaikainen kivikirkko tai oikeammin sen restaurointia edeltävät keskiaikaiset osat liittyvät Porvoon kirkkopitäjässä 1430-luvulta 1460-luvun alkuun toteutettuun prosessiin, jossa puiset kirkot korvattiin lopullisesti kivisillä ja jossa kirkkojen suunnittelua ja rakentamista johtivat Pernajan mestariksi nimetty henkilö tai rakentajaryhmä. Tapio Salminen Vantaan ja Helsingin pitäjän keskiaika, Vantaan kaupunki 2013, 515, 519–520; Markus Hiekkanen, Suomen keskiajan kivikirkot, Suomalainen Kirjallisuuden Seura, 2007.

Arkkitehti Juha Leiviskän suunnittelema Myyrmäen kirkko valmistui vuonna 1984. Louhelan aseman kupeeseen rakennettu kirkko on Vantaankosken seurakunnan pääkirkko. Kirkkosalin lisäksi rakennuksessa on kappeli, kaksi seurakuntasalia, kirkkoherranvirasto sekä päiväkerho- ja nuorisotilat. Vaaleasävyinen kirkkosali on korkea. Valo tulvii ikkunoista ja myös Leiviskän suunnittelemat lamput ovat katsomisen arvoisia. Tekstiilitaiteilija Kristiina Nyrhisen tekstiilit korvaavat perinteisen alttaritaulun. Kirkossa on tilaa kuoroille ja siellä on pidetty urkumusiikin konsertteja, esimerkiksi barokkikonsertteja urkuri Kari Jerkun johdolla. Lähikoulujen musiikki- luokat ovat konsertoineet kirkossa. Kansainväliset vierailijat pitävät kirkon rauhoittavasta tunnelmasta.

Tikkurilan kirkko, arkkitehtitoimisto Oopeer suunnittelema, pääarkkitehtinä Anssi Lassila. Vierailimme Tikkurilan kirkossa 2.12.2021.

Vantaan seurakuntien kirkoista uusin on Tikkurilan kirkko, joka on Tikkurilan seurakunnan ja Vantaan ruotsinkielisen seurakunnan, Vanda svenska församlingin kotikirkko. Kirkko vihittiin käyttöön 24. tammikuuta 2022. Se on arkkitehtitoimisto Oopeer suunnittelema, pääarkkitehtinä valtionpalkinnon saanut Anssi Lassila. Kirkko on suunniteltu palvelemaan yhteisön monenlaisia tarpeita. Kirkkosalin lisäksi rakennuksesta löytyvät Lauran Kaffila, Pienten paikka perheille, ryhmätiloja, kokous- ja työtiloja, aula sekä sisäpihan kirkkotarha.

Rovasti Janne Silvast esitteli uutta kirkkoa. Supavit Nummelin soitteli suunnittelemaansa kellopeiliä.

Tikkurilan kirkon kauniit tekstiilit on suunnitellut tekstiilitaiteilija Helena Vaari.

Taiteiden opetus: Vantaan kuvataidekoulu

Lapsille kuvataidekoulu on ollut avain luovuuteen. Vantaan kuvataidekoulu on Vantaan kaupungin ylläpitämä, 5–20 -vuotiaille lapsille ja nuorille suunnattu vapaa-ajan oppilaitos, jolla on opetuspisteitä eri puolilla Vantaata. Opetus seuraa kuvataiteen perusopetuksen laajaa oppimäärää ja jakautuu varhaisiän opintoihin, perusopintoihin ja syventäviin eli työ-
pajaopintoihin. Lisäksi kuvataidekoulu järjestää lyhytkursseja lapsille, perheille ja aikuisille. Kuvataidekouluun liittyy myös työpajatyöskentelyä.³⁹ Kuvataidekoulussa piirretään, maalataan ja askarrellaan monilla materiaaleilla – kuten aikoinaan tekivät myös renessanssimaalarit. Kuvataideoppilaat laativat savesta pienoispatsaita ja huovutetusta kankaasta hattuja, muutamia esimerkkejä mainitakseni.⁴⁰

Teatterit ja Tanssiopisto

Vantaalainen ammattiteatteri Teatteri Kehä III perustettiin vuonna 1986. Aluksi teatteri teki vain kiertue-esityksiä. Kymmenen vuotta myöhemmin teatteri sai omat tilat Tikkurilan Silkkitehtaalta. Nimi vaihtui Teatteri Vantaaksi. Teatteri on laajentanut toimintaansa myös musiikkiteatteriesityksiin, joista Rakkauden laulu (Toni Edelmann–Märta Tikkanen) jäi elämään. Teatteri Kehä III:n Ystävät ry on tukenut teatterin toimintaa.⁴¹

Vantaan tanssiopiston taustalla on tanssiteatteri Raatikko, joka on Vantaan Viertolasta ko-
toisin oleva tanssi- ja lastenteatteri. Vuonna 1972 perustettu Raatikko on vanhin yhtäjaksoi-
sesti toiminut tanssiteatteri.⁴² Raatikon esittämät teokset edustavat modernia nykytanssia ja lasten tanssiteatteria. Teatteri tekee yhteistyötä kaupungin koulujen, päiväkotien ja kulttuuripalveluiden kanssa. Raatikon perustaja koreografi Marjo Kuusela sai Vantaan kulttuuripalkinnon vuonna 1980. Tanssiteatteri Raatikko palkittiin kulttuuripalkinnolla vuonna 1983.

2000-luvulla yhteistyö kuvataidekoulun, musiikkiopiston, tanssiopiston, seurakuntien ja ammattioppilaitosten kanssa lisääntyi. Yhteistyöstä mainittakoon Pyymosa-ooppera ja yhteistyö Kansallisoopperan kanssa.⁴³ Vantaalta ei ole kokeiluja puuttunut: 1980-luvun alussa aloitettiin teatteriproduktiot lapsille.

Yhdistystoiminnasta Vantaalla

Vanhimpia yhdistyksiä Vantaalla ovat urheiluseurat, naisjärjestöistä Tikkurilan Naisvoimistelijat. Vuonna 1945 perustettiin Tikkurilan naisvoimistelijat ry Tikkurilan suomalaisessa kansakoulussa. Tikkurilan naisvoimistelijat liittyivät Naisten Liikuntakasvatusliittoon. Toiminta jaettiin kahteen osaan: Naisosastoa ohjasi voimistelunopettaja Pirkko Reinikainen ja tyttöosastoa opettaja Aino Jansson. Seuran pitkäaikaisen puheenjohtajan Irja Kleemolan

39 https://fi.wikipedia.org/wiki/Vantaan_kuvataidekoulu. Luettu 13.9.2021

40 Niko, Mari ja Virve Hietala hyväksyttiin Vantaan kuvataidekouluun vuonna 1990, Hietalan perheen perhelehti Hietalaser, 1990 (Marjatta Hietalan kotiarkisto); *Vantaan kuvataidekoulu, oppilastiedotteet* 1990 – 1993.

41 <https://teatterivantaa.fi/historia/> luettu 13.9.2021 Teatterin perustajan oli pariskunta Matti Pasanen ja Anne Nielsen, Pasanen tuottajana ja taloudellisena johtajana ja Nielsen näyttelijänä ja taiteellisena johtajana.

42 Raatikon perustivat tanssija-koreografi Marjo Kuusela ja Maria Wolska.

43 Leena Marsio, Vantaan musiikkiopisto – 50 vuotta musiikin iloa, *Helsingin pitäjä 2015 Helsingi*, 2015, 50–59.

mukaan yhdistys pyrki saamaan mukaan ”tavallisia kotiaitejä ja tyttöjä”. Voimistelutunnit pidettiin kansakoulussa ja vasta 1980-luvun alussa saatiin pukuhuoneet ja suihkut. Uusia harjoitustiloja saatiin sitä mukaa kuin uusia kouluja rakennettiin. Nykyisin aikuisliikunta on saanut yhä suuremman painoarvon Seuran ohjelmassa.⁴⁴

Lopuksi on syytä mainita Hakunilasta kotoisin olevan pastori Ilkka Turkan projekti ”Icehearts”, joka on saavuttanut menestystä maanlaajuisesti. Icehearts on varhaisen puuttumisen toimintamalli lapsen hyväksi sekä sosiaalityön, koulun että vapaa-ajan tueksi. Iceheartsin innovatiivinen toimintamalli tarjoaa pitkäkestoista tukea lapsille, jotka tarvitsevat erityistä tukea kasvussaan. Joukkuetta ohjaa kasvattaja, joka on sitoutunut kulkemaan lasten rinnalla 12 vuoden ajan ja jonka työväline on joukkueurheilu. Jokainen joukkue on 12 vuotta kestävä yhteinen matka – lapsuudesta aikuisuuden kynnykselle.⁴⁵

Zonta-järjestö

Zonta International (ZI) on maailmanlaajuinen palvelujärjestö, joka edistää sukupuolten tasa-arvoa ja ehkäisee naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa väkivaltaa. Maailmanlaajuinen Zonta International on jaettu piireihin. Suomi ja Viro muodostavat Piirin 20. Jokainen Zonta-kerho on oman piirinsä jäsen ja jokainen zonta on oman kerhonsa jäsen.

Zonta International Piiri 20 on Naisjärjestöjen Keskusliiton, Suomen UN Womenin, Suomen YK-liiton, Suomen 1325-verkoston sekä Vastuullinen lahjoittaminen ry:n jäsenjärjestö. Zonta International noudattaa demokraattisia menettelytapoja ja arvostaa jäsentensä osallistumista päätöksentekoon kaikilla tasoilla. Yleiskokous on järjestön korkein päättävä elin, joka ohjaa Zonta Internationalin ja Zonta International Foundationin toimintaa. Vantaalla on toiminut Zonta kerho I Itä-Vantaalla ja Zonta kerho II Länsi-Vantaalla. Jälkimmäinen on perustettu 1987.⁴⁶ Zonta-kerhot ovat olleet Vantaan Akateemisten Naisten hyviä yhteistyökumppaneita.

UN Women

Yhdistyneiden kansakuntien tasa-arvojärjestö eli UN Women on Yhdistyneiden kansakuntien tasa-arvojärjestö. Sen taustalla on vuosina 1976–2010 toiminut YK:n naisten kehitysrahasto (*United Nations Development Fund for Women* eli UNIFEM).

Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous perusti UN Womenin heinäkuussa 2010. Järjestön toiminta alkoi 1. tammikuuta 2011. UN Womenin työllä vaikutetaan niin naisten ja tyttöjen arkeen kuin päättäjiin ja lainsäädäntöönkin. Varsinainen toiminta tapahtuu paikallistoimikunnissa eri puolilla Suomea. UN Women on ainoa naisjärjestö, jonka tehtävänä on naisten auttaminen kehitysmaissa. Sen tavoitteena on naisten köyhyyden ja yhteiskunnasta ulkopuolelle jäämisen estäminen, naisiin kohdistuvan väkivallan lopettaminen ja HIV/AIDSin leviämisen tyrehtyttäminen sekä naisten yhteiskunnallisen vaikuttamisen ja konfliktien jälkeisen jälleenrakennuksen tukeminen. UNIFEM teki monenlaista työtä yli sadassa kehitysmaassa.⁴⁷

⁴⁴ Irja Kleemola, Tikkurilan Naisvoimistelijat 70 vuotta, *Helsingin pitäjä –Vantaa. Helsing-Vanda* 2016, Vantaa-Seuran vuosikirja, 168–173.

⁴⁵ <https://www.icehearts.fi/>, Luettu 20.09.2021.

⁴⁶ <https://zonta.fi/vantaa-ii-zonta-kerho-30-vuotta/>, Luettu 13.9.2021.

⁴⁷ <https://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/> <https://fi.wikipedia.org/wiki/Unifem>, luettu 22.11.2021.

Vuonna 1981 perustettu Suomen YK Naisten kehitysrahasto muuttui Suomen UNIFEMiksi vuonna 1985 ja UN Women Suomeksi 2011.⁴⁸ Vantaan paikallistoimikunta on perustettu 1985 Helvi Sipilän kannustamana.⁴⁹ Vantaan paikallisosaston perustaja ja pitkäaikainen puheenjohtaja on Terhi Nieminen-Mäkynen, jolla on laajaa kokemusta rauhanomaisessa kriisinhallinnassa Kosovosta ja Afganistanista.⁵⁰ Kaikkiaan Suomessa toimii yhdeksän aktiivista paikallistoimikuntaa.⁵¹

UN Womenin Vantaan paikallistoimikunta on osallistunut aktiivisesti Vantaan muiden naisjärjestöjen kanssa Wähäjouluihin sekä naistenpäivän tapahtumiin. Se on myös mukana järjestämässä Maailma kylässä festivaalia.⁵²

Vantaan Akateemiset Naiset järjestivät naisjärjestöjen yhteisen Wähäjoulun 13.1.2020 Allun grillissä.

Vantaan paikallisosastossa syntyi ajatus auttaa maahanmuuttajanaisia sopeutumisessa suomalaiseen yhteiskuntaan. Luetaan yhdessä -kampanja alkoi UN Womenin piirissä vuonna 2004 Länsi-Vantaalla Myrmyäessä, kun kaksi kokenutta entistä vantaalaista opettajaa, Marja Liisa Toivanen ja Pirjo Riitta Frankenhaeuser, aloittivat suomen kielen opetuksen pienelle somalitaustaiselle naisryhmälle. Ryhmän kokosi aluksi Vantaan kaupungin maahanmuuttajakoordinaattori Pirkko Matkaselkä.

Suomen UNIFEMin Vantaan paikallistoimikunta otti asian ohjelmaansa ja päätti tehdä pilttoprojektin. Sen tarkoituksena oli luoda malli, jolla voidaan löytää koulutuksen ulkopuolelle jääneet ja annetusta koulutuksesta hyötymättömät maahanmuuttajanaiset. Toisena

48 Terhi Nieminen-Mäkynen haastattelu 27.10.2021, haastattelija Marjatta Hietala; Marjatta Peltoniemi, Vantaalle YKYN:n osasto, Vantaan alueuutiset 20.2.1985.

49 Vantaan YK toimikunta Vantaan naisille, Vantaan Seutu 19.2.1985; Vantaalle YK:n Naisten Kehitysrahaston Toimikunta, Uusi Suomi 14.2.1985.

50 Terhi Nieminen-Mäkynen haastattelu 27.10.2021, haastattelija Marjatta Hietala.

51 <https://unwomen.fi/tietoa-meista/paikallistoimikunnat/> luettu 13.9.2021.

52 Terhi Nieminen-Mäkynen haastattelu 27.10.2021; haastattelija Marjatta Hietala..

tavoitteena oli luoda naisjärjestöjen jäsenistä vapaaehtoisten kouluttajaverkosto ja kehittää malli, jolla verkoston jäsenten osaamista ja sitoutumista voidaan vahvistaa. Pää tavoitteena oli auttaa niiden maahanmuuttajaryhmien kotoutumista, joita yhteiskunnan viralliset koulutusorganisaatiot eivät tavoita. UNIFEMin Vantaan paikallistoimikunta kutsui 9.10.2006 yhteiseen neuvotteluun vantaalaisten naisjärjestöjen edustajia. Opetushallitukselta saatiin 4000 euron määräraha. Valtakunnallinen Suomen UNIFEM -järjestö ryhtyi kehittämään Vantaan mallista valtakunnallista hanketta. Mukaan tulivat myös Zontat. Yhteistä toimintaa varten perustettiin ohjausryhmä, jonka puheenjohtajana oli UNIFEMin puheenjohtaja Helena Ranta ja sihteerinä UNIFEMIN sihteerinä Leena Schmidt sekä Marja Liisa Toivanen ja Terhi Nieminen-Mäkynen. Zonta-järjestöä edusti Ulla Salonen ja Mirja Jarimo-Lehtinen. Zonta-järjestö tuki ja koordinoi hanketta vuodenvaihteeseen 2009 – 2010.

Operatiivinen toimikunta laati esitteen ”Luetaan yhdessä verkosto tukee maahan muuttaneiden naisten kotoutumista”. Suomalaisnaisten verkosto tarjoaa vapaaehtoistyönä lukutaidon ja suomen kielen opetusta maahanmuuttajanaishille eri puolella Suomea.” Virallisesti kampanja avattiin 4. syyskuuta 2007 Helsingissä ja se sai suuren mediahuomion.⁵³ Luetaan yhdessä ryhmiä oli syntynyt vuoteen 2010 mennessä noin kaksikymmentä. Koordinaattorin palkkaukseen ja toimintaan saatiin rahoitusta useilta säätiöiltä.

Vuoden 2011 alussa opetusohjelman vetovastuu siirtyi Vantaan Akateemisille Naisille, sillä Luetaan yhdessä -toiminta ei kuulunut UN Womenin mandaattiin. Tällä hetkellä se on osa Suomen Akateemisten Naisten Liiton järjestötyötä. Se toimii hallintosäännön mukaisesti liiton alaisena mutta varsinaisessa työssään itsenäisenä, omarahoitteisena verkostona.⁵⁴

Martat ja senioriyhdistykset

Edellisten yhdistysten lisäksi Vantaalla toimii lukuisia jäsenistönsä henkiseen ja aineelliseen hyvinvointiin keskittyviä senioriyhdistyksiä ja Marttoja. Ensimmäinen marttayhdistys Tikkurilan Martat aloitti toimintansa vuonna 1942. Marttojen tärkeimpiin periaatteisiin kuului toiminta ”sen puolesta, että kaikilla ihmisillä, kaikenlaisissa kodeissa, olisi hyvä olla”. Martta-yhdistysten määrä Vantaalla on lisääntynyt uusien lähiöiden rakentamisen tahdissa. Tänäpä Vantaalla toimii yhdeksän Martta-yhdistystä. Vantaan Martat kuuluvat jäsenenä Uudenmaan Marttoihin. Tikkurilan Martat ovat yhteistyössä Tikkurilan kirjaston kanssa kehittäneet maahanmuuttajien kotoutumisen tueksi uuden toimintamuodon, kässäkerhon, joka on kaikille avoin käsityökerho. Se kokoontuu kerran kuukaudessa ja siinä opetellaan tekemään käsitöitä, mottona ”opitaan yhdessä”. Ryhmässä jaetaan ideoita ja neuvoja ryhmäläisten kesken. Tärkeintä on yhdessä tekeminen ja oppiminen.⁵⁵

Vantaalla toimii kymmeniä eläkeläisjärjestöjä. Aktiivisimpia ovat Vantaan Kansalliset seniorit, jonka emojärjestö on Kansallinen senioriliitto ry. Paikallistasolla senioriyhdistykset ovat asettaneet jäseniään toimimaan kunnallisissa vanhusneuvostoissa.⁵⁶ Kaupunginhallitus on nimittänyt vuodesta 1999 alkaen jäsenet vanhusneuvostoon samoin kuin muihin toimikuntiin.⁵⁷

53 Paikalla olivat ministerit Astrid Thors, Paula Risikko ja Sari Sarkomaa.

54 Terhi Nieminen-Mäkynen, *Luetaan yhdessä -verkosto. Lyhyt historiikki 2004–2019*, Vantaa 25.01.2020; Terhi Nieminen-Mäkynen oli verkoston ohjausryhmän puheenjohtaja 2015–2019.

55 <https://www.kotoutumisentukena.fi/en/web/guest/toimintailmoitus/-/activity/kaikille-avoin-kasityokerho>, luettu 15.1.2022.

56 <https://www.senioriliitto.fi>, luettu 15.1.2022.

57 https://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/paatoksenteko/muut_toimielimet/kaupunginhallituksen_asettamet_toimikunnat, luettu 15.1.2022.

Eläkeläiset ry on juuriltaan vasemmistolainen, vuonna 1959 perustettu Suomen ensimmäinen valtakunnallinen eläkeläisjärjestö. Siihen kuuluu lukuisia Vantaan kaupunginosayhdistyksiä ja se ”toimii eläkeläisten edunvalvojana, sosiaalisena yhteenliittymänä ja erilaisen kansalaistoiminnan foorumina”.⁵⁸ Eläkeliiton Vantaan osasto perustettiin vuonna 2015. Se edistää eläkeläisten henkisiä ja aineellisia etuja tarjoamalla tuettuja kuntoutusjaksoja Lehmirannassa, Kuortaneen urheiluopistossa ja Imatran kylpylässä.

Lopuksi

Vantaa kulttuurikaupunkina on askarruttanut Helsingin Sanomien toimittajia, jotka julkaisivat 26.10.2021 Helsingin Sanomien Kulttuuri-liitteessä artikkelin ”Vantaa, Kulttuurikaupunki – Kaksi vantaalaista teatteria juhlii juuri upouusia yhteisiä tilojaan Silkkitehtaassa Vantaan Tikkurilassa. Se ei ole ihme, onhan Vantaa kulttuurikaupunki. Ai on vai?” Moni on esittänyt tuon kysymyksen. Kun kaupunginjohtaja Ritva Viljaselta kysyttiin, miksi Vantaasta tulee mieleen tiede ja viihde, mutta entä taide, vastasi Viljanen, että Vantaan kulttuuria kuvaa sana rouheus: ”Se on lähellä ihmistä ja lähtee ruohonjuuritasolta. Vantaalla ei ole suuria instituutioita kuten Ooppera tai Kansallisteatteri, mutta meillä on lukuisia pieniä teattereita, kulttuuritaloja – olemme ihmisen katseen korkeudella ja se on tosi mielenkiintoista.”⁵⁹

Marjatta Hietala, Fil.toht., Valtiot.kand.

Yleisen historian professori, emerita
Tampereen yliopisto

⁵⁸ Eläkeläiset ry, Wikipedia, luettu 15.1. 2022..

⁵⁹ Sanna Kangasniemi, Vantaa, Kulttuurikaupunki, Helsingin Sanomat 26.10.2021

YHDISTYKSEN PERUSTAMINEN

Perustava kokous

Vantaan Akateemisten Naisten yhdistyksen perustava kokous pidettiin 27.1.1988 filosofian maisteri Pirkko Saikkosen kodissa, Iltatie 9, Vantaanlaakso.

Perustajajäsenistä läsnä perustavassa kokouksessa olivat seuraavat:

dosentti (sittemmin professori)	Marjatta Hietala
varatuomari	Marja-Leena Joutsiniemi
hammaslääketieteen lensiaatti	Taina-Mari Ketomäki
filosofian maisteri	Marja-Liisa Launo
varatuomari	Marja Paavilainen
filosofian maisteri	Leena Perkiö
filosofian maisteri	Irmeli Riutankoski
filosofian maisteri	Pirkko Saikkonen
apulaisprofessori (sittemmin professori)	Raija Sollamo
proviisori	Marja-Liisa Susisalo
maatalous- ja metsä- tieteitten kandidaatti	Marjaliisa Uhrman
filosofian maisteri	Irmeli Vaalavuo

Perustajajäsenet, jotka olivat poissa perustavasta kokouksesta, olivat seuraavat:

Hallintotieteiden kandidaatti	Pirkko Karvonen
Filosofian maisteri	Eila Kyheröinen
Varatuomari	Pirkko Lundell
Hammaslääketieteen lensiaatti	Sirkka Tammissalo
Filosofian maisteri	Marja Liisa Toivanen

Lisäksi perustavaa kokousta kunnioittivat läsnäolollaan Suomen Akateemisten Naisten Liiton (SANL) puheenjohtaja Marjatta Koskijoki sekä Minervan päätoimittaja Pirkko Mäki. Kokouksessa pistäytyi myös paikallisen Etelä Vantaa -lehden toimittaja Leila Lehtiranta, joka teki Vantaan Akateemisten Naisten yhdistyksen perustamisesta jutun lehteen.

SANL:n puheenjohtaja Marjatta Koskijoki avasi kokouksen ja esitteli innostavasti SANL:aa ja sen toimintaa. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Marja Paavilainen ja sihteeriksi Leena Perkiö sekä pöytäkirjan tarkastajiksi Marja-Liisa Susisalo ja Marjatta Hietala. Päätettiin yksimielisesti Vantaan Akateemiset Naiset yhdistyksen perustamisesta, todettiin perustajajäsenet ja vahvistettiin yhdistyksen säännöt. Yhdistyksen tarkoitus määriteltiin säännöissä seuraavasti: ”Yhdistyksen tarkoituksena on toimia Vantaan kaupungissa tai sen lähistöllä asuvien akateemisten naisten yhdyssiteenä, tukea heidän tieteellistä työtään ja edistää heidän toimintaansa yhteiskunnassa.” Jäsenmaksun suuruudeksi vuodelle 1988 määrättiin 70 markkaa. Liittymismaksua perittiin 20 markkaa. Yhdistyksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Marja-Leena Joutsiniemi. Johtokuntaan valittiin Raija Sollamo, Pirkko Saikkonen, Irmeli Vaalavuo, Leena Perkiö, Marjatta Hietala ja Marja-Liisa Launo. Yhdistyksen kokouksista päätettiin ilmoittaa Etelä-Vantaa ja Vantaan Seutu -nimisissä paikallislehdissä sekä mahdollisuuksien mukaan myös liiton lehdessä Minervassa sekä jäsenkirjeillä. Kokousten ajankohdaksi sovittiin kuukauden kolmas maanantai klo 19.30.

Kuvassa koollekutsuja FM Pirkko Saikkonen, ensimmäinen puheenjohtaja varatuomari Marja-Leena Joutsiniemi ja ensimmäisen hallituksen jäsen MMK Marjaliisa Uhrman. Artikkelin kuva Minervassa.

Mistä saatiin virikkeet yhdistyksen perustamiseen ja miksi siihen liittyttiin

Vantaa ei ollut yliopistokaupunki. Tosin melko lähellä eli Helsingissä toimi suuri Helsingin yliopisto ja lisäksi useita korkeakouluja kuten Kauppakorkeakoulu, Hanken Svenska Handelshögskolan, Teatterikorkeakoulu, Taideteollinen korkeakoulu, Kuvataideakatemia ja Eläinlääketieteellinen korkeakoulu. Lisäksi naapurissa Espoossa toimi Teknillinen korkeakoulu. Vantaalla yliopistokoulutusta edusti Helsingin yliopiston alainen täydennyskoulutuslaitos. Asunnot olivat halvempia Vantaalla kuin Helsingissä tai Espoossa. Siksi monet akateemisen tutkinnon suorittaneet asettuivat asumaan Vantaalle. Enemmistö uuden yhdistyksemme jäsenistä oli opettajia, myös yliopiston opettajia ja tutkijoita, vaikka muutkin akateemiset alat, kuten juristit ja hammaslääkärit, olivat edustettuina. Vantaalla oli paljon lapsia ja kouluja. Opettajia tarvittiin. Mutta mistä saatiin virikkeet akateemisten naisten yhdistyksen perustamiseen?

Haastattelin tätä artikkelia varten perustavan kokouksen koollekutsujaa filosofian maisteri Pirkko Saikkosta lauantaina 4.9.2021. Kysyin, mistä hän sai idean akateemisten naisten yhdistyksen perustamiseen Vantaalle, vaikka Vantaa ei ole yliopistokaupunki. Hän sanoi kuulleensa helsinkiläisiltä kollegoiltaan Helsingin yhdistyksestä ja sen toiminnasta, kun hän toimi ranskan kielen opettajana Haaga-instituutissa. Akateemisten naisten yhteistyö alkoi kiinnostaa häntä. Hän ajatteli, että olisipa kivaa, jos meillä Vantaallakin olisi samanlaisia toimintaa. Erityisesti häntä inspiroi ajatus eri aloilta tulevien akateemisten naisten yhtei-

VAN sihteerinsä Terhi Nallinmaa-Luodon johdolla onnittelemassa puheenjohtajaa Raija Sollamaa 9.12.1992.

FM Pirkko Saikkonen ja puheenjohtaja Raija Sollamo.

sistä kokoontumisista ja esitelmistä, joita eri alojen edustajat pitäisivät kokouksissa. Hänellä oli suuri tiedonhalu ja hän kuunteli mielellään eri alojen asiantuntevia naisia. Hän tunsi fiksuja vantaalaisia naisia ja ajatteli, että meidän pitäisi saada äänemme kuuluviin. Tavoitteena oli myös itsensä sivistäminen. Hänen mielestään emme olleet yhtään huonompia kuin helsinkiläiset kanssasisaremmme. Hän piti yhdistystä tarpeellisena ja osasi vain aavistella, miten paljon se voisi antaa meille kaikille.

Meistä perustajajäsenistä ainakin Marjatta Hietala ja allekirjoittanut olimme jo liittyneet Helsingin akateemisten naisten yhdistyksen jäseniksi. Kun Helsingin yhdistys täytti 60 vuotta vuonna 1987, se julkaisi kirjan Tulenkesyttäjät. Se oli artikkelikokoelma, johon myös Marjatta Hietala ja allekirjoittanut olimme laatineet kumpikin yhden artikkelin, Marjatta kotisisarista, minä feministiteologiasta. Dosentti (sittemmin professori) Päivi Setälä oli myös aktiivisesti mukana Helsingin akateemisissa naisissa ja kirjoitti juhlakirjaan antiikin perhehistoriasta. Juhlakirjan julkaisi WSOY ja sen toimituskunnan muodostivat Eeva Kastemaa, Aura Korppi-Tommola ja Helsingin Akateemiset Naiset ry:n puheenjohtaja Pirkko Koskinen.¹ Minä osallistuin myös 60-vuotisjuhlaan. Se oli mieltä kohottava naisten yhteinen tilaisuus ja lisäsi halukkuutta perustaa Vantaalle oma yhdistys. Marjatta Hietalaa oli taas hänen historian professorinsa Aira Kemiläinen Jyväskylästä kehottanut

SANL:n vuosikokousillallisella 20.10.2001 vasemmalta apulaiskaupunginjohtaja Ritva Markkula, professori Raija Sollamo, SANL:n puheenjohtaja Riitta-Maija von Weissenberg-Hartiala, VANin puheenjohtaja Kaste-Helmi Erkkilä, professori (emerita) Aira Kemiläinen ja professori Marjatta Hietala.

¹ Tulen kesyttäjät. Suomalaista naistutkimusta. Helsingin Akateemisten Naisten 60-vuotisjuhlakirja, toimittaneet Eeva Kastemaa, Aura Korppi-Tommola ja Pirkko Koskinen. WSOY 1987.

liittymään akateemisten naisten yhdistykseen. Aira oli Jyväskylän yhdistyksen kantavia voimia. Myöhemmin eläkepäivinä Vantaalle muutettuaan hän oli aktiivinen meidän yhdistyksen jäsen.

Yhdistyksen ensimmäinen puheenjohtaja varatuomari Marja-Leena Joutsiniemi sai tiedon yhdistyksen perustamisesta Pirkko Saikkoselta. Ideana oli naisten aseman parantaminen. Marja-Leena sanoo muistavansa, miten Marjatta Koskijoki korosti perustavassa kokouksessa, että akateemisissa naisissa ei ole kysymys elitismistä, vaan tarkoitus on vahvistaa naisten välistä yhteisyyttä. Helsingin yhdistys oli Marja-Leenalla esikuvana. Hän huomauttaa, että miehilläkin oli useita omia naisilta suljettuja yhdistyksiä. Puheenjohtaja Joutsiniemi eli elämänsä ruuhkavuosia ja oli monesti jaksamisensa äärirajoilla. Hänen aikanaan yhdistys vietiin yhdistysrekisteriin. Kokoontumiset olivat varsin vapaamuotoisia. Aluksi kokoonnuimme toinen toistemme kodeissa. Vähän myöhemmin yksi vakio kokouspaikkamme oli Kansallis-Osake-Pankin konttorin kerhohuone Martinlaaksossa. Kaikki me jäsenet olimme keski-ikäisiä ja sekä ansiotyön että kotitöiden kuormittamia. Mutta silti halusimme perustaa tämän yhdistyksen ja saada tukea ja inspiraatiota toisiltamme. Se oli myös osa Vantaalle kotiutumista, sillä monet meistä olivat muuttaneet Vantaalle muualta maasta.

Filosofian maisteri (sittemmin opetusneuvos) Marja Liisa Toivanen oli perustajajäsen, mutta ei ollut paikalla perustavassa kokouksessa. Hän oli ollut Unifemin, sittemmin UN Womenin, jäsen ja oppinut sitä kautta naisjärjestöjen tärkeyden ja sen, että tämä maailma ei ole naisten näkökulmasta tasa-arvoinen. Hän oli ollut myös Zonta-kerhon jäsen, mutta kaipasi toisenlaisia aktiviteetteja. Hän kertoi olleensa aluksi aika passiivinen jäsen Vantaan Akateemisissa Naisissa, kun työelämä vaati ajan ja voimat, mutta eläkkeelle jäätyään hän aktivoitui ja toimi useissa luottamustehtävissä sekä omassa yhdistyksessä että SANL:ssa.

Perustajajäsen proviisori Marja-Liisa (Maisa) Susisalo kertoi, että hän oli oppinut tuntemaan Marja Liisa Toivasen Vantaan kunnallispolitiikassa ja Marja-Liisa kovasti innosti häntä liittymään akateemisiin naisiin. Maisa oli ollut mukana myös Zonta-toiminnassa, mutta hänen intonsa alkoi hiipua. Hän kaipasi fiksua keskustelua myös oman alansa ulkopuolelta ja toivoi löytävänsä sitä akateemisten naisten yhdistyksestä.

Filosofian maisteri Terhi Nallinmaa-Luoto ei ollut perustajajäsen, mutta liittyi hyvin pian yhdistykseen. Hän näki Minervasta, että yhdistys oli perustettu. Hänen äitinsä oli ollut Tampereen akateemisten naisten vaikuttajia, pitkään myös puheenjohtajana. Terhi itsekin kuului Tampereen yhdistykseen, mutta saatuaan tiedon Vantaan yhdistyksen perustamisesta hän liittyi siihen jo yhdistyksen ensimmäisenä toimintavuotena.

Kasvatustieteen lisensiaatti Sirkka Eurén (ent. Oksanen) oli kuten Terhi Nallinmaa-Luotokin akateeminen nainen jo toisessa sukupolvessa. Hän kuului ensin äitinsä yhdistykseen Tampereen akateemisiin naisiin. Heti Vantaalle muutettuaan hän etsiytyi Vantaan Akateemisten Naisten jäseneksi. Terhi Nallinmaa-Luodon äiti antoi Sirkalle tyttärensä yhteystiedot ja sitä kautta Sirkka löysi tiensä Vantaan Akateemisiin Naisiin. Hän sanoi, että se oli taitava lahja, kun tuli vieraalle paikkakunnalle tuntematta ketään. Sirkka arvosti akateemisten sisartensa oppineisuutta ja suvaitsevaisuutta.

Tällaisin odotuksin uusi yhdistys aloitti toimintansa.

Raija Sollamo

TT, FL, professori (emerita)

VAN, SANL, KANSAINVÄLISET YHTEYDET JA VAIKUTTAMINEN PAIKALLISTASOLLA

Vantaan Akateemiset Naiset ry (VAN) perustettiin vuonna 1988.
Yhdistyksen toiminnan tarkoitus on aina ollut:

- **innostaa tyttöjä ja nuoria naisia akateemiseen koulutukseen**
- **edistää akateemisten naisten työllistymistä ja uralla kehittymistä**
- **tukea naisten keskinäistä verkottumista**
- **edistää akateemisten naisten tasa-arvoa työelämässä**
- **innostaa jäseniämme kansainväliseen toimintaan**

Mottomme on
**VIIHDY,
VERKOSTOIDU
JA VAIKUTA**

Suomen Akateemisten Naisten Liitto (SANL)

VAN kuuluu Suomen Akateemisten Naisten Liittoon. SANL on perustettu vuonna 1922 ja se on poliittisesti sitoutumaton. Liiton tarkoituksena on olla akateemisten naisten yhdyssiteenä, tukea heidän tieteellistä työtään ja kannustaa heitä aktiiviseen toimintaan yhteiskunnassa julkisen elämän kaikilla aloilla ja luoda yhteyksiä kansainväliseen akateemisten naisten toimintaan. Akateemisten Naisten Liitto on Naisjärjestöjen Keskusliiton (NJK) jäsenjärjestö.

Terhi Nieminen-Mäkynen piti juhlapuheen VANin Suomi 100 juhlassa ja Eeva-Maija Haukinen lausui runoja

Yhdistyksemme on osallistunut aktiivisesti keskusjärjestön toimintaan. SANL:n varapuheenjohtajana on ollut yhdistyksemme jäsen Terhi Nieminen-Mäkynen (2014–2019). Varapuheenjohtajakaudellaan hän toimi myös valtakunnallisen Luetaan yhdessä -verkoston puheenjohtajana. SANL:n hallituksessa on yleensä aina ollut yksi yhdistyksemme jäsen, mm. Kaste-Helmi Erkkilä, Arja Ryhänen ja Jutta Peura kukin vuorollaan. Nyt hallituksessa istuu jäsenemme Merja Leppänen. Menneinä vuosina Marja Liisa Toivanen toimi pitkään hallituksen kansainvälisistä suhteista vastaavana henkilönä (CIR). Rahastonhoitajamme Sirkka Eurén toimi vuodesta 2011 muutaman vuoden liiton rahastonhoitajana.

Yhdistyksemme oli aktiivinen siinä merkittävässä uudistusprosessissa, jossa liiton talouden perusteet (myös Kyllikki Leinon vanhainkotirahaston osalta) uudistettiin. Yhdistyksemme jäsenet olivat keskeisessä asemassa, kun SANL antoi lausuntonsa uudesta yliopistolaista 6.10.2008. Lausunnossa kiinnitettiin erityistä huomiota siihen, että ehdotuksesta puuttui uuden yliopistolain tasa-arvovaikutusten selvittäminen.

Kansainväliset yhteydet

Yhdistyksen kansainvälisestä toiminnasta mainittakoon, että tuemme Ugandan Akateemisten Naisten opettajankoulutusprojektia vapaaehtoisin lahjoituksin. Kyseessä on Akateemisten Naisten Kansainvälisen Liiton (Graduate Women International) projekti. Aiemmin meillä oli nimikkostipendiaattina kasvatustieteen opiskelija Prisquila Caulinawa Tulonga Angolassa.

Vuosina 2013–2015 yhdistyksen puheenjohtaja Raija Sollamo veti liiton EU-projektia Domestic Violence Met by Educated Women (DVMEW). Siihen osallistui partnereita Ruotsista, Saksasta, Romaniasta ja Sloveniasta. Marja Liisa Toivanen oli pitkään yhdistyksemme kansainvälisten suhteiden yhdyshenkilö. Nyt yhdyshenkilönä toimii MMM Sari Aulu.

Vaikuttaminen paikallistasolla

VAN on tehnyt ja tekee yhteistyötä muiden vantaalaisten naisjärjestöjen kanssa. Olemme mukana vuosittaisen Wähäjoulun eli Nuutin päivän juhlan järjestäjissä ja osallistujissa. Läheisimmät yhteistyökumppanimme ovat Zonta kerhot I-II ja UN Women. 1990-luvun puolivälissä ajoimme yhdessä Vantaankoski-suunnitelmaa, jotta alue saataisiin kunnostettua ulkoilu- ja virkistyskäyttöön. Vaadimme myös hajoamaisillaan olleen viilatehtaan kunnostamista hyötykäyttöön.

Yhdistyksellämme on stipendirahasto, jonka pesämunan lahjoitti yhdistyksemme kunniajäsen professori Aira Kemiläinen (1919–2006) testamentissaan.¹ Rahastosta on jaettu stipendejä vantaalaisille naisylioppilaille koulujen päättäjäisissä. Yhdistyksen 30-vuotisjuhlan kunniaksi jaoimme vuonna 2018 kaksi 1000 euron stipendiä historian alalta väitöskirjaa kirjoittaville naistutkijoille.

Vantaan Akateemisilla Naisilla oli 2011–2021 hyvin aktiivinen kirjallisuuserho, jossa oli kymmenen jäsentä. Se kokoontui kuukausittain jäsentensä kodeissa Länsi-Vantaalla. Nyt kirjallisuuserholle etsitään vetäjää ja uusia jäseniä. Mikäli Itä-Vantaalta löytyy kiinnostusta, sinne voidaan perustaa toinen kirjallisuuserho.

Yhteiskunnallisesti aktiivisia olimme eduskuntavaalien aikaan keväällä 2019 järjestämällä naisten vaalipaneelin Kilterin koululla. Mukana oli kaikkien tärkeimpien puolueiden naisehdokkaita Vantaalta. Näin halusimme edistää naisehdokkaiden pääsyä eduskuntaan tasa-arvotavoitteemme mukaisesti. Keväällä 2021 järjestimme etänä kuntavaalipaneelin ja tammikuussa 2022 aluevaalipaneelin samoin etänä. Jäsenistämme tulivat aluevaaleissa valituiksi FM Ulla Kaukola, THM Pirjo Luokkala ja LKT (lastentautien erikoislääkäri) Tiina Tuomela. Varapaikoille pääsivät FM Elina Nykyri ja farm. toht. (prof.) Marja Airaksinen.

Tehdään yhdessä -hankkeesta on erillinen esittely www.sivuillamme ja tässä historiateoksessa. Hanke on yhteiskunnallisesti merkittävä maahanmuuttajien työllistämässä ja kotouttamisessa sekä seniorikansalaisten palveluna.

Rahastonhoitaja Sirkka Eurén puheenjohtaja Raija Sollamon vasemmalla puolella.

KL Sirkka Eurén

¹ Marjatta Hietala on muistellut opettajaansa professori Aira Kemiläistä Tieteessä tapahtuu -lehdessä 2/2019, 56.

VANHOJEN JA UUSIEN JÄSENTEN SYMBIOOSI - ONKO SE MAHDOLLISTA?

Jäsenhankinnan perinteiset menetelmät

Yhdistystaipaleemme perinteisin keino hankkia uusia jäseniä on varmasti ystävien ja tuttavien houkuttelu mukaan. Tämä ei kuitenkaan onnistu, ellei meillä ole jotain mistä kertoa potentiaalisille jäsenille. Yhdistyksellä pitää olla jokin tahtotila ja tavoite, mitä varten olemme olemassa. Yhdistyksen pitää myös näyttää se toiminnassaan ja tulevassa ohjelmassaan ja sen pitää näkyä myös menneessä ohjelmassa. Meidän sloganimme on Viihdy, Verkostoidu ja Vaikuta SANL:n esimerkin mukaisesti. Tosin käytännössä tätä on toteutettu jo yhdistyksen alkuaajoista lähtien eli kauan ennen kuin se puettiin sanoiksi.

Yhdistyksemme on tehnyt menestyksellisesti tasa-arvotyötä, kuten muista kirjoituksista tarkemmin selviää. Olemme tehneet yhteistyötä muiden vantaalaisten naisjärjestöjen kanssa yhteisten tapahtumien merkeissä ja kutsuneet omiin tapahtumiimme mukaan muita järjes-

töjä. Erilaiset teemaillat, joissa on keskusteltu monenlaisista mielenkiintoisista asioista, ovat aina kuuluneet ohjelmistoomme. Teemailloissamme on ollut ulkopuolisia puhujia ja mukaan on kutsuttu muitakin kuin jäseniämme. Ohjelmistomme on aina sisältänyt myös viihdyttäviä tapahtumia kuten taidenäyttelyvierailuja, retkiä, teatteri-iltoja ja lounastapaamisia. Näissä on paitsi viihdytty myös verkostoiduttu ja niihin on monesti liitetty jokin kiinnostava esitelmä. Olemme myös järjestäneet tapahtumia, joihin on voinut kutsua kumppanin tai ystävän, ehkä potentiaalisen uuden jäsenen mukaan. Samalla kun olemme voineet esitellä toimintaamme, olemme tarjonneet yhden keinon verkostoitumiseen.

Omat kotisivut meillä on ollut pitkään. Ne uudistettiin 2020 aktiivisten jäsentemme yhteisellä ponnistuksella. Ajantasaiset kotisivut välittävät myös satunnaisille kävijöille tietoa meistä ja meidän toiminnastamme. On kuitenkin vaikea sanoa, miten kotisivut ovat vaikuttaneet uusien jäsenien hankintaan. Aina-kin ne ovat tehneet liittymisen helpommaksi, kun jäseneksi voi ilmoittautua kotisivuilla olevalla lomakkeella suoraan netissä.

Kohti digiaikaa

Vaikka olemme ylläpitäneet kotisivuja lähes kaksi vuosikymmentä, iso hyppäys kohti digiaikaa oli omien Facebook-sivujen tekeminen yhdistykselle muutama vuosi sitten. Niiden kautta olemme saaneet joitakin uusia jäseniä. Isoin digiloikka oli kuitenkin etä tapahtumien järjestäminen Zoomin välityksellä. Näihin etä tapahtumiin on osallistunut muitakin kuin jäseniämme. Uskoisimme, että ainakin yhdistyksemme tunnettuus on kasvanut etä tapahtumien myötä. Niistä on tiedotettu myös kotisivuilla ja Facebookissa. Muutaman uuden jäsenen saimme Zoomilla järjestämämme vaalikeskustelun jälkeen kevään 2021 kunnallisvaalien alla.

Digiaika on lisännyt mahdollisuuksia toimia verkostoissa muiden järjestötoimijoiden kanssa. Hyvänä esimerkkinä tästä on Vantaan Järjestörinki ja Vantaan kaupungin verkostot. Järjestörinki tarjosi vantaalaisille järjestöille ilmaista digikoulutusta ja yhdistyksemme käytti tätä mahdollisuutta hyväkseen. Vantaan kaupunki on perustanut Aina oppiva Vantaa -verkoston, jonka käynnistystilaisuuteen yhdistyksemme puheenjohtaja osallistui. Tätä kautta toivomme saavamme uutta virikettä myös jäsenhankintaan. Uudenlaista lähestymistapaa

Digiaikaa opettelemassa. Vasemmalla Merja Leppänen ja oikealla Aino Raunio. Kuva: Tuula Maunula

tarjosi myös Kansalaisfoorumin järjestämä Yhdistystoiminnan Pölyttämö-tilaisuus, joka toi aivan uutta näkökulmaa etenkin sosiaalisen median hyödyntämiseen yhdistyksen tunnettuuden kasvattamisessa.

Uudet mahdollisuudet

Vuoden 2021 sääntöuudistuksen myötä voimme tarjota jäsenyyttä nyt myös ammattikorkeakouluista valmistuneille ja niissä opiskeleville. Tosin tämä on meille iso haaste – meidän pitää osoittaa olevamme yhdistys, johon kannattaa liittyä. Yritämme houkutella opiskelijoita mukaan mahdollisuudella saada kokemusta yhdistystoiminnasta ja verkostoitumisesta sekä ehkä osallistumisesta johonkin projektiin. Voisimme jopa tarjota mahdollisuutta opinnäytetyöhön yhdistystämme kiinnostavista asioista. Yhtenä markkinointikeinona opiskelijoiden suuntaan panostamme Instagram-julkaisujen kehittämiseen, ehkäpä juuri heidän avullaan.

Vasemmalta Helena Immonen, Merja Leppänen, Sirkka Eurén ja Vuokko Angeria. Maskit näissä kuvissa ovat ajan merkki korona-ajalta. Kuva: Tuula Maunula

VAN vierailulla Laureassa. Tervetuloa toivottaa jäsenemme Laurean opettaja Ulla Kaukola.

Yhdistyksen jäsenmäärän kehitys

Yhdistyksen jäsenmäärä on vaihdellut 17–57 jäsenen välillä. Yhdistystä perustettaessa jäsenet elivät kiireisiä työvuosiaan. Vähitellen jäsenistö ikääntyi ja jäsenmäärä kasvoi hitaasti, mutta vuodesta 2006 lähtien se on kasvanut melko tasaisesti. Viime aikoina yhdistykseen on liittynyt taas nuorempia jäseniä, jotka ovat aktiivisia työikäisiä.

Alun perin Suomen Akateemisten Naisten Liiton ja yhdistyksen sääntöjen mukaan jäseniä ovat voineet olla korkeakoulututkinnon suorittaneet naiset. Korkeakoulutuksen muutoksessa myös ammattikorkeakouluissa suoritettu ylempi ammattikorkeakoulututkinto hyväksyttiin korkeakoulututkinnoksi ja yhdistyksen sääntöjä muutettiin vuonna 2013 tältä osin. Seuraava sääntömuutos tehtiin vuonna 2021, jonka jälkeen korkeakoulututkinnoksi hyväksytään ammattikorkeakoulututkinto. Samassa yhteydessä mahdollistettiin opiskelijajäsenten ottaminen yhdistykseen. Tämä muutos laajentaa mahdollisuuksia löytää uusia toiminnastamme kiinnostuneita jäseniä. Vantaalla toimii kaksi vahvaa ammattikorkeakoulua, Laurea Tikkurilassa ja Metropolia Myyrmäessä. Yhdistyksen jäsenyys on useimmiten elinikäinen, vain muutama jäsen on eronnut muuton tai muun syyn takia.

Tulevaisuuden tavoitteet

Pyrimme kasvattamaan jäsenmääräämme edelleen; tavoitteemme vuodelle 2022 on 63 jäsentä. Teemme houkuttelevan ohjelman ja panostamme markkinointiin. Kehitämme markkinointia ja verkostoyhteistyömuotoja erityisesti ammattikorkeakoulujen (Metropolia Myyrmäki ja Laurea Tikkurila) suuntaan unohtamatta alumneja. Näemme myös maahanmuuttajat yhtenä kohderyhmänä.

Uusien jäsenten kotiutumista yhdistykseen haluamme edistää vuonna 2022 aloitetulla mentori-/kummitoiminnalla.

**ETL Helena Immonen ja
VN, KL Sirkka Eurén**

VANTAAN AKATEEMISET NAISET KOTOUTTAMISEN TUKENA

Luetaan yhdessä -verkosto - esimerkki naisjärjestöjen yhteistyöstä

Vuonna 2004 Myyrmäen ostoskeskus oli yhtäkkiä kansainvälistynyt. Erityisesti huomioni kiinnittyi somalinalaisiin, jotka kulkivat ryhmissä ja joilla ei näyttänyt olevan vähäistäkään suomen kielen osaamista. Kaupassa he ojensivat setelin, ilmeisesti toivoen, että se riittää maksuksi. Tilanne oli silloin, lähes 20 vuotta sitten, täysin toisenlainen kuin nyt. Yhteiskunnan tarjoamaa kotoutumiskoulutusta oli vähän ja siihen pääsyä joutui odottamaan pitkään. Tieto kielikursseista ei tavoittanut kielitaidottomia naisia, vaikka kaupungin maahanmuuttajakuraattori teki parhaansa.

Mitä voisi tehdä naisten auttamiseksi? Olin juuri palannut parin talven työrupeamalta Colombosta ja tiesin, miten kurjalta tuntuu, kun ei osaa ilmaista itseään maan kielellä. Otin asian puheeksi Unifemin eli nykyisen UN Women Suomen paikallistoimikunnan kokouksessa ja Pirjo-Riitta Frankenhaeuser innostui. Me alamme opettaa näitä naisia keran viikossa parin tunnin ajan! Ensimmäiset opiskelijat saatiin maahanmuuttajakuraattorin avulla, seitsemän iästä, siis yli viisikymppistä (!) naista. Tilakin järjestyi korvauksetta kaupungilta.

Valmistauduimme ensimmäiseen opetustuokioon huolella. Meillä oli monisteita, oli värillisiä liituja ja innostusta muillekin jakaa. Aloitimme lausein ”minä olen Marja” ja ”sinä olet Pirjo” ja kirjoitimme lauseet taululle. Katsoimme opiskelijoita ja he tuijottivat meitä. Ilmassa väreili sanaton kysymys, mitä nuo kaksi suomalaista tahtovat. Pian ymmärsimme, että kukaan ryhmän naisista ei osannut lukea millään kielellä, joku tunsikin aakkoset. Opetussuunnitelma muuttui ja aloimme itse kantapään kautta oppia miten opettaa lukutaidottomia.

Jostain tilastosta luimme, että Suomessa oli 242 lukutaidotonta maahanmuuttajaa. Tajusimme, että tässä tilastot todella valehtelevat. Joko tulijoilta ei ollut osattu kysyä lukutaidosta tai oli unohdettu se, että lukutaidottomuus tuottaa häpeää. Kuka siis myöntäisi sen? Usein viranomaisilla ja tulijoilla ei ollut yhteistä kieltä ja siksi asiaa ei myöskään osattu varmentaa. Myöhemmin kehittelimme oman pikku testin, jonka annoimme muun muassa työvoimatoimiston käyttöön.

Puolen vuoden jälkeen tajusimme kaksi asiaa. Potentiaalisia opiskelijoita olisi paljon enemmän kuin olimme kuvitelleet ja kahden opettajan voimin emme jaksaisi vetää pitkään yhtäkään ryhmää. Onneksi uusia opettajia liittyi joukkoon, muiden muassa Pirkko Saavalainen, joka oli myös Vantaan Akateemisten Naisten jäsen.

Halusimme kertoa muille naisjärjestöille opetustarpeesta, mutta sitä ennen oli jotenkin todistettava, että lukutaidottomien määrä oli paljon luultua suurempi. Haimme opetushallitukselta pienen tuen ja sen turvin lähdimme selvittämään asiaa. Myyrmäki tarjosi sopivan paikan kenttätööhön. Kolmen naisen voimin lähdimme vierailemaan kaupungin vuokrata-

loissa. Ajoimme hissillä ylimpään kerrokseen ja alas tullessa soitimme ovikelloa, jos ovenssa oli vieraskielinen nimi. Vastaanotto oli sydämellinen. Joskus meidät vietiin niukasti kalustettuun olohuoneeseen, joskus oven avaaja otti kännykän ja soitti jonnekin. Sen jälkeen hän työnsi puhelimen meille. Langan päässä oli tulkki. Ilmeisesti puskaradio toimi ja ennen tuloamme oli saatu tietää, että nuo kolme vanhaa naista ovat ihan vaarattomia! Myös ostoskeskus tarjosi hyvän paikan tavata maahanmuuttajia. Kierrokselta löytyi sekä uusia opiskelijoita ryhmään että myös tieto lukutaidottomuuden laajuudesta.

Huomasimme myös, että iäkkäiden naisten ohella oli toinenkin tärkeä ryhmä, joiden pääsy kieliohjelmiin oli vaikeaa. Suurperheiset ja erityisesti pienten lasten äidit jäivät toistuvien synnytysten vuoksi vuosiksi yhteiskunnan tarjoaman koulutuksen ulkopuolelle. Haasteeseen löytyi ratkaisu, kun äidit saivat tulla ryhmiin vauvojen ja taaperoiden kanssa. Opettajat oppivat pian uudet työtavat ja vauvojen äänet ja taaperojen touhuaminen lattialla ei häirinnyt. Mietimme sitäkin, että näille lapsille saattaa olla hyödyksi kuulla suomen äänneitä jo ennen kuin he oppivat puhumaan.

*Marja-Liisa hoitaa pieniä kaksosia äidin opiskellessa.
Hellyttävä kuva!*

Teimme opetushallitukselle selvityksen tuen käytöstä ja kyselyimme tuloksista. Nyt uskalsimme kutsua Vantaan naisjärjestöjä kokoon ja kertoa haasteesta. Saimme uusia opettajia, mutta tärkeintä oli, että Ulla Salosen toimesta Zonta Internationalin Suomen osasto innostui asiasta. Järjestö päätti antaa vuoden 2007 Keltaisen Ruusun tuoton opetuksen hyväksi. Zontat ympäri maata myivät 40 000 heijastinta ja vuoden lopussa oli koossa 100 000 euroa. Parista vantaalaisesta ryhmästä alkoi todellinen kansanliike. Oli juhlallinen hetki, kun ministeri Astrid Thors avasi hankkeen 4.9.2007 Helsingin Postitalon edustalla. Luetaan yhdessä -verkoston lähtölaukaus oli ammuttu. Levitimme käynneillä ns. Vantaan mallia ympäri Suomea ja auttoimme ryhmien perustamisessa. Ulla Salonen toimi hankkeen työmyyränä Zontien tukeman vuoden aikana.

Ryhmiä syntyi ympäri Suomea niin, että ennen koronaa noin 600 suomalaista naista antoi kaksi tuntia ajastaan viikoittaiseen opetukseen. Opettajilta ei vaadittu opettajakoulutusta, mutta sen sijaan riskinottoa, halua muuttaa opetusta tarpeen vaatiessa hetken varoituksella ja ennen kaikkea innostusta auttaa muualta tulleita sisariaan.

Joskus opetus tuntui kovin vaikealta, mutta hätä keksi keinoja. Leena Merjanen, jo edesmennyt jäsenemme, opetti Myyrmäen ryhmässä Halimo-rouvaa, joka ei millään ymmärtänyt puhutun kielen ja noiden ulkoa opettujen koukeroiden yhteenkuuluvuutta. Rouvan perheessä oli monta lasta. Leena kyseli lasten nimiä ja sai ne vähitellen selville. Sitten hän alkoi kirjoittaa Abshiro, Ahmed jne. Kirjaimet alkoivat elää. Lukemaan rouva ei ehtinyt oppia, mutta nimen kirjoitus onnistui. Ja mikä hienointa, Halimo ymmärsi koulutuksen merkityksen: yksi tytäristä on sairaanhoitaja, toinen opiskelee sosionomiksi ja pojillakin on ammatit.

Zontien tuen turvin voitiin hankkeelle ottaa ensimmäinen työntekijä, jonka tehtävä oli pitää yhteyttä opettajiin, järjestää koulutusta ja auttaa uusia ryhmiä alkuun.

Talous alkoi näyttää harmaalta ja oli mietittävä jatkoa. UN Womeniksi muuttunut UNIFEM ei saanut tukea kotimaiseen toimintaan ja Zontien toimintaan kuuluu se, että samaa hanketta ei tueta kahta kertaa. Olin Suomen Akateemisten Naisten Liiton CIRinä eli kansainvälisten asioiden koordinaattorina ja

huomasin, että kansainvälisen järjestömme International Federation of University Women (nyt Graduate Women International) tavoitteisiin kuului naisten lukutaidon edistäminen. Siinä oli vastaus ongelmiin. Ehdotin Liiton hallitukselle Luetaan yhdessä -verkoston ottamista Akateemisten Naisten siipien suojiin. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Suomen Akateemisten Naisten Liitonkin oli hankittava jostain rahoitusta kasvavan verkoston menoihin. Onnellinen sattuma puuttui peliin. Pirkko Saavalainen, yksi aktiivisimpia opettajia, oli kutsuttu kulttuurirahaston yliasiamiehen Antti Arjavan vanhempien kotiin illalliselle. Antti Arjava istui Pirkon vieressä ja Pirkko tietenkin kyseli mahdollisista rahastoista. Arjava ei heti luvannut mitään vaan pyysi pientä kirjallista selostusta Luetaan yhdes-

Opetustuokio. Opettajana FM Pirjo Järvenpää (VAN).

Tässä opettajana FM Kaisu Santala (UN Women).

sä -verkostostamme. Toki käytiin vielä virallisetkin neuvottelut, mutta myöhemmin selvisi, että Arjava oli juuri ennen illallisia palannut Hollannista ja tutustunut siellä vapaaehtoiseen maahanmuuttajien opetukseen. Tulos oli Luetaan yhdessä -verkostolle onnenpotku. SANL sai kaksi kertaa kahden vuoden rahoituksen.

Luetaan yhdessä -verkosto poikkeaa lähes kaikista maahanmuuttajien kieltenopetus- ja kouttutamishankkeista. Se nousi todellisesta tarpeesta ruohonjuuritasolta ja juuri siksi se sai niin valtavan joukon naisia aloittamaan vapaaehtoistyön, johon ei ollut olemassa valmista mallia. Se oli nyt niin usein käytettävän sanan mukaan kustannustehokasta. Tilat saatiin kunnilta, seurakunnilta ja järjestöiltä ja erityisesti alussa, kun kirjoja ei vielä ollut edes saatavilla, opettajat tekivät opetusmateriaalin.

Vuosien mittaan Luetaan yhdessä -verkosto on levinnyt ympäri Suomea ja päässyt STEAn rahoituksen piiriin. Lisätietoa löytyy sivuilta luetaanyhdessa.fi.

Tehdään yhdessä -hanke: apua arkeen senioreille ja ovi työelämään maahanmuuttajanasille

Luetaan yhdessä -verkosto tutustutti opettajat maahanmuuttajanasiin, mutta näytti myös tulijoiden kohtaamat ongelmat. Suomalainen yhteiskunta edellyttää terveiden naisten työpanosta myös kodin ulkopuolella. Monien tulijoiden kulttuurissa miehen tehtävä on huolehtia perheen toimeentulosta. Ajatuskin työhön menosta tuntuu pelottavalta, erityisesti kun tuttavapiirissä ei ole ainuttakaan valtaväestöön kuuluvaa. Työtä ei noin vain löydykään, sillä Suomessa työn saanti oli ja on tänne muuttaneille vaikeaa. Ennakkoluulot istuvat vahvasti.

Vantaan Akateemisten Naisien piirissä huomattiin, että on kaksi ongelmaa, jotka näkyivät erityisen selvästi Myyrmäen alueella. Ns. vanha Myyrmäki on rakennettu 70-luvulla ja silloin alueelle muutti paljon virkamiesperheitä. Nyt silloin tulleet ovat eläkeiässä ja kotiavun tarve kasvaa vuosi vuodelta. Tulot eivät ole niin suuret, että olisi varaa ostaa palveluja, mutta kaupungin apua saavat vain huonokuntoisimmat. Siivoukseen tai turvaksi kaupassa tai lääkärillä käymiseen ei aina löydy apua lähipiiristä. Samaan aikaan alueen varsin suurelle maahanmuuttajajoukolle ei löydy työtä, johon pääsisi vähäisellä koulutuksella ja usein puutteellisella kielitaidolla.

Vantaan työllisyyspalvelujohtaja Timo Saari ja maahanmuuttajia Tehdään yhdessä -projektin tapaamisessa.

Kunniakirjan luovutustilaisuuden dollarihymyjä syyskuussa 2020. Vasemmalta ohjausryhmän jäseniä Solveig Särkelä, Riitta Dincay ja Raija Sollamo, koordinaattori Zana Kerveshi, Zonta-kerho II:n varapuheenjohtaja Leena Hjort, Irja Ansalehto-Salmi ohjausryhmästä, Zontien edustajat Terttu Pulkkinen ja Vuokko Skyttä.

Näistä kahdesta haasteesta alkoi VANin piirissä seitsemän vuotta sitten kehittyä uusi hanke, jossa apua saivat niin seniorit kuin työttömät maahanmuuttajat. Mietittiin erilaisia malleja, joissa seniori voisi palkata avukseen maahanmuuttajan. Hanketta esiteltiin kaupungin ja työvoimatoimiston virkamiehille, jotka pitivät ideaa loistavana, mutta rahoitusta ei löytynyt.

Onneksi Suomen Akateemisten Naisten Liiton vuosikokous myönsi hankkeelle 2017 hyvän idean palkinnon ja Päiviikki ja Sakari Sohlbergin säätiö apurahan, jonka turvin päästiin sanoista tekoihin vuoden 2018 alussa. Yllättävä tuki tuli Zontien maailmanjärjestöltä sen juhliessa 100-vuotista historiaansa. Järjestö piti hanketta innovatiivisena.

Historiallinen kunniakirja.

Vähitellen kehitettiin malli, jossa seniori toimii työnantajana eli maksaa työntekijälle tuntipalkan (nyt 12 €/h) ja oheiskulut, joista saa kotitalousvähennyksen. Malli on seniorille halpa ja maahanmuuttajalle edullinen, koska Vantaan Akateemiset Naiset ei kerää hankkeesta katetta.

Yhdistyksen vastuulle jää osa-aikaisen koordinaattorin palkka ja toimistokulut.

Työntekijöitä ja työnantajia löytyi, voitiin palkata koordinaattori ja saada aikaan pieni-muotoista koulutustakin.

Jäsenemme FM Ulla Luomala-Veijola opettaa maahanmuuttajille siivouksen jaloa taitoa.

Juuri kun oli päästy mukavasti vauhtiin, korona hiljensi toiminnan. Koordinaattorista oli luovuttava, kun moni työnantaja sairastumisen pelossa luopui kotiaavasta. Muutama rohkea kuitenkin jatkoi maahanmuuttajien palkkaamista. Vastuu toiminnan pyörittämisestä jäi ohjausryhmän vapaaehtoistyön varaan.

Onneksi ei hanketta kokonaan haudattu, sillä nyt on jälleen valoa näkyvissä. Hanke on saanut uuden toimeliaan koordinaattorin ja uusia työntekijöitä ja työnantajia ilmoittautuu mukaan. Kun pandemia hellittää, voidaan tulevaisuuteen katsoa luottavaisesti.

Vantaan Akateemisten Naisten idean toivoisi leviävän muuallekin. Hankkeen vaikutus ei ole vain maahanmuuttajan ensimmäisen työpaikan löytäminen ja sitä kautta pääsy joko koulutukseen tai pysyvään työhön. Tärkeintä on kotoutuminen ja se syvenee kuin huomaa, kun pääsee tutustumaan suomalaiseen kotiin ja sen asukkaisiin. Ja mikä parasta, vaikutus ei tunnu vain työntekijän kohdalla, vaan se leviää hänen perheeseensä.

Kolikolla on myös toinen puoli: koko Suomessa väestö vanhenee ja tarvitaan uusia tapoja vastata avuntarpeisiin. Muutosta tapahtuu myös työnantajissa, senioreissa. Tutustuminen poistaa ennakkoluuloja, joita meillä kaikilla on. On todella kysymys hankkeesta, jossa kaikki voittavat.

Lisätietoa löytyy sivuilta www.tehdaanyhdessa.fi

Marja Liisa Toivanen
FM, Opetusneuvos

EU-PROJEKTI: Korkeasti koulutetut naiset ja perheväkivalta

Domestic Violence Met by Educated Women

Suomen Akateemisten Naisten Liiton ja sen jäsenyhdistysten panos projektissa

Tarkastelen ensin Suomen akateemisten naisten roolia ja saavutuksia tässä EU-projektissa. Suomen Akateemisten Naisten Liitto muodosti projektin ylätasoon. Se hoiti myös projektin talouden ja kirjanpidon Suomen osalta. Kukin kansainvälinen partneri hoiti oman osuutensa omalla vastuullaan. Saamamme rahat oli tarkoitettu lähinnä matkustamiseen, majoittumiseen ja yhteydenpitoon projektipartnereiden kesken. Riippuen maasta ja sen kustannustasosta meidän oli mahdollista lähettää 2–4 edustajaa kuhunkin kokoukseen projektin varoin. Koordinaattorina osallistuin jokaiseen viiteen kokoukseen. Tukholman kongressissa Suomea edusti lisäksi professori (emerita) Anna-Maija Sjöberg Espoo-Kauniaisten yhdistyksestä. Paderbornissa olivat lisäksi mukana VTT tohtoritutkija Sanna Saksela-Bergholm Espoon-Kauniaisten yhdistyksestä ja HTM Helena Aaltonen Kajaanin yhdistyksestä. Hän kiinnostui projektista, kun Sanna Saksela-Bergholm ja minä vierailimme SANL:n vuosikokouksessa Kajaanissa ja esittelimme siellä projektia sekä järjestimme lehdistötilaisuuden hänen avullaan. Bukarestin kongressiin osallistuivat lisäksi professori Eija Paavilainen Tampereen yhdistyksestä sekä VTM Paula Kaurila Vantaan Akateemisista Naisista. Ljubljanan kongressiin osallistui Suomesta vain allekirjoittanut (RS).

Suomalaisella projektilla oli oma johtoryhmä, jonka muodostivat Anna-Maija Sjöberg ja Sanna Saksela-Bergholm sekä Raija Sollamo. Loppuvaiheessa johtoryhmään kuului myös professori Eija Paavilainen Tampereen yliopistosta ja Tampereen yhdistyksestä. Kokoonnuimme tavallisesti aamukahvin aikaan Stockmannille kolmannen kerroksen kahvioon. Kahvin tai teen juonnin lomassa keskustelimme projektista ja suunnittelimme tutkimushankettamme akateemisten naisten kokemasta perheväkivallasta. Onnistuimme saamaan projektiin tutkijaksi teologian kandidaatti Maiju Pitkäsen ja niin työ lähti käyntiin. Projektista irrotimme säästynyttä matkarahaa hänen palkkaamiseensa ja lisäksi saimme henkilökohtaisen lahjoituksen SANL:n silloiselta puheenjohtajalta Helena Rannalta. Otimme lahjoituksen kiitollisina vastaan. Sillä oli suuri merkitys.

Suomalaisten korkeakoulutettujen naisten kokema perheväkivalta

Maiju Pitkänen keräsi avullamme haastatteluaineiston Suomen akateemisilta naisilta (myös muilta kuin SANL:n jäseniltä). Olimme projektin johtoryhmässä yhdessä hyväksyneet sähköisen kyselykaavakkeen ja sen kysymykset. Tulokset kerättiin vuodenvaihteessa 2014–2015. Vastaaminen oli täysin anonyymia. Kyselyyn vastasi 302 naista. Suurin osa vastaajista kuului ikäryhmään 35–44-vuotiaat. Tulokset yllättivät rajuudellaan. Muistan, kun Maiju valitti jossakin tapaamisessa, että häneltä menee usko avioliittoon, kun kyselyn vastaukset olivat täynnä alistamista, lyömistä, kiinnipitämistä ja potkimista.

Selostan tässä joitakin Maiju Pitkäsen tutkimuksen tuloksia.¹ Kyselyyn vastanneista reilu neljännes eli 27 % oli joskus kokenut parisuhdeväkivaltaa. Jo Markku Heiskanen ja Minna Piispan vuonna 1998 julkaiseman tutkimuksen mukaan korkeasti koulutetut naiset oli yksi suurimmista parisuhteessaan väkivaltaa kärsivistä ryhmistä.² Vuosina 1997 ja 2005 kerätyillä kansallisilla kyselytutkimuksilla selvisi, että joka viides nainen oli joutunut joskus nykyisen kumppaninsa tekemän väkivallan tai väkivallalla uhkaamisen kohteeksi.³ Suomessa perheväkivalta oli aivan liian yleistä: Euroopan Unionin perusoikeusviraston FRA:n teettämän tutkimuksen mukaan joka kolmas kaikista suomalaisnaisista oli kokenut fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa nykyisen tai entisen kumppaninsa taholta.⁴

Korkeakoulutettujen naisten kokema perheväkivalta oli luonteeltaan useammin nöyryyttämistä ja nimittelyä kuin muissa parisuhteissa. Lisäksi korkeakoulutettujen perheväkivallassa olivat tyypillisiä taloudellinen kontrolli, omaisuuden tahallinen hajottaminen ja itsetuholla uhkailu. Myös hankkeemme partnerimaan Slovenian teettämän selvityksen tuloksissa henkisen ja taloudellisen väkivallan käyttö korostuivat yleisyydellään muihin väkivallan muotoihin verrattuna.⁵ Synkkä johtopäätös oli siis, ettei koulutus suojaa väkivallalta, vaan kuka tahansa yhteiskunnallisesta asemasta ja koulutuksesta riippumatta voi joutua parisuhdeväkivallan uhriksi.

Naisilla oli varsin realistiset käsitykset siitä, miksi mies on väkivaltainen. Lähes joka kolmas uskoi syyksi miehen omassa lapsuudessaan kokeman väkivallan. Joka neljäs arveli miehen alkoholin käytön syyksi väkivaltaisuuteen. Joka viides uskoi väkivaltaisuuden johtuvan miehen mielenterveysongelmista. Muita syitä olivat miehen heikko itsetunto ja/tai mustasukkaisuus.⁶

Akateemisissa piireissä naiset yrittivät rohkeasti kärsiä paljastamatta kenellekään tilannettaan. Naiset kokivat, että heillä oli paljon menetettävää, jos asia tulee julkiseksi: perheen maine, miehen ura ja asema, ehkä myös naisen ura, vaikka perheväkivalta olikin sille suurempi uhka kuin väkivaltaisen suhteen paljastuminen. Yli puolet väkivaltaa kokeneista naisista kärsi masennusta ja itsetunnon laskua. Akateemista väkivallan uhria painoi koston ja

1 Maiju Pitkänen, Pelkoa, nöyryyttämistä ja mustelmia. Joka neljäs korkeakoulutettu nainen parisuhdeväkivallan uhri. www.akateemisetaiset.fi/hankkeet/domestic-violence/

2 Heiskanen, Markku – Piispa, Minna, Usko, toivo, hakkaus. Kyselytutkimus miesten naisille tekemästä väkivallasta. *Tilastokeskus*. Helsinki 1998.

3 Heiskanen – Piispa 1998 ja Piispa, Minna & Heiskanen, Markku & Kääriäinen, Juha & Sirén, Reino, Naisiin kohdistunut väkivalta 2005. *Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja* 225. Helsinki 2005.

4 Violence against women: an EU-wide survey. Results at a glance. *FRA European Union Agency for Fundamental Rights*, 2014.

5 Slovenian kyselytutkimus. <http://akateemisetaiset.fi/wp-content/uploads/2014/11/Kolman-2015-05-08.pdf>

6 Maiju Pitkänen, Pelkoa, nöyryyttämistä ja mustelmia, 6.

stigmatisoinnin pelko sekä häpeä, jotka sulki hänen suunsa. Pelkoon saattoi liittyä myös huoli lasten kohtalosta. Tehokas keino väkivallan vähentämiseksi oli puhua asiasta julkisesti. Paras apu ystäviltä oli ottaa asia oma-aloitteisesti puheeksi, jos oli huomannut naisessa mustelman tai muita ulkoisen väkivallan merkkejä. Kyselyssä vastaajat toivoivat, että erityisesti terveydenhuollon ammattilaiset (lääkärit ja neuvolan henkilökunta) ottaisivat oma-aloitteisesti asian esille. Väkivaltaa kärsineen oli helpompi avautua kysyttäessä kuin tehdä itse aloite kertoakseen kärsimästään väkivallasta. Puhuminen auttoi, se siirsi vastuun ja häpeän tekijälle. Naiset myös uskoivat, että asiasta valistaminen ja opettaminen jo kouluissa auttaisivat sekä väkivallan uhreja että tekijöitä tunnistamaan väkivallan ajoissa.⁷

Mukanaolo projektissa oli meille kaikille silmiä avaava surullinen kokemus. Se lujitti meissä halua ja motivaatiota toimia akateemisten naisten hyväksi, niin että he voisivat elää ja työskennellä täydellä kapasiteetillaan tarvitsematta pelätä väkivallan uhkaa.

EU-projektin aihe ja osapuolet

Miten kaikki alkoi? Aluksi meillä oli projektin nimi Perheväkivalta. Sillä oli sosiaalista tilausta kaikkialla maailmassa samoin kuin naisiin kohdistuvan väkivallan torjumisella yleensä. Meidän projektimme rajoittui Euroopan Unionin piiriin. Omassa yhdistyksessämme yksi aloitteentekijöistä ja kannustajista oli Suomen Akateemisten Naisten Liiton (SANL) kansanvälisten asioiden koordinaattori Marja Liisa Toivanen. Hänen mielestään Vantaan yhdistys voisi perustaa EU-projektin ja hakea sille rahoitusta. Hän myös ensimmäisenä ehdotti aiheeksi perheväkivaltaa. Se oli hyvin laaja teema. Valitsimme siitä osion, joka parhaiten sopi meihin itseemme eli koulutettuihin naisiin kohdistuvan perheväkivallan. Samalla tuli tietysti käsitellyksi myös naisiin kohdistuvaa perheväkivaltaa yleensä. Tuohon aikaan aiheesta keskusteltiin yleisesti lehdistössä ja muissa tiedotusvälineissä sekä erilaisissa seminaareissa ja konferensseissa. Kesällä 2013 Akateemisten naisten kansainvälinen liitto (*International Federation of University Women*, IFUW) järjesti joka kolmas vuosi pidettävän kokouksensa Istanbulissa teemalla *Women's Role in Achieving a Sustainable Future: Education, Urbanization, Violence, and Human Rights*. Yksi työryhmä käsitteli aihetta *The Culture of Violence against Women as a Threat to Sustainability*. Turkin akateemiset naiset olivat innolla mukana kokouksessa ja sen järjestelyissä. Tämä konferenssi avasi globaalin perspektiivin projektillämme. Paria vuotta aikaisemmin 11. päivänä toukokuuta 2011 Istanbulissa oli tehty Euroopan neuvoston yleissopimussopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumiseksi. Tätä yleissopimusta on tapana kutsua Istanbulin sopimukseksi.

Oli luonnollista, että Euroopan maiden akateemisten naisten yhdistykset halusivat kantaa kortensa kekoon ehkäistäkseen naisiin kohdistuvaa väkivaltaa. Uuden projektin perustamisesta keskusteltiin ensimmäisen kerran virallisesti Euroopan Akateemisten Naisten (*University Women of Europe*, UWE) kokouksessa Helsingissä kesällä 2012. Muutama mahdollinen partneri ilmoittautui jo tuolloin, mm. Slovenian ja Saksan akateemisten naisten liitot.

⁷ Maiju Pitkäsén artikkeliin Pelkoa, nöyryyttämistä ja mustelmia. Joka neljäs korkeakoulutettu nainen parisuhdeväkivallan uhri. (*Diakonian tutkimus – Journal for the Study of Diaconia* 2/2016, 178-183) voit tutustua osoitteessa: <https://docplayer.fi/30643141-Diakonian-tutkimus-journal-for-the-study-of-diaconia.html>. Hänen graduunsa *Kaiken se kärsii, kaikessa toivoo?*: Suomalaisen korkeakoulutettujen naisten kokemukset parisuhdeväkivallasta ja uskosta voimavarana voit tutustua osoitteessa: <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/158566>

Muistan elävästi Slovenian Darja Teranin ja Kielin Uta Kropen tuosta tapaamisesta. Varsinainen perustava ja suunnitteleva kokous pidettiin Kielissä marraskuussa 2012.⁸ Sen jälkeen kirjoitettiin projektisuunnitelma ja talousarvio sekä lähetettiin hakemus EU:lle.

Suureksi tyydytykseksemme saimme keväällä 2013 tiedon, että projektimme oli hyväksytty rahoitettavaksi. Professori (emerita) Raija Sollamo Vantaan Akateemisista Naisista toimi projektin koordinaattorina. Kaikki mukanaolevat ryhmät hoitivat itsenäisesti oman osuutensa projektisuunnitelman toteuttamisesta. Mukana olivat

- Suomen Akateemisten Naisten Liitto (SANL)
- Kyrklunds' Consulting International johtajanaan Elena Dingu Kyrklund (Ruotsi)⁹
- Das Zentrum für Konstruktive Erziehungswissenschaft (Kiel) johtajanaan Professor Dr. Peter Kroepe
- The German Association of University Women johtajanaan lääketieteen tohtori Patricia Aden
- The Romanian Association of University Women johtajanaan (President) Alexandrina Niculescu
- The Slovenian Association of University Women johtajanaan (President) Darja Teran

Hakemuksessa oli mukana myös Bulgarian Akateemisten Naisten Liitto, mutta sen esittämää projektisuunnitelmaa ei hyväksytty EU:ssa. Niin Bulgarian oli jättädyttävä pois yhteisestä hankkeesta. Projektiryhmää kootessani huomasin, että jotkut muutkin Euroopan maat olisivat halunneet osallistua hankkeeseen, kunhan heidän ei vain olisi tarvinnut tehdä mitään selvityksiä tai järjestää kokouksia tai laatia oman osaprojektinsa suunnitelmaa. Vapaamatkustajia en alun alkaenkaan hyväksynyt mukaan.

Projekti käynnistyi elokuussa 2013. Olimme valinneet teemaksi *Domestic Violence Met by Educated Women* (DVMEW).¹⁰ Meiltä projektiin osallistuvilta kysyttiin usein, miksi valitsimme kohderyhmäksi akateemiset naiset. Ovatko he tärkein naisryhmä, kun tutkitaan perheväkivaltaa? Vastasimme, että eivät he suinkaan ole, mutta he ovat se ryhmä naisia, jonka tunnemme parhaiten, koska itsekin olemme akateemisia naisia. Läheinen kohde herätti innostusta. Halusimme tietää enemmän ja oppia lisää tästä aiheesta. Yksi päämäärä oli kyetä ojentamaan auttava kätemme akateemisille kanssasisarillemme.

Akateemisina naisina halusimme ensin perehtyä kunnolla aiheeseen ja sen problematiikkaan, ennen kuin aloimme työskennellä. Perheväkivalta oli yleinen ongelma kaikkialla maailmassa. Siksi oli asianmukaista ryhtyä käsittelemään sitä kansainvälisessä kontekstissa. EU tarjosi sopivat puitteet projektillemme. Projektin käytännönläheiset päämäärät ja tavoite toimeenpanna sen tulokset merkitsi, että hankkeestamme tuli elinikäisen oppimisen EU

8 Dr. Clementina Timus, Proiect Grundtvig. Intalnire de lucru Kiel 8-10 November. *Cronica Fundatiilor* Anul VII Nr. 52 noiembrie 2012, 19.

9 Ruotsin Akateemisten Naisten Liittoa emme saaneet mukaan projektiin. Sen tilalle hyväksyimme yllä mainitun yksityisen kaupallisen yrityksen. Tämä hankkeen osapuoli siis poikkesi oleellisesti muista partnereista.

10 Raija Sollamo, Akateemisiin naisiin kohdistuva perheväkivalta – uusi oppimiskumppanuushanke alkaa. *Minerva* 3/2013, 13-14.

projekti Grundtvig-ohjelmassa. Tämän sateenvarjon alla se kuului osastoon oppimiskumppanuudet (learning partnerships). Projektimme ei siis ollut tutkimusprojekti vaan oppimisprojekti, jossa voitiin tehdä erilaisia selvityksiä, koota uusia tietoja, verrata lakeja, kulttuureja ja käytäntöjä eri maissa. Kyseessä oli Euroopan Neuvoston rahoittama elinikäisen oppimisen projekti ja Grundtvig-oppimiskumppanuushanke. Kansallisena vastuutahona ja valvojana oli CIMO (Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus).

Kun projekti alkoi, tunsimme, että oli tärkeää tietää enemmän tästä ilmiöstä, jotta voimme informoida ja valistaa akateemisten naisten liittojen ja yhdistysten jäseniä eri maissa. Lisäksi olimme varmoja, että meidän projektillamme olisi suuri vaikutus myös muihin naisryhmiin, kun perheväkivaltaa pyritään ehkäisemään ja siitä keskustellaan avoimesti julkisuudessa.

Oppimiskumppanuuden kohteet ja tavoitteet

Projektisuunnitelmassa asetimme kaksi tavoitetta: Ensimmäinen oli antaa yleiskuva korkeasti koulutettuihin naisiin kohdistuvasta perheväkivallasta Euroopan eri maissa. Ongelmaa lähestyttiin eri akateemisten oppiaineiden perspektiivistä. Toinen tavoite oli koota erilaisen akateemisen tutkinnon suorittaneita naisia ja miehiä eri maista, eri ikäryhmistä, erilaisista kulttuureista pohtimaan ja käsittelemään aihetta yhdessä. Tämä tavoite toteutui siten, että pidimme viisi kongressia osanottajamaissa alkaen Tukholmasta, jatkuen Paderbornissa, Bukarestissa ja Ljubljanassa ja päättyen Helsinkiin.

Näissä kokouksissa kuultiin isäntämaan asiantuntijoita ja vaihdettiin kokemuksia, opittiin muiden maiden parhaista käytännöistä väkivallan torjumiseksi ja uhrien auttamiseksi, selostettiin projektin etenemistä eri maissa ja suunniteltiin seuraavia askelia. Suurten kongressien välillä projektin yhdyshenkilöt pitivät Skype-kokouksia. Projektilla oli sekä kansainväliset että suomalaiset www-sivut. Suomessa projektia esiteltiin akateemisille naisille SANL:n vuosikokouksen yhteydessä Kajaanissa. Siellä pidettiin tiedotustilaisuus myös lehdistölle ja julkaistiin lehdistötiedote 14.11.2014.

Keskityimme erityisesti kolmeen kysymykseen: 1) Mitkä ovat perheväkivallan ensimmäiset merkit tai oireet? 2) Millaisia tilanteen hallintakeinoja ja hengissä säilymisen mekanismeja uhreilla on? 3) Millainen on aviovaimon ja -miehen koulutuksen rooli perheväkivaltatapauksissa?

Aivan ensimmäiseksi meidän oli määriteltävä, mitä me tarkoitamme termillä perheväkivalta. Termi määriteltiin ensimmäisessä kokouksessamme Tukholmassa 3.-6.10.2013. Professori Mona Eliasson vakuutti meidät laajan määritelmän tarkoituksenmukaisuudesta. Termi kattoi henkisen ja psyykkisen alistamisen ja uhkailun, sosiaalisen eristämisen, taloudellisen riiston, fyysisen ja seksuaalisen väkivallan. Tämä määritelmä oli laajempi kuin mitä oli käytetty Istanbulin sopimuksessa. Professori Eliasson totesi esitelmässään, että perheväkivalta alkaa tavallisesti nimenomaan psyykkisestä alistamisesta ja halventamisesta, jotta saataisiin naisen itsetunto murenemaan. Sitten seuraa puolihuolimattomasti heitettyjä uhkauksia, jotka vähitellen muuttuvat totiseksi todeksi. Nainen eristetään ystävistään, sukulaisistaan ja harrastuksistaan. Viimein väkivalta saa myös fyysisiä ilmenemismuotoja. Eliassonin viesti oli: Kun näet väkivallan ensimmäisiä merkkejä, ole varuillasi. Puhu tilanteestasi. Älä jää yksin. Älä jää odottamaan tilanteen pahentumista.

Väkivaltaisen käyttäytymisen vaara on aina lähellä, jos perheen sisäinen kommunikaatio ei suju. Siihen taas on usein syynä se, että mies haluaa määrätä kaikesta. Naista ei kohdella tasa-arvoisena kumppanina, vaan mies pyrkii alistamaan hänet valtansa alle. Kielin yliopiston konstrukttiivisen kasvatustieteen laitos, joka oli mukana projektissa, kehitti kysymyskaavaketta, jonka avulla tunnistettaisiin mahdollisimman varhain riskialttiit parisuhteet.

Metodimme projektin tavoitteiden saavuttamiseksi oli koota ja vertailla relevanttia aineistoa eri lähteistä, kuten lainsäädännöstä, ja haastatella sellaisia henkilöitä kuin poliiseja, lääkäreitä, psykologeja, sosiaalityöntekijöitä ja turvakotien henkilökuntaa sekä muissa auttamisjärjestöissä toimivia. Vertailimme poliisin toimintaohjeita eri maissa. Teimme myös täydentäviä taustaselvityksiä kansallisella tasolla haastatteleamalla valtionhallinnon ja yksityisten organisaatioiden asiantuntijoita. Lisäksi kartoitimme ilmiötä käyttämällä tarkoitusta varten laadittuja kyselylomakkeita. Kyselylomakkeita kehittivät ja käyttivät Das Zentrum für Konstruktive Erziehungswissenschaft (Kiel), The Slovene Association of University Women ja Suomen Akateemisten Naisten Liitto. Kaksi viimeksi mainittua eli Slovenian ja Suomen Akateemisten Naisten Liitot toteuttivat kyselyn korkeasti koulutettujen naisten kokemasta perheväkivallasta ja siitä selviytymisestä.

Projektissa selvitimme myös eri maiden suhtautumista Euroopan neuvoston hyväksymään Istanbulin sopimukseen. Projektipartnerit yrittivät vaikuttaa kukin oman maansa päättäjiin ja kiirehtiä Istanbulin sopimuksen hyväksymistä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumiseksi. Projektiin osallistuvista maista Ruotsi oli ensimmäiseksi sekä allekirjoittanut että ratifoinut sopimuksen, muut jäsenmaat olivat vain allekirjoittaneet. Ratifioiminen edellytti taloudellisia resursseja ja uutta lainsäädäntöä. Ensimmäinen askel oikeaan suuntaan Suomessa oli lakiesitys turvakodeista ja valtion korvauksista turvakotipalveluiden tuottajille. Suomessa sopimus ratifioitiin lopulta vuonna 2015, ja se astui voimaan 1. päivänä elokuuta 2015.

Eurooppalainen lisäarvo

Projekteissa eurooppalaisella lisäarvolla (European Added Value) tarkoitettiin yleensä Euroopan integraation syvenemistä tai ainakin edistämistä. Tavallisesti kuullessamme termin Euroopan integraatio ajattelimme poliittista integraatiota Euroopan maiden välillä ja erityisesti Euroopan Unioniin kuuluvien maiden välillä. Projektissamme tämäkin integraatio oli tavoitteena, mutta projektin työskentelyssä integraatio ihmisten ja organisaatioiden välillä oli keskiössä. Yksi tavoite oli tutustua organisaatioihin, jotka aktiivisesti toimivat perheväkivallan ehkäisemiseksi, sekä tutustua projektipartnereihimme. Tämä viimeksi mainittu tavoite eli tutustuminen projektiimme osallistuviin ihmisiin eri maissa toteutui erinomaisesti. Kahden projektivuoden aikana me ystävystyimme heidän kanssaan, kävimme heidän kotimaissaan ja tutustuimme heidän kulttuuriinsa. Pidimme yhteyttä myös Skype-kokousten välityksellä. Se oli tuohon aikaan uusinta informaatioteknologiaa ennen Zoomin ja Teamsin tuloa koronan myötä. Opimme käyttämään uusinta tietotekniikkaa opettajamme ja projektipartnerimme Uta Kropen (Kiel) johdolla.

Maat ja niiden kulttuurit olivat läsnä kaikissa kongresseissamme myös siten, että kukin partneri otti esiin omalle maalleen tyypillisiä ongelmia. Ensimmäinen kokoontuminen oli Tukholmassa 3.–6.10.2013. Siellä maahanmuutto oli keskeisesti esillä. Kuuntelimme esityksiä kunniaväkivallasta ja väkivallasta erityisissä konteksteissa, kuten maahanmuuttajapariskunnat ja perheväkivalta tai maahantuotujen ulkolaisten vaimojen alistaminen ja väkivaltai-

nen kohtelu. Keväällä 20.–23.3.2014 Paderbornissa Saksassa olimme yliopistolla ja luennot olivat aiheiltaan enemmän historiallisia ja filosofisia selvityksiä naisiin kohdistuvasta väkivallasta ja sen suhteesta sukupuoleen ja valtaan sekä kuvauksia eurooppalaisten naisliikkeiden taistelusta naisiin kohdistuvaa perheväkivaltaa vastaan.¹¹ Tietysti keskustelimme edelleen naisiin kohdistuvan perheväkivallan määrittelystä sekä Kielin yliopiston projektipartnerein laatimasta kyselykaavakkeesta ja sen sananvalinnoista.¹²

Kesäkuun alussa 5.–8.6. 2014 Bukarestissa saimme hyvän yleiskuvan perheväkivallan tilanteesta Romaniassa. Kuulimme arvostettujen asiantuntijoiden luentoja. Romanian naiset, joita en tuntenut kovin hyvin etukäteen, hämmästyttivät minua ja tekivät vaikutuksen – sekä nykyiset kongressissa läsnä olleet naiset että heidän edeltäjänsä 1800-luvun lopulta alkaen. Romanian naiset opiskelivat jo 1800-luvun jälkipuoliskolla Euroopan parhaissa yliopistoissa, esimerkiksi Pariisissa, ja he olivat ensimmäisten eurooppalaisten naisthoreiden joukossa. Tältä taustalta voi hyvin kuvitella, että jos Romania onnistuu ratifioimaan ja allekirjoittamaan naisiin kohdistuvaa väkivaltaa torjuvan Istanbulin sopimuksen, se saadaan aikaan Romanian naisten energisyydellä, pätevyydellä ja päättäväisyydellä. Mainittakoon, että Bukarestin kokouksessa professori Eija Paavilainen Tampereen yliopistosta piti luennon perheväkivallasta ja lasten pahoinpitelystä otsikolla *Family Violence and Child Maltreatment: How to identify and intervene?*

DVMEW:n Paderbornin kokouksessa professori Raija Sollamon vieressä Espoo-Kauniaisten yhdistyksen jäsen VTT Sanna Saksela-Bergholm, joka kuului projektin johtoryhmään. Hänen takaansa kurkottaa Saksan Akateemisten Naisten koordinaattori Daniela Ringkamp.

Bukarestin kokouksessa kesäkuussa 2014 professori Raija Sollamo johtaa puhetta. Edessä istuvat oikealla Romanian Akateemisten Naisten puheenjohtaja Alexandrina Niculescu ja vasemmalla koordinaattori Tatiana Isoo. Muut osanottajat istuvat taaempana.

11 Useita juttuja Saksan akateemisten naisten lehdessä *Konsens DAB, Informationen des Deutschen Akademikerinnenbundes E.V.* 1+2/2014: Domestic Violence Met by Educated Women: DVMEW, p. 21; CER Dr. Daniela Ringkamp, Der Paderborner DAB ist in der Philosophie zu Hause, p. 21-22; Workshop "Domestic Violence Against Educated Women" an der Uni Paderborn (ohjelma ja kutsu kokoukseemme 21.-22.3.2014 Paderbornin yliopistossa); Dagmar Pohl-Laukamp und Prof. Dr. Elisabeth de Sotelo, Häusliche Gewalt: Domestic Violence Met by Educated Women – DVMEW, p. 45-47.

12 Mielenkiintoista kyllä Kielin projektiryhmä eteni myöhemmin kysymään 19.vuosisadan loppupuolen vaikutusta naisten kokemaan perheväkivaltaan. Silloin ilmestyi merkittäviä romaaneja, jotka kuvasivat naisten epäonnistumista elämään sen ajan keskiluokkaisessa yhteiskunnassa ja sen avioliittoinstituutiossa (esim. Emma Bovary, Anna Karenina ja Effi Briest, joista kirjoittivat Gustave Flaubert, Leo Tolstoi ja Theodor Fontane). Dieter Klemenz, Elementary Storytelling – Notes on "domestic violence", and prevention. *Monographien zur konstruktiven Erziehungswissenschaft*, Heft 9. Kiel 2016.

*Bukarestin oppaamme
professori (emerita)
Clementina Timus ja
professori (emerita)
Raija Sollamo.*

*Yllä näkymä Bukarestin
keskustasta. Raija
Sollamon takana osin
piilossa VTM Paula Kaurila
(VAN), sitten Slovenian
akateemisia naisia
Teja Rot ja Darja Teran
(puheenjohtaja).*

Seuraava kongressi pidettiin 7.–9.11.2014 teologisen tiedekunnan tiloissa Ljubljanassa Slovenian pääkaupungissa. Olin toivonut pääseväni pimeään marraskuun keskeltä etelään aurinkoon ja lämpöön, mutta marraskuun sää Sloveniassa oli melkein pahempi kuin Suomessa. Koko ajan satoi ja rankasti. Oli harmaata ja synkkää. Mutta ei se meidän koontumistamme häirinnyt. Slovenian akateemisten naisten yhdistys oli nuorekas ja vireä. Nuorten feministien innokas osanotto oli merkille pantavaa. Yhdistys oli saanut korkeita hallintovirkamiehiä ja -naisia esitelmöitsijöiksi. Slovenian yhdistys toteutti oman kansallisen tutkimuksen korkeasti koulutettuihin naisiin kohdistuvasta väkivallasta maassaan.¹³

EU-projektin päätöskokous pidettiin Helsingin yliopistolla 8.–9.5.2015. Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson oli lupautunut puhumaan aiheesta Istanbul Convention and the Equality between the Sexes in Finland. Ministeri oli estynyt ja oikeusministeriön kansliapäällikkö Tiina Astola esitti hänen puheenvuoronsa. Perheoikeuden erikoistuntija professori Johanna Niemi käsitteli teemaa Finnish Law and Domestic Violence. Projektipartnerit raportoivat kukin kansallisesta lainsäädännöstään, miten perheväkivalta oli siinä esillä ja miten Istanbulin sopimuksen hyväksyminen edistyi kussakin maassa. Suomen ja Slovenian projektit kertoivat kyselytutkimuksistaan koskien perheväkivaltaa. Lauantaina 9.5.2015 valmistelimme yhdessä projektimme loppuyhteenvetoa ja selostusta tuloksistamme Euroopan Unionille.

Projektin tulokset

Ensiksikin projektin puitteissa me eri maiden naiset tutustuimme toisiimme ja ystävystyimme. Tämä vahvisti tunnetta, että emme ole vain omien kotimaittemme kansalaisia, vaan yhtä lailla myös yhteisen Eurooppamme kansalaisia. Tiedostimme, että kansallinen näkemys perheväkivallasta on liian kapea, varsinkin vilkkaan maahanmuuton takia. Eurooppalaista lisäarvoa toi se, että opimme projektipartnereilta heidän parhaita käytäntöjään, samalla kun tulimme tietoisiksi Euroopan maiden kulttuurisista ja sosiaalisista eroista. Kaikki tämä rikastutti tietämystämme perheväkivallan olennaisista puolista eri maissa. Muotoilimme lopuksi yhteisiä suosituksia siitä, miten torjua tai ehkäistä perheväkivaltaa. Projektipartnereista muodostui vahva eurooppalainen verkosto. Sellaisella verkostolla on enemmän voimaa kuin yksityisillä kansallisilla organisaatioilla vaatia ja toimeenpanna muutoksia.

Projektin kuluessa havaitsimme useita seikkoja, joita pitäisi parantaa tai muuttaa. Esimerkiksi turvakoteja oli aivan liian vähän useimmissa maissa. Kansalliset perheväkivaltaa koskevat lait olivat usein vanhentuneita ja ne pitäisi ehdottomasti päivittää, jotta voisimme parantaa eri sukupuolten välistä tasa-arvoa ja säästää naisia ja lapsia perheväkivallan seurauksilta. Ainakin minulle oli suuren hämmästyksen aihe, että edes termit perheväkivalta tai sukupuolittunut väkivalta eivät esiinny Suomen laeissa. Lääkäreiden ja sairaanhoitajien tietoisuutta perheväkivallasta pitäisi lisätä. Naiset pitäisi opettaa tunnistamaan perheväkivallan ensimmäiset merkit. Perheväkivallan uhrien pitäisi oppia puhumaan perheväkivallasta epäroimättä ja ilman häpeää sadakseen apua ajoissa.

Hankkeemme tarkoitus oli voimaannuttaa korkeasti koulutetut naiset elämään ja työskentelemään täydellä kapasiteetillaan pelkäämättä väkivallan uhkaa. Me toivoimme hartaasti, että löytäisimme EU:n laajuisen yhteisen ymmärryksen taistelussa perheväkivaltaa vastaan.

13 Hedvika Pavlica Kolman, MA and Darja Teran, spec., SUUW Questionnaire on Domestic Violence Met by Educated Women Project = DWMEW Project. <https://akateemisetnaiset.fi/wp-content/uploads/2014/11/Kolman-2015-05-08.pdf>

Meillä pitäisi olla 0-toleranssi perheväkivallalle. Jokainen tapaus oli ja on liikaa. Kaikki partnerit informoivat projektista ja sen tuloksista omassa maassaan. Lisäksi hyödynsimme akateemisten naisten eurooppalaista keskusjärjestöä UWEa. Kielin projektipartnerin yhdyshenkilö Uta Kroke kertoi valtuuttamanani hankkeesta ja sen alustavista tuloksista yhdessä UWEn kokouksessa. Projektin päättyttyä minulla oli tilaisuus esitellä hankettamme UWEn kokouksessa Utrechtissa Hollannissa elokuussa 2015.

Viimeisen yhteisen kongressimme päättyessä Helsingissä hyväksyimme yhdessä seuraavan julkilausuman.

RESOLUTION BY DVMEW

- **Fighting domestic violence against educated women**
– **responsibility of all Europeans**
- Domestic violence against women - especially educated women - is a problem in all participating countries of the project, that is Finland, Germany, Romania, Slovenia, and Sweden. Especially ex-communist countries are economically weaker and have hence less means to deal with violence on state-social level.
- The participant countries consent in following statements:
- Legislation in every country has to be adapted to the **Istanbul convention** as Finland and Sweden have already done and as Germany has begun in 2011 and has to be ratified by every parliament.
- **Financial dependence** of women is a risk factor of becoming a victim. Women have to get a fair chance in order to diminish the pay gap.
- **Social education** has to evolve and be leaned towards the awareness of the occurrence of domestic violence which is not merely physical but also an emotional/psychological, economic and social problem which has to become **more public and be discussed openly** by the media and also NGOs.
- The participants of the project address the EU to take responsibility for **further research** on this subject, and **adapt further practice** in educating EU citizens.
- **Projects** with the focus on intercultural learning are useful to change societies and prevent domestic violence.
- The resolution was accepted by the project partners of Domestic Violence Met by Educated Women (Grundtvig project: learning partnerships).

Helsinki 9. May, 2015

SIGNATURES:

Alexandrina Niculescu, Asociatia Femeilor Universitare, Romania

Patricia Aden, Deutscher Akademikerinnenbund e.V., Germany

Peter Krobe, Zentrum für Konstruktive Erziehungswissenschaft, Germany

Elena Dingu-Kyrklund, Kyrklunds' Consulting International, Sweden

Darja Teran, Slovene Union of University Women, Slovenia

Raija Sollamo, Finnish Federation of University Women,
Coordinator of the Project DVMEW, Finland

Raija Sollamo

Professori (emerita)

VANTAAN AKATEEMISET NAISET RY toimintakertomusten valossa

Perustava kokous

Etelä-Vantaa -lehti¹ kertoo 10.2.1988 yhdistyksen perustamisesta mainiten, että yhdistys on Suomen Akateemisten Naisten Liiton 29. alaosasto. Lehti kertoo, että SANL on epäpoliittinen, yliopistoissa tai korkeakouluissa loppututkinnon suorittaneiden naisten järjestö, jonka tavoitteena on edistää mm. eri ammattialojen vuorovaikutusta, yhteiskunnallista aktiivisuutta ja kansainvälistä yhteistyötä.

Yhdistyksen perustava kokous pidettiin 27.1.1988 maisteri Pirkko Saikkosen aloitteesta ja hänen luonaan. Kokoukseen oli asiasta kiinnostuneiden vantaalaisten lisäksi kutsuttu SANL:n puheenjohtaja Marjatta Koskijoki ja Minervan päätoimittaja Pirkko Mäki keskustelemaan yhdistyksen perustamiseen ja toimintaan liittyvistä asioista. Kokouksen puheenjohtajana toimi varatuomari Marja Paavilainen. Läsnä oli 12 eri aloja edustavaa toiminnasta kiinnostunutta naista, joiden lisäksi viisi jäsentä liittyi poissaolevina. Perustajajäsenistä on jäsenenä edelleen kuusi: Marjatta Hietala, Marja-Leena Joutsiniemi, Taina-Mari Ketomäki, Raija Sollamo, Marja-Liisa Susisalo ja Marja Liisa Toivanen.

Yhdistysrekisteriin yhdistys merkittiin 29.6.1989. Sääntöjen 2 §:n² mukaan yhdistyksen tarkoituksena on toimia Vantaan kaupungissa tai lähistöllä asuvien akateemisten naisten yhdyssiteenä, tukea heidän tieteellistä työtään ja edistää heidän toimintaansa yhteiskunnassa.

Puheenjohtajat:

Yhdistyksessä on vuosina 1988–2020 toiminut yhdeksän puheenjohtajaa.

1988–1990:	Marja-Leena Joutsiniemi, varatuomari
1991–1993:	Raija Sollamo, professori
1994–1996:	Terhi Nallinmaa-Luoto, maisteri
1997–2003:	Kaste-Helmi Erkkilä, ekonomi
2004–2008:	Terhi Nallinmaa-Luoto, FM
2009–2014:	Raija Sollamo, professori
2015–2016:	Marja Liisa Toivanen, opetusneuvos
2017–2019:	Raija Sollamo, professori
2020– :	Helena Immonen, ETL

¹ Länsi-Vantaa 10.2.1988

² Vantaan Akateemiset Naiset ry. säännöt 1988

Varapuheenjohtajat:

Yhdistyksen varapuheenjohtajan valitsee hallitus keskuudestaan.

1988–1990:	Raija Sollamo, apulaisprofessori
1991–1993:	Marjatta Hietala, dosentti
1994–1996:	Pirkko Saikkonen, maisteri
1997–2000:	Sirkka Oksanen, VN, KM
2001–2008:	Marja Paavilainen, varatuomari
2009–2013:	Eevaliisa Peltoniemi, HLL
2014–2016:	Paula Kaurila, VTM
2017–2020:	Irja Ansalehto-Salmi, rehtori
2020:	Irja Ansalehto-Salmi, VK (29.6 asti) ja Aino Raunio, kirjeenvaihtaja, M.A.
2021– :	Aino Raunio, kirjeenvaihtaja, M.A.

Johtokunnan/hallituksen jäsenet 1988–2021:

Johtokunnan jäsenet valitsee yhdistyksen syyskokous. Nykyisten sääntöjen mukaan yhdistyksellä on yksi virallinen kokous nimeltään vuosikokous aikaisempien kevät- ja syyskokouksen sijasta. Hallitukseen on kuulunut 38 jäsentä eri vuosien aikana. Yhdistykseen kuuluu tällä hetkellä 26 hallituksessa toiminutta jäsentä. Hallituksen jäsenet ovat edustaneet monipuolistaa osaamista ja tuoneet kokemuksensa hallitustyöskentelyyn. Hallituksen jäsenet valitaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan ja heidät voidaan valita uudelleen toiseksi kolmivuotiskaudeksi.

Nimet aakkosjärjestyksessä 1988–2020:

Ansalehto-Salmi Irja, VJ (2017-2020)
Engman Marja, fil.tri (2008-2012)
Erkkilä Kaste-Helmi, ekonomi (1990-1995, 2004-2010)
Heikkinen Pia, ETT (2021-)
Hietala Marjatta, dosentti (1988, 1991-1993)
Immonen Helena, ETL (2012-2017)
Joutsiniemi Marja-Leena (1994-1998, 2002-2003)
Juolahti Pirkko, lehtori (1996-1997)
Kaukola Ulla, FK, EK (2015-2016)
Kaurila Paula, VTM (2014-2016)
Ketomäki Taina-Mari, HLL (1991-1994, 2004-2009)
Korhonen Maria, hammaslääkäri (2013-2015)
Kuronen Pirjo-Liisa, FT (1996-2001)
Kärki Anne, FM (1999-2004, 2011-2016)
Lahti Minna, kemian tekniikan insinööri (2016)

Launo Marja-Liisa, FM (1988)
 Leppänen Merja, Tradenomi, yAMK (2021-)
 Merjanen Leena, fil.kand, diplomipianisti (2004-2009)
 Mustapää Pirjo, FM (1997-1998)
 Nallinmaa-Luoto Terhi, FM (1990-1993, 2002-2003)
 Ojala Irma, maisteri (2001-2003)
 Oksanen Sirkka, VN (1996-2001), KL (2005-2011)
 Paavilainen Marja, varatuomari (2000-2008)
 Panula Ritva, FM (2021)
 Patana Anne, fil.tri / (2021-)
 Peltoniemi Eevaliisa, HLL (2009-2014)
 Perkiö Leena, maisteri (1988-1989)
 Peura Jutta, DI (2017-2020)
 Raunio Aino, M.A. Cross Cultural Studies (2018-2020, 2021-)
 Riutankoski Irmeli, maisteri (1989-1991)
 Ryhänen Arja, FM (2017-2020)
 Saikkonen Pirkko, FM (1988-1990, 1994-1997, 1998-1999)
 Sollamo Raija, professori, vararehtori (1988-1990, 1998-2003)
 Susisalo Marja-Liisa, apteekkari
 (1992-1994, 2017-2021)
 Särkelä Solveig, varatuomari
 (2017-2020)
 Takala Tuula, FM (2010-2015)
 Talikka Mirja, proviisori (2017)
 Tiainen Leena, hammaslääkäri
 (1989-1991)
 Toiviainen Hillevi, FT (1992-1997)
 Toivanen Marja Liisa, opetusneuvos
 (2004-2007, 2010-2012, 2013)
 Vaalavuo Irmeli, maisteri (1988-1989)
 Väyrynen Kaisa, KM (1998-2000)

VANin hallituksen vaihtokokous 6.1.2020. Kuvassa vasemmalta Solveig Särkelä, Maisa Susisalo, Raija Sollamo, Jutta Peura, Arja Ryhänen ja Helena Immonen.

Sihteerit:

Yhdistyksen sihteerin valitsee hallitus keskuudestaan. Sihteerin tehtäviä on hoitanut 14 jäsentä yhdistyksen toiminnan aikana. Puheenjohtajan ja hallituksen kanssa työskentely on tarjonnut sihteerille mahdollisuuden perehtyä monipuolisesti akateemisten naisten toimintaan omassa yhdistyksessä ja SANL:n toiminnan kautta.

1988-1989: Leena Perkiö
 1990-1993: Terhi Nallinmaa-Luoto

1994-1995:	Taina-Mari Ketomäki
1996:	Pirkko Juolahti
1997-1998:	Pirjo Mustapää
1999-2001:	Anne Kärki
2002:	Marja-Leena Joutsiniemi
2003:	Marja-Leena Joutsiniemi/Anne Kärki
2004:	Anne Kärki
2005-2011:	Sirkka Oksanen, KL
2012-2017:	Helena Immonen
2018-2020:	Jutta Peura
2021:	Ritva Panula ja Merja Leppänen
2022:	Merja Leppänen

Taloudenhoitajat/rahastonhoitajat:

Hallitus nimeää kokouksessaan rahastonhoitajan, jonka ei tarvitse sääntöjen mukaan olla hallituksen jäsen. Rahastonhoitajana on toiminut vuosien 1988-2020 välisenä aikana kolme jäsentä, jotka ovat voineet olla hallituksen jäseniä tai sen ulkopuolisia rahastonhoitajia.

1988-1989:	Pirkko Saikkonen
1990-1995:	Kaste-Helmi Erkkilä
1996-2004:	Sirkka Oksanen
2005-2011:	Kaste-Helmi Erkkilä
2012- :	Sirkka Oksanen/Sirkka Eurén

Toiminta:

Yhdistyksen toimintasuunnitelma hyväksytään vuosikokouksessa hallituksen esityksestä. Toimintaa ohjaavat vuositeemat, valitut painopisteet ja jäsenten odotukset erilaisesta toiminnasta. Kokouspaikkana käytettiin alkuvaiheessa useita vuosia Kansallis-Osake-Pankin Martinlaakson konttorin tiloja. Myös vierailujen yhteydessä oli mahdollista pitää kokouksia eri paikoissa. Viime vuosina olemme kokoontuneet myös koulujen tiloissa tai Vantaan kaupungin Vantaa Infon tiloissa.

Yhdistys on toiminut alusta alkaen aktiivisesti yhteistyössä Vantaan eri järjestöjen ja Vantaan kaupungin kanssa. Olemme myös järjestäneet vaalien edellä vaalipaneelitilaisuuksia. Monet jäsenet ovat mukana erilaisissa yhdistyksissä ja tehtävissä, jotka ovat lisänneet mahdollisuuksia löytää yhteisiä kiinnostuksen kohteita. Vuosien aikana on tehty jäsenkyselyitä toiminnan suuntaamiseksi haluttuihin aiheisiin.

Yhdistyksen ensimmäiset kotisivut otettiin käyttöön vuoden 2011 alussa. Tavoite on ollut olla mukana tietoteknisessä kehityksessä ja digitalisaation ajassa. Ensimmäisen digikoulutuksen saimme lokakuussa 2011, kun Matti Tossavainen Tietosenioreista opetti valokuvien käsittelyä digitaalisesti. Kotisivut uudistettiin kesällä 2019 vastaamaan tarvetta tiedottaa

jäsenille ja kertoa yhdistyksestä akateemisten naisten toiminnasta kiinnostuneille. Vuoden 2020 keväällä, kun pandemia rajoitti kokoontumisia, otettiin käyttöön säännölliset Zoom-verkkotapaamiset.

Kuukausikokousten ja teemakokousten lisäksi aloitimme lounaskokoustapaamiset vuonna 2006. Yhdistyksessä on toiminut myös kirjallisuuspiiri vuodesta 2011 alkaen.

1988: Perustamisvuonna kokoonnuttiin yhdeksän kertaa.

1989: Oikeusministeriö hyväksyi 29.6.1989 yhdistyksen merkittäväksi yhdistysrekisteriin. Yhdistyksellä oli yhdeksän kokous- tai jäseniltaa, joista yksi oli ”Riistapäivälliset” stipendirahaston kartuttamiseksi. Varoja kertyi stipendirahastoon 1630 markkaa, ja illalliskortteja myytiin 51.

1990: Yhdistyksellä oli kymmenen kokous- ja jäseniltaa, joista yksi tilaisuus stipendivarojen kartuttamiseksi oli ranskalainen ilta ravintola Vanhassa Emännässä, jossa maisteri Pirkko Saikkonen kertoi ranskalaisesta ruokakulttuurista.

1991: Yhdistyksellä oli kahdeksan tapaamista, joista yksi oli käynti Kansallisteatterissa.

1992: Kokouksia ja retkiä pidettiin yhdeksän, joista yksi Kansallisteatteriin

1993: Kokouksia ja tilaisuuksia pidettiin yhteensä 10, joista yksi oli yhdistyksen 5-vuotisjuhla.

1994: Kuukausikokouksia ja retkiä oli yhteensä 13 toimintavuoden aikana. Osallistuimme Vantaan naisjärjestöjen yhteiseen ideapalaveriin, jossa suunniteltiin Viilatehtaan rakennuksen kunnostamista ja käyttöönottoa. Yhdistys teki jäsenkyselyn toiminnasta.

1995: Toimintateemana oli ”Kulttuurimme rakennuspuut”. Kokouksia pidettiin toimintasuunnitelman mukaan seitsemän. Kaupunginhallitukselle tehtiin 6.3.1995 naisjärjestöjen yhteinen aloite Vantaankosken ympäristön kehittämiseksi. Talkoot alueen kunnostamiseksi pidettiin 20.5.1995.

1996: Vuoden toimintateema oli ”Uljaasti uusille urille”. Kokoonnuimme yhdeksän kertaa.

1997: Toimintateemaksi oli valittu SANL:n mukaan ”Arvojen arvioinnin aika”. Kokouksia ja tapaamisia oli yhteensä 11.

1998: Vuoden toimintateema oli ”Akateemiset sisaret toistensa tukena”. Kokouksia pidettiin seitsemän. Yhdistyksen 10-vuotisjuhlaa vietimme osallistumalla 6.3.1998 yliopistolla Kansainvälisen Naistenpäivän juhlaan, jota ennen nautimme kuohuviiniä Pirjo Mustapään toimistolla Aikatalossa.

1999: Toimintateeman aihe oli ”Kontaktit sähköisin välinein”. Kokoontumisia ja tapaamisia oli vuoden aikana kahdeksan. Yhdistyksen jäsenet Marja-Leena Joutsiniemi, Kaste-Helmi Erkkilä ja Taina-Mari Ketomäki toteuttivat Lasu-Lux -matkan Luxemborgiin ja ympäristöön. Ohjelman suunnittelusta ja toteutuksesta vastasi Pirjo Holm (ent. Mustapää).

2000: Yhdistyksellä oli seitsemän tapahtumaa. Perustettiin järjestelytoimikunta suunnittelemaan SANL:n vuosikokousta 20.–21.10.2001. Ensimmäinen kokous pidettiin 11.12.2000. Toimikuntaan kuuluivat Kaste-Helmi Erkkilä, Marjatta Hietala, Aira Kemiläinen, Pirjo Kuronen, Anne Kärki, Terhi Nallinmaa-Luoto, Irma Ojala ja Marja Paavilainen.

2001: Kokouksia ja tapaamisia oli seitsemän, ja toimintateemana oli ”Verkottuminen”. Yhdistys emännöi SANL:n syyskokouksen 20.–21.10.2001.

2002: Kokouksia ja tapaamisia oli seitsemän, ja toimintateemana edelleen SANL:n ”Verkottuminen” sekä ”Kasvatus – avain maailmaan”.

2003: Kokouksia ja tapaamisia oli 13, ja toimintateemana jatkui ”Verkottuminen” ja sen rinnalla ”Kasvatus – avain maailmaan”

2004: Yhdistyksellä oli kokoontumisia ja tilaisuuksia yhdeksän

2005: Toiminnassa painotettiin kansainvälistä toimintaa, ja tapaamisia ja kokouksia oli 11. Puheenjohtaja Terhi Nallinmaa-Luoto teki jäsenkyselyn toiminnasta, jonka jälkeen syyskokous päätti aloittaa kuukausilounaat.

2006: Uutena toimintamuotona olivat lounaskokoukset joka kuukauden toisena maanantaina, lukuun ottamatta kesäaikaa. Kokouksia ja muita tapaamisia oli 14. Myyrmäen kirkon takahuoneessa pidimme professori Aira Kemiläisen (4.8.1919–10.7.2006) muistotilaisuuden 8.11.2006. Mukana oli yhdistyksen jäsenten lisäksi kahdeksan Aira Kemiläisen läheistä ja sukulaista. Minervassa 4/2006 julkaistiin Marjatta Hietalan laatima muistokirjoitus.

2007: Vuoden toimintateema oli ”Akateemiset Naiset muutoksen tekijöinä”. Sääntömääräisten kokousten ja lounastapaamisten lisäksi oli viisi muuta tapaamista. Yhdistykselle laadittiin viestintäsuunnitelma, jonka Liitto oli ehdottanut jäsenjärjestöiden tekevän viestinnän hoitamiseksi suunnitelmallisesti. Syyskuussa Raija Sollamo piti jäähvyäisluennon yliopistolla. Tilaisuuden lisäksi oli mahdollista katsella luentoa jälkikäteen Helsingin yliopiston nettisivujen kautta.

2008: Yhdistys vietti 20-vuotisjuhlaansa 27.1.2008 Myyrmäen kirkon seurakuntasalissa. Yhdistyksen toiminnasta kertoi puheenjohtaja Terhi Nallinmaa-Luoto ja historiaa koskevaan paneelikeskusteluun osallistuivat professori Marjatta Hietala, professori Raija Sollamo ja FM Anne Kärki. Vuoden aikana oli 13 muuta kokousta tai tapahtumaa lounaskokousten lisäksi. Vuoden toimintateema oli ”Akateeminen koulutus avain tulevaisuuteen”. Marraskuun lounaskokouksessa oli vieraana SANL:n keskushallituksen kummimme EHL Helena Pettinen.

2009: Vuoden toimintateemana oli ”Akateemisuus vahvuutena naisjärjestötoiminnassa”. Liiton Marja Liisa Toivaselle myöntämä kultainen ansiomerkki luovutettiin lounaskokouksessa 9.2.2009. Muita kokouksia ja tapaamisia oli seitsemän sääntömääräisen kevät- ja syyskokouksen lisäksi.

2010: Yhdistyksellä oli kokouksia ja tapaamisia yhdeksän. Toimintateemana jatkui edellisen vuoden teema. Lounaskokouksia jatkettiin kesää lukuun ottamatta. Marja Liisa Toivanen kertoi SANL:n ottavan aktiivisen roolin Luetaan yhdessä -hankkeen jatkamisesta. Lähetimme Liiton hallitukselle kannanoton koskien erivapauden myöntämistä viran täyttämisessä. Laadimme yhdistyksen SWOT-analyysin. Kaste-Helmi Erkkilälle luovutettiin SANL:n myöntämä ansiomerkki ja HLL Taina-Mari Ketomäelle Liiton hopeinen palkitsemismerkki. Kulttuurirahasto palkitsi professori Marjatta Hietalan ”Suomen historiatutkimuksen kansainvälistäjänä ja uuden tutkijapolven kasvattajana”.

2011: Vuoden toimintateemana oli edelleen ”Akateemisuus vahvuutena järjestötoiminnassa”. Yhdistyksen kirjallisuuspiiri aloitettiin uutena toimintamuotona 11.4.2011 Raija Sollamon kodissa. Mukana olivat: Raija Sollamo, Mirja Talikka, Liisa Rajamäki, Pirjo Järvenpää, Paula Kaurila, Leena Pihkala, Eevaliisa Peltoniemi, Tuula Takala, Marja Engman ja Marja Paavilainen. Lounaskokouksia jatkettiin, kevät- ja syyskokouksen lisäksi oli kuusi muuta tapaamista. Kuntosali Eurecan tapaamisessa 3.3.2011 Eevaliisa Peltoniemi otti käyttöön yhdistyksen uudet kotisivut, jotka Marja Liisa Toivanen ja Sirkka Oksanen olivat tehneet

Tietosenioreiden Matti Tossavaisen opastuksella. Yhdistyksen Digikurssi pidettiin Tietosenioreiden toimitiloissa 20.10.2011 harjoitellen valokuvien digitaalista käsittelyä.

2012: Vuoden 2012 toimintateema oli kiteytetty muotoon ”Akateemiset Naiset vahvuutena yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja työelämässä”. Tapaamisia ja kokouksia oli kahdeksan lounaskokousten ja kirjallisuuspiiriin tapaamisten lisäksi. Tampereen yliopiston professori Marjatta Hietala kutsuttiin Tukholman yliopiston kunniatohtoriksi. Promootiojuhlaa vietettiin 28.9.2012.

2013: Yhdistyksen syyskokouksessa 24.10.2013 vietettiin 25-vuotisjuhlakokouksena. Juhlapuheen piti SANL:n puheenjohtaja Helena Ranta aiheenaan ”Akateemiset naiset kansainvälisessä toiminnassa”. Juhlassa jäsenemme Merja Penttinen lausui kaksi Arja Tiaisen runoa. Edellisen vuoden toimintateemana jatkui akateemisten naisten työllisyys ja määräaikaisten työsuhteiden väheneminen ja kiintiöiden vahvistaminen 40 % tasoon. Yhdistyksen valittiin sääntömuutoksen jälkeen ensimmäinen ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittanut jäsen. Sääntömääräisten kokousten lisäksi oli kahdeksan eri tilaisuutta. Osallistuimme lokakuussa Vantaan eri, yhdistysten järjestämään Hyvinvointimessu-tilaisuuteen. Lounaskokouksia pidettiin seitsemän, ja kirjallisuuspiiri kokoontui yhdeksän kertaa. Yhdistyksen palkitsemismerkit jaettiin VT Marja-Leena Joutsiniemelle, FM Terhi Nallimaa-Luodolle ja VT Marja Paavilaiselle.

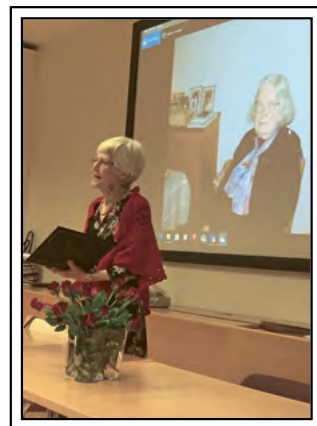
2014: Yhdistyksen uusien sääntöjen mukaan kevät- ja syyskokouksen sijaan on yksi virallinen vuosikokous. Tämän lisäksi yhdistyksellä oli kuusi muuta tilaisuutta. Lounaskokouksia toteutettiin seitsemän, ja kirjallisuuspiiri kokoontui säännöllisesti kesää lukuun ottamatta.

2015: Edellisen vuoden toimintateeman lisäksi nousi esiin akateemisten naisten työllistymiskysymykset. Ohjelmassa olivat lounaskokoukset, kirjallisuuspiiri, vuosikokous ja kuusi muuta tapahtumaa.

2016: Yhdistyksellä oli vuoden aikana teemailtoja neljä, näyttely- ja museokäyntejä neljä ja teatterivierailuja kaksi vuosikokouksen, lounastapaamisten ja kirjallisuuspiiriin lisäksi. Avainsanat toiminnassa olivat Liiton strategian mukaisesti viihdy, verkostoidu ja vaikuta.

2017: Yhdistyksellä oli lounaskokouksia yhdeksän, samoin näyttely- ja museokäyntejä ja muita tapaamisia vuoden aikana kuusi sekä vuosikokous. Yhdistyksen työryhmä Marja Liisa Toivanen, Raija Sollamo ja Irja Ansalehto-Salmi käynnistivät Tehdään yhdessä -hankkeen, jonka tavoite on maahanmuuttajanaisten kotouttaminen auttamalla vanhuksia arjen askareissa. Alkupääomaksi saatiin Liiton Kyllikki Leinon vanhainkotirahastolta 5000 euron määräraha toiminnan käynnistämiseksi.

2018: Vietimme 30-vuotisjuhlaa 5.2.2018. Kaupunginjohtaja Ritva Viljanen toi kaupungin ja SANL:n puheenjohtaja Tuija Brax liiton tervehdyksen. Liiton kunniamerkit oli myönnetty Kaste-Helmi Erkkilälle, Helena Immoselle, Marja Liisa Toivaselle ja Sirkka Eurénille. Muita kokoontumisia ja tapaamisia oli 12. Kirjallisuuspiirissä oli 10 jäsentä ja se kokoontui säännöllisesti. Tehdään yhdessä -hankkeen oh-

Prof. Raija Sollamo pitämässä juhlapuhetta VANin 30-vuotisjuhlassa 15.2.2018. Taustalla kuva prof. Aira Kemiläisestä, yhdistyksen kunniajäsenestä ja testamenttilahjoituksen tekijästä.

jausryhmään nimettiin Raija Sollamo, Irja Ansalehto-Salmi, Marja Liisa Toivanen ja Riitta Dincay. Hankkeella anottiin varoja Päivikki ja Sakari Sohlbergin säätiöltä 20 000 euroa, ja palkattiin osa-aikainen koordinaattori Zana Kerveshi.

2019: Tapaamisia ja lounaskokouksia oli vuoden aikana 13 vuosikokouksen lisäksi. Kirjallisuuspiiri kokoontui yhdeksän kertaa. Uudistimme yhdistyksen kotisivut Aino Raunion, Raija Sollamon, Helena Immosen ja kesätyöntekijä Viivi Maunulan yhteistyöllä. Saimme rahoitusta OP:n Kesäduuni-kampanjasta. Tehdään yhdessä -hankkeen ohjausryhmässä toimivat Raija Sollamo, Marja Liisa Toivanen, Solveig Särkelä, Irja Ansalehto-Salmi ja Riitta Dincay sekä myöhemmin. Zana Kerveshi toimi palkattuna osa-aikaisena koordinaattorina.

2020: Keväällä 2020 alkanut covid-19 -pandemia muutti yhdistyksen toimintamahdollisuuksia olennaisesti. Aloitimme toukokuussa säännölliset Zoom-tapaamiset, joita oli vuoden aikana 19. Myös hallituksen kokoukset pidettiin etänä. Tammi- ja helmikuussa oli mahdollista pitää lounaskokoukset. Vuosikokouksessa voi olla mukana muutama jäsen, mutta kokoukseen voi myös osallistua etäyhteydellä. Tehdään yhdessä - maahanmuuttajanaiset eivät voineet työskennellä vanhusten parissa.

2021: Kaikkiaan meillä oli 33 tapahtumaa, joista suurin osa toteutettiin etänä Zoom-yhteydellä. Lisäksi jäseniämme osallistui muihin SANL:n ja pk-seudun järjestämiin tapahtumiin. Keväällä tehtiin jäsenkysely digikoulutukseen liittyen ja kesällä kerättiin jäsenten mielipiteitä ohjelmasta jäsenkyselyllä.

Alla oleva teksti on otettu yhdistyksen kotisivuilta ja se tiivistää toiminnan kulmakivet, jotka ovat kestäneet toiminnan alusta alkaen mukautuen samalla ajankohtaisiin kysymyksiin.

*Viihdy, verkostoidu, vaikuta – siinä akateemisten naisten slogan.
Me Vantaan Akateemiset Naiset haluamme saada nämä sanat
elämään toiminnassamme. Muodostamme vahvan koulutettujen
naisten verkoston, tapaamme kuukausittain yhteisillä lounailla,
vierailemme teattereissa ja taidenäyttelyissä, järjestämme semi-
naareja ja teemailtoja sekä osallistumme yhteiskunnalliseen
keskusteluun. Pyrimme innostamaan tyttöjä ja nuoria naisia
akateemiseen koulutukseen sekä edistämään akateemisten
naisten tasa-arvoa työelämässä kotimaassa ja kansainvälisesti.*

<https://www.vantaanakateemisetnaiset.fi/>

Jäsenmäärä:

Yhdistyksen jäsenmäärä on vaihdellut 17–57 jäsenen välillä. Yhdistystä perustettaessa jäsenet elivät kiireisiä työvuosiaan. Vähitellen jäsenistö ikääntyi, ja jäsenmäärä kasvoi hitaasti. Tällä hetkellä yhdistykseen on liittynyt taas nuorempia jäseniä, jotka ovat aktiivisia työikäisiä. Jäsenhankinta tapahtuu eri tilaisuuksien yhteydessä tai uusi jäsen tuntee jonkun toiminnassa mukana olevan. Myös kotisivujen kautta voi hakeutua jäseneksi.

Suomen Akateemisten Naisten Liiton ja yhdistyksen sääntöjen mukaan jäseniä ovat voineet olla korkeakoulututkinnon suorittaneet naiset. Korkeakoulutuksen muutoksessa myös ammattikorkeakoulussa suoritettu ylempi ammattikorkeakoulututkinto hyväksyttiin korkeakoulututkinnoksi. Yhdistyksen sääntöjä muutettiin vuonna 2013 tältä osin. Seuraava sääntömuutos tehtiin vuonna 2021, jonka jälkeen korkeakoulututkinnoksi hyväksytään ammattikorkeakoulututkinto. Tämä muutos tekee mahdolliseksi löytää uusia toiminnastamme kiinnostuneita jäseniä. Vantaalla toimii kaksi vahvaa ammattikorkeakoulua, toinen Tikkurilassa ja toinen Myyrmäessä. Yhdistyksen jäsenyys on useimmiten ”elinikäinen”, vain pieni määrä jäseniä on eronnut muuton tai muun syyn takia.

1988: Perustamiskokous: 12 osallistujaa, ja lisäksi poissaolevina liittyi viisi jäsentä, jäsenmaksu 70,00 markkaa (21,05 euroa/2020) ja liittymismaksu 20,00 markkaa (6,01 euroa/2020).

1989: 24 jäsentä

1990: Talousarviossa 26 jäsentä

1991: Tuloslaskelmassa 36 jäsentä

1992: Tuloslaskelman mukaan 35 jäsentä

1993: Jäsenmaksu 120 markkaa ja liittymismaksu 20 – jäsenmäärä 34

1994: Jäsenmäärä 33

1995: Jäsenmäärä 33

1996: Jäsenmäärä 30

1997: Jäsenmäärä 31

1998: Jäsenmäärä 31

1999: Jäsenmäärä 30

2000: Jäsenmäärä 27

2001: Jäsenmäärä 25

2002: Jäsenmäärä 27

2003: Jäsenmäärä 26

2004: Jäsenmäärä 23

2005: Jäsenmäärä 21

2006: Jäsenmäärä 17

2007: Jäsenmäärä 17

2008: Jäsenmäärä 23

2009: Jäsenmäärä 23

2010: Jäsenmäärä 24

2011: Jäsenmäärä 29

2012: Jäsenmäärä 31

2013: Jäsenmäärä 34

2014: Jäsenmäärä 36

2015: Jäsenmäärä 46

2016: Jäsenmäärä 50

2017: Jäsenmäärä 49

2018: Jäsenmäärä 53

2019: Jäsenmäärä 51

2020: Jäsenmäärä 54

2021: Jäsenmäärä 57 – jäsenmaksu 35,00 euroa, liittymismaksua ei peritty

Stipendit ja apurahat:

Stipendivaroja on kerätty teatterivierailuilla hinnoittelemalla lipun hintaan stipendiosuus. Professori Aira Kemiläisen stipendirahasto perustettiin vuonna 1999. Hallitus tekee vuosittain päätöksen stipendien jakamisesta ottaen huomioon käytettävissä olevat varat ja eri oppilaitosten vuorottelun.

Vuosina 2010–2014 yhdistys tuki Angolassa Tulongan yliopistossa opiskellutta Prisquila Caulinawaa. Varat keräsimme hallituksen ja muissa kokouksissa kahvirahoina. Vuosien 2015–2020 aikana olemme myös tukeneet GWI:n kautta Ugandan tyttöjen opettajankoulutusprojektia.

1990: Tea Rinkinen/Vantaan kauppaoppilaitoksen ulkomaankaupan linja ja jatko-opintopaikka Belgiassa, ja Mrs. FK Angola/Windhoekin Akatemia, Namibia.

1991: Vantaan kauppaoppilaitoksesta valmistunut yo-merkonomi, jolla oli jatko-opiskelupaikka USA:ssa.

1992: Vantaan lukioden 1. ja 2. luokkien 24 naisopiskelijalle jaettiin 200 markan stipendit.

1993: Vantaan lukioden 1. ja 2. luokkien 24 naisopiskelijalle jaettiin 200 markan stipendit.

1994: Vantaan Suzuki-soittajille 1000 markan stipendi ja Vantaan eri ammattikorkeakoulujen opiskelijoille myönnettiin yhteensä seitsemän stipendiä. Oppilaitokset olivat Vantaan Sosiaalialan oppilaitos, Vantaan käsi- ja taideteollisuusoppilaitos, Kauppiaitten kauppaoppilaitos, Tikkurilan ammattioppilaitos ja Vantaan terveydenhuolto-oppilaitos.

1995: Vantaan ammattikorkeakoulukokeilussa mukana olevat oppilaitokset (Kauppiaitten kauppaoppilaitos, Tikkurilan ammattioppilaitos, Vantaan käsi- ja taideteollisuusoppilaitos, Vantaan sosiaalinen oppilaitos ja Vantaan terveydenhuolto-oppilaitos) kukin 500 markkaa. Myönnettiin Hanna Perälälle 1 500 markan apuraha, Helsingin IV terveydenhuolto-oppilaitoksen opiskelija.

1996: Stipendejä jaettiin 5000 markkaa (Kauppiaitten kauppaoppilaitos, Tikkurilan ammattioppilaitos, Vantaan käsi- ja taideteollisuusoppilaitos, Vantaan sosiaalinen oppilaitos, Vantaan terveydenhuolto-oppilaitos)

1997: Espoon-Vantaan ammattikorkeakoululle myönnettiin 1000 markan stipendi, SAN-L:n 75-vuotisonnitteluna lahjoitettiin stipendirahastoon 750 markkaa ja Zonta-kerho Vantaan 10-vuotisjuhlaonnitteluna stipendirahastoon 200 markkaa

1998: Vantaan ammatti- ja taideteollisuusoppilaitoksen naisopiskelijalle myönnettiin 1000 markan stipendi ja Kajaanin Akateemiset Naiset ry:n 30-vuotisjuhlan lahjana maksoimme 200 markkaa heidän stipendirahastoonsa

1999: Yhdistyksen jäsen professori Aira Kemiläinen täytti 80 vuotta 4.8.1999. Kunnioituksena hänen työnsä akateemisten naisten hyväksi perustimme hänen nimeään kantavan stipendirahaston, jonka alkupääomaksi merkittiin 1000 markkaa. Tämän lisäksi maksoimme 250 dollaria VGIFUW:n projektirahastoon, myönsimme 1000 markan stipendin Vantaan ammatti- ja taideteollisuuslaitokselle ja 200 markkaa Tampereen Akateemiset Naiset ry:n 50-vuotislahjana 200 markkaa heidän stipendirahastoonsa

2000: Emme jakaneet stipendejä

2001: Yhdistys ei jakanut stipendejä

2002: Toimintavuonna ei jaettu stipendejä

2003: Stipendirahastoa kartutettiin teatterilipputuloilla, mutta stipendejä ei jaettu

2004: Vantaan aikuislukio, Itä-Vantaan aikuislukio, Hämeenkyön lukio, Korson lukio, Martinlaakson lukio, Sotungin lukio, Vaskivuoren lukio ja Tikkurilan lukio saivat kukin 50 euron stipendin

2005: Emme jakaneet stipendejä

2006: Stipendejä jaettiin, kukin 50 euroa, kuudelle Vantaan lukiolle. Saimme tietää, että professori Aira Kemiläinen oli muistanut testamentissaan erityisjälkisäädöksellä stipendirahastoa.

2007: Yhdistyksen Aira Kemiläisen stipendirahasto sai 2 151 euron suorituksen testamentin erityissäädöksellä. Stipendejä ei jaettu.

2008: Stipendirahastosta myönnettiin 100 euron kannustusstipendi Virve Hietalalle ja 50 markan stipendit Helsingin Gymnasiumin ja Martinlaakson lukioiden naisylioppilaille. Yhdistyksen muista varoista hankittiin Luetaan yhdessä -ryhmän maahanmuuttajanaisten UNIFEMin Myyrmäen ryhmälle kolme kirjalahjaa heidän kevään viimeiseen tapaamiseensa.

2009: Vantaalaisille naisylioppilaille myönnettiin yhteensä 300 euron stipendit: Sotunki, Vaskivuori ja Vantaan aikuislukio. Edellisen vuoden tapaan hankittiin muista varoista kolme kirjalahjaa Luetaan yhdessä -ryhmän opiskelijoille. Kahvituksesta kertyneillä ja vapaaehtoisilla rahalahjoituksilla tuimme 300 eurolla angolalaisen Prisquilla Caulinawan yliopisto-opintoja Tulongan yliopistossa Angolassa.

2010: Myönnettiin 100 euron stipendit Tikkurilan ja Lumon lukioiden naisylioppilaille. Luetaan yhdessä -hankkeen Myyrmäen ryhmän opiskelijoille hankittiin 60 eurolla kirjalahjat. Prisquilla Caulinawan stipendin 300 euroa toimittivat Lubangoon Erkki ja Kaisa Halme.

2011: Vantaan Sotungin ja Vaskivuoren lukiot saivat molemmat 50 euron stipendit. Kahvirahoina ja vapaaehtoisina suorituksina kertyi 300 euroa, joilla tuettiin Prisquila Caulinawan opintoja.

2012: Vantaan lukioista Martinlaakson lukio ja Vantaan aikuislukio saivat 100 euron stipendit. Prisquila Caulinawan opintoja tuettiin 300 eurolla erikseen kerätyillä varoilla.

2013: Vantaan Tikkurilan ja Vaskivuoren lukiot saivat 100 euron stipendit. Prisquila Caulinawan opintoja tuimme 300 eurolla.

2014: Vuoden 2014 lukioiden 100 euron stipendit saivat Vantaan aikuisopisto ja Vaskivuoren lukio. Prisquila Caulinawan stipendi oli määrältään 300 euroa. Tämä oli viimeinen stipendi, koska hän valmistuu Angolassa Tulongan yliopistossa. Saimme kiitoskirjeen ja valokuvan.

2015: Stipendit määrältään 100 euroa myönnettiin Lumon ja Sotungin lukioille. Lahjoitimme GWI:n koordinoimaan Ugandan tyttöjen opettajakoulutusprojektiin 90 euroa koukousissa kertyneitä kahvirahoja.

2016: Helsingin Gymnasium ja Martinlaakson lukiot saivat 100 euron stipendit. GWI:n Ugandan projektiin lahjoitimme 180 euroa kerättyjä varoja.

2017: Stipendirahastosta maksettiin 100 euron stipendi Vaskivuoren lukioon ja toinen 100 euron stipendi Tikkurilan lukion naispuoliselle maahanmuuttajaylioppilaalle. Ugandan projektiin kertyi 182 euroa.

2018: Yhdistyksen 30-vuotisjuhlavuonna päätettiin jakaa kaksi 1000 euron stipendiä väitöskirjaa valmisteleville naistutkijoille. Vantaan 100 euron stipendit annettiin Vaskivuoren, Martinlaakson, Lumon, Sotungin ja Vantaan aikuislukion opiskelijoille. GWI:n opettajakoulutusprojektiin kerättiin 160 euroa.

2019: Stipendit määrältään 100 euroa päätettiin jakaa Lumon, Sotungin, Helsingin Gymnasiumin ja Vantaan aikuislukioon.

2020: Martinlaakson ja Sotungin lukioille myönnettiin 100 euron stipendit. Ugandan hankkeeseen kertyi varoja 177 euroa, jonka lisäksi voitiin maksaa 700 euroa Marja Liisa Toivasen merkkipäiväkeräyksen tuloksena.

Yhdistyksen saamat lahjoitukset:

2002: Professori Aira Kemiläinen lahjoitti yhdistykselle teoksen ”Toisen maailmasodan paineessa”, Aira Kemiläinen, SKS 2001.

Kokousaiheita ja teemailtoja

Akateemisten naisten toiminnassa vahvuutena on monipuolinen osaaminen ja laaja kirjo akateemisia ammatteja. Yhdistyksen jäsenet ovat mielellään olleet käytettävissä kokousten luennoitsijoina ja teemailtojen asiantuntijoina ulkopuolisten lisäksi. Luentoaiheet ja teemailtojen sisältö ovat akateemisten naisten kiinnostuksen ja kehittymishalun innostamina ”laidasta laitaan”. Ajankohtaisten asioiden ja kysymysten lisäksi akateemiset tutkimukset ja aiheet ovat olleet esillä. Perustamisvuoden ensimmäinen luento oli, kuten alla tekstissä näkyy, aiheeltaan tälläkin hetkellä kiinnostava. Vuonna 2020 kokousten pitäminen ei ollut mahdollista, mutta webinaarien kautta jäsenistö voi olla mukana eri tapaamisissa. Erilaisia aiheita yhdistää ehkä ajatus saada uutta tietoa, selvittää asioita ja olla ”haistelemassa” uusia tuulia ja näkökulmia. Teemailta SOTE – missä nyt mennään? pidettiin jo vuonna 2015,

kun apulaiskaupunginjohtaja Jukka T. Salminen kertoi aiheesta. Samana vuonna oli teemanä myös kyberhyökkäykset. Yhteen koottuna tietona voi ihmetellä ja ihastella tiedon määrää ja kirjoa. Monessa on saanut olla mukana.

1988: Feministiteologia/apulaisprofessori Raija Sollamo; Sukunimi-, avioliitto- ja tasa-arvolait/varatuomari Marja-Leena Joutsiniemi; Suurkaupunkikulttuuri/dosentti Marjatta Hietala; Naistutkimus ja akateemisten naisten julkaisut/fil.tri Aura Korppi-Tommola; Elävä ravinto/maisteri Marja-Liisa Uhrman ja Matka Kiinaan/maisteri Irmeli Vaalavuo.

1990: Nainen Namibiassa/maisteri Eeva Ahtisaari; Naispuolisen tieteenharjoittajan ura/professori Aira Kemiläinen; Pitäjänhistorioiden kirjoittaminen akateemisena ammattina/maisteri Terhi Nallinmaa-Luoto. Pirkko Saikkosen kotona kuulumme Ansa Teistelän kertovan Guerlainin Samsara tuoksun tuotekehittelystä ja markkinoinnista.

1991: Kansainvälinen lukio ja IB-tutkinto/lehtori Anna-Liisa Alanko; Pankkimailman ajankohtaisia asioita/ekonomi Kaste-Helmi Erkkilä; Elias Lönnrot kirjeidensä valossa/maisteri Raija Majamaa; Pakolaisten vastaanotto Vantaalla/pakolaisasiainsihteri Tuula Reiman.

1992: Viime vuosisadan naiskirjailijat ”1800-luvun kalpeat kukkaset”/dosentti Liisi Huh-tala; Kemialliset aseet ja niiden valvonta/FT Pirjo Kuronen; Suomalaisten yhteydet Euroop-paan/dosentti Marjatta Hietala; Sukututkimus/maisteri Terhi Nallinmaa-Luoto ja vuosiko-kouksessa apulaiskaupunginjohtaja Ritva Markkula esitteli Vantaan kulttuuritoimintaa.

1993: Naisia eri kulttuuripiireissä/Hillevi Toiviainen, uusi raamatunkäännös ja käännös-työhön liittyvät ongelmat/Raija Sollamo; Raamatun naisia/Raija Sollamo.

1994: Saamelaisen naisen elämää/lehtori Irja Seurujärvi-Kari suomalais-ugrilaisten kielten laitokselta.

1995: Laatujohtaminen/ETL Helena Immonen, Sukututkijoiden matka Petroskoihin/FM Terhi Nallinmaa-Luoto, Suomalaiset, outo Pohjolan kansa eri tutkijoiden näkemyksiä/professori Aira Kemiläinen.

1996: Ihminen ja ihmisen ympäristö nykytieteen valossa, historiallinen kausi/Marja Hä-mäläinen; Suomen Akateemisten naisten historia/Helena Hoskola; Gumrunin tekstien tut-kimuksia/FM (väit.) Sarianna Metso.

1997: NLP:n kommunikaatiotekniikat/Esa Hämäläinen; Pirjo Mustapään esitelmä NLP kielten opetuksessa ja Naisjohtajuuden ilot ja surut/Vantaan kaupungin apulaiskaupungin-johtaja Ritva Markkula;

1998: Itsensä kehittäminen työelämässä/VN Sirkka Oksanen ja ”Kukkiin kirjottu elämä”, unkarilainen käsityöperinne naisten elämää kuvaavaa symbolikieltä/aluerehtori KM Kaisa Väyrynen.

1999: Maahanmuuttajien tilanne ja kulttuurien kohtaaminen Vantaalla/pakolaisasiansih-teeri Kirsi Vuori-Tuompo.

2000: Tarkkailijaelämää Lähi-idässä/Anne Kärki.

2002: Helsingin yliopiston museotoiminta ja taidekokoelma/intendentti Kati Heinämies; yliopiston alumnitoiminta/alumnikoordinaattori Pia Majonen.

2003: Perheyrittäjyys työn ja perheen yhdistäjänä/Tarja Römer-Paakkanen. Vastakohtien Sri Lanka – kokemuksia kehitysyhteistyöhankkeesta/Marja Liisa Toivanen.

2004: Nykymarttojen toiminta/Korson Marttojen puheenjohtaja Helvi Ijäs ja Hyvinvoin-nista huolehtiminen/psykologi Leena Helelä.

2005: Suomen Planin toiminta/Vantaan alueen yhdyshenkilö Pirkko Väättäinen, Aloe Veran historia ja tuotteet/Anne Kärki ja Naisjärjestöjen liiton toiminta naisjärjestöjen yhteisenä foorumina/pääsihteeri Leena Ruusuvaori.

2006: Tieteellisten seurain valtuuskunta ja riippumaton tiedeyhteisö/valtuuskunnan toiminnanjohtaja Aura Korppi-Tommola; Naisjärjestöjen keskusliiton näyttelyssä ”Ääni-oikeuden 100-vuotisjuhla”, jossa Terhi Nallinmaa-Luoto piti esityksen Vera Hjeltistä ja Kampakeraamiikasta kauppakeskuksiin luento/Helsingin pitäjän kotiseutuyhdistyksen puheenjohtaja Jukka Hako.

2007: Alma Söderhjelm kulttuurihenkilönä/FT Marja Engman.

2008: Naispappeus ja tasa-arvo/professori Raija Sollamo ja Vantaan koulujen monikulttuurisuus – vaikutukset varhaiskasvatukseen ja opetukseen/suunnittelija Arja Sarsama.

2009: UNIFEMin Luetaan yhdessä -hankkeen esittely/Leena Merjanen. Hän kertoi yhdessä somalialaisen Halimo Shirwac Farahin opiskelukokemuksista. Eevaliisa Peltoniemi kertoi opetustyöstä, jota hän teki opiskelijan kotona. Työskentely Agostinho Neto -yliopistossa/FT Riikka Halme. Hän toi tervehdyksen ja kirjeen kummistipendiaatiltamme Prisquila Caulinawalta. Jokainen ihminen on museo/museologian dosentti Marja-Liisa Rönkkö.

2010: Kirjastopalvelut Vantaalla/kaupungin tapahtumapalvelujohtaja Iris Lehtonen; Uskontotieteellinen aihe Apokryfiset kirjat (juutalaiset tai alkukristilliset kirjoitukset)/Raija Sollamo ja Suun ja hampaiden terveys/HL Eevaliisa Peltoniemi.

2011: Paikallishistorian tutkiminen ja kirjoittaminen/FM Terhi Nallinmaa-Luoto sekä Vartiossa maailmaa vastaan – tapaustutkimus Jehovan todistajat -yhteisöistä eronneiden kokemuksista/FM Seija Ronimuksen väitöskirjatutkimus.

2012: Aira Kemiläinen, kansainvälinen tutkija ja kannustava opettaja/professori Marjatta Hietala, In the Shadow of a Man/elokuvan ohjannut egyptiläinen Hanan Abdalla, elokuvailta yhdessä UNWomenin Vantaan paikallisosaston kanssa. Säästämisestä sijoittamiseen – näkökulma naisten taloudellisen asioiden hallinta ja taloudellinen itsenäisyys/pankinjohtaja Saija Veenkivi.

2013: Eduskuntataloon ja eduskunnan toimintaan tutustuminen/kansaedustaja Pia Kauma; Fredrika Runeberg/FM Terhi Nallinmaa-Luoto ja Kambodza-ilta/HuK Aila Alarotu. UN Womenin kanssa elokuvailta aiheena naisjohtajuudesta Athena Films Festivalin tuottamat neljä lyhytelokuvaa, jonka jälkeen Cityconin kaupallinen johtaja Elena Stenholm ja professori Marjatta Hietala kertoiva työurastaan.

2014: Teemailta Laureassa aiheena Ammattikorkeakoulu tutuksi/FM Ulla Kaukola ja tradenomi yAMK Merja Leppänen alustivat keskustelun. Hunnun takaa, afgaaninaiset rauhaa rakentamassa/VTM Terhi Nieminen-Mäkysen alustus elokuvaillassa, jossa mukana myös muita vantaalaisia naisyhdistyksiä, pääkaupunkiseudun akateemisten naisten yhdistyksistä ja vantaankosken seurakunnasta. Nigeria-ilta/alustajana suurlähettiläs Anneli Vuorinen ja yhdistyksen jäsen ThM Ester Idehen.

2015: Arvaa oma tilasi, anna arvo toisellekin/kulttuurien välisen viestinnän kouluttaja, M.A. Intercultural Studies Aino Raunio. Lounaskokousten esitelmiä: Apteekki eilen, tänään ja huomenna. Saammeko tulevaisuudessa lääkkeitä netistä ja maitokaupasta?/professori Marja-Liisa Susisalo, Henkilötietomme salaisia vai julkisia/ VM Leena Vuoremaa ja Miten eläkeläinen selviää digiaikana?/Matti Tossavainen, Tietoseniorit. Teemailta SOTE – missä nyt mennään?/apulaiskaupunginjohtaja Jukka T. Salminen, Maailma kyberhyökkääjän silmin eli Hakkeroinnin vaarat/ Senior Security Advisor Jani Kirmanen. Elokuvail-

ta Mahdoton ei ole mahdotonta/Ville Veikko Salmisen dokumentti Helvi Sipilästä ja Terhi Nieminen-Mäkynen alustus otsikolla ”Helvin matkassa – tuokiokuvia kohtaamisista”.

2016: Mitä on digitaalinen jäämistö?/FT Anna Haverinen. Teemaillat: Lasten stressi/KM Suvi Nieminen, Minne tytöt ovat kadonneet? Sukupuoliselektiivisen abortin aiheuttamat väestöongelmat erityisesti Kiinassa/professori ja oikeushammaslääkäri Helena Ranta, Ei pelkkä kirkkoherran vaimo, Helsingin pitäjän vaikuttujanaisia: Nathalia Crohns, lasten ja puiden kasvattaja/maatalous- ja metsätieteiden ja tiedeviestinnän maisteri Kati Tyystjärvi ja Miten luen taloyhtiön vuosikokouspapereita?/KL Sirkka Eurén.

2017: Itsenäinen Suomi, itsenäinen nainen, esitelmä Suomi 100 -juhlan merkeissä/VTM Terhi Nieminen-Mäkynen ja juhlavuoden runoja lausui Eeva Maija Haukinen. Ydinjätteen loppusijoittaminen/DI Jutta Peura.

2018: Alustukset: Naisten ääni – tietokanta/FT Maritta Pohls, Children in Roman religion: Participation, Agency and Lived Religion/apurahasaaja Roosa Kallunki ja Happiness of Expectant Mother: Pregnancy, Childbirth and Lying in British Medical Writings/apurahasaaja Anna Niiranen. Naisiin kohdistuva väkivalta -seminaari, jossa puhujina väkivalta-tutkija Satu Lidman, professori Helena Ranta, Kristiina Väänänen Vantaan turvakoti ry:stä ja professori Raija Sollamo (Domestic Violence Met by Educated Women). Kunniaväkivalta/Veronica Kalhor.

2019: Miten työssä oppii parhaiten suomea. Näkökulma kielen oppimisen tutkimuksesta/FT Maiju Strömmer. Yhdistys järjesti ennen vuoden 2019 eduskuntavaaleja vaalipaneelin, johon osallistui seitsemän vantaalaista naisheidokasta. Tilaisuuden juontajana toimi Raija Sollamo.

2020: Edunvalvontavaltuutuksen ja hoitotahdon tekeminen/ lakimies Marjut Vuorela Vanhustyön keskusliitosta. Syyskuussa järjestimme webinaarin, jossa tietokirjailija Rinna Saramäki alusti aiheesta ”Näin teet ilmastoteoista vaivattomia”. Vuosikokouksessa hankepääällikkö Tanja Aakko esitteli Auroras-verkostoa.

2021: Webinaarit: Kuluttajan uusi rooli digitalisoituvassa ruokaketjussa. Keskustelun virittäjänä ETT Terhi Latvala, LUKE. Erityisherkkyyden vahvuudet ja vaatimukset sekä voimavarojen etsiminen -teemailta. Keskustelun alustajana FM Elina Akola. Kevätkokouksessa kehittämisspääällikkö Marjatta Kelo Metropoliaa alusti aiheesta Yleistä AMK:sta ja eri koulutusaloista. Kokouksessa hyväksyttiin uudet säännöt, joiden mukaan AMK-tutkinnon suorittaneet ja kaikki korkeakouluopiskelijat voivat liittyä yhdistyksen jäseniksi.

VANin kokous Vaskivuoren lukiossa.

Teemailta Vantaan Infokeskuksessa 24.11.2016.

Retkiä ja vierailuja:

Virallisten kokousten ja teematapaamisten ohella on toiminnan alusta alkaen tehty retkiä ja vierailuja, jotka omalta osaltaan ovat rikastaneet ja monipuolistaneet antia. Kulttuuri, museot ja eri kohteeseen tehdyt retket ovat kuuluneet säännöllisesti ohjelmaan.

1988: Imatran Voima; retki Keramejaan; toimitusjohtaja Eija Vesander/ranskalainen käyttökeramiikka ja Olivia Oy:n Marjut Ryhänen/ranskalaisten tekstiilien maahantuonti

1989: Mattoinvest (toimitusjohtaja Behzad Farivar/itämaisten mattojen historia ja nykyhetki); Viherpaja (japanilainen puutarha ja viherkasvien hoito); Vantaan vitonen -tapahutuma (Zonta-kerhot) liikuntaa, saunomista ja tietoa itsensä hoitamisesta/liikunnanohjaaja Kaisa Saarentola ja tuotepäällikkö Birgitta Sjöstedt) ja esiintymiskoulutusta (koulutuspäällikkö Kalevi Tammivuori/MTV)

1990: Haaga-Instituutti/opintosihteeri Ritva Savonheimo; maisteri Pirkko Saikkonen ja maisteri Leena Perkiö, Länsi-Vantaan Reserviupseerien naiset ry:n vieraina/ luento Naiset ja turvallisuuspolitiikka/hammaslääkäri Leena Tiainen ja tutustuminen kauneushoitola Remy & Rubyyn.

1991: Tello Anttilan ateljee Klaukkalassa; Akseli Gallen-Kallelan museo Tarvaspää ja Peijas-Rekolan sairaala/johtava ylihoitaja Raili Aitasalo.

1992: Vierailu Ävikiin/Vantaan kaupungin kulttuuritoimintaa esitteli apulaiskaupunginjohtaja Ritva Markkula ja kevätretki Mäntsälän Alikartanoon.

1993: Tutustumisretki Tiedekeskus Heurekaan, jossa Jaakko Pöyhönen esitteli Suomi 75-näyttelyä; Sinebrychoffin taidemuseon näyttely venäläisestä romantiikasta ja Myyrmäen uutta kirjastoa esitteli informaatikko Anni Saari.

1994: Vuosikokous ravintola Kalastajatorpassa/Kalastajatorpan historia ja Arctia-hotelliketjun toiminta; Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjallisuusarkisto/erikoistutkija Eila Tuovinen esitteli toimintaa ja piti esityksen Minna Canthista; Vantaan museo ”Vanhat kartanot” -näyttely oppaana museoamanuenssi Kirsti Pietilä ja Diakoniasäätiö Foibe, Vantaan Käsi- ja taideteollisuusoppilaitos/rehtori Maisa Huuhka.

1995: Pyhän Laurin kirkon 500-vuotisjuhlanäyttely oppaana Jorma Uimonen.

1996: Taidekoti Kirpilä, Helsinki; Kellokosken mielisairaalamuseoon retki yhdessä Vantaan Zonta-kerhon kanssa ja Vantaan kansainvälinen keskus Silkin Portti, jonka toimintaa esitteli toiminnanjohtaja Riitta Dincay.

1997: Ateneum/N naisten huoneet -näyttely; Suomen Kosmetologian Yhdistyksen Opiston toimintaan tutustuminen Koivukylässä ja kokeilimme oppilaiden antamia hoitoja. Osallistuimme Taiteiden yöhön Helsingissä.

1998: Nykyaiteen museo Kiasma, Taiteiden yö Helsingissä (27.8.1998), Naisjärjestöjen keskusliiton Naisten laiva -risteily, Ladies Party Vantaan Koivukylän Urbaarissa Vantaan Unifemin vieraana.

2001: Retki Santahaminaan, Kaartin Jääkärirykmentin asevelvollisuusosaston everstiluutnantti Heikki Pietilä esitelmöi naisen asevelvollisuudesta ja sotilasdiakoni Suvi Kouri kertoi kokemuksesta naisena joukko-osastossa.

SANL:n syyskokouksen yhteydessä vierailtiin Vantaan kaupunginmuseumissa ja sunnuntaina oli hartaustilaisuus Vantaan Pyhän Laurin kirkossa. Kokouksen yhteydessä oli Vantaan kaupungin vastaanotto Sokos Hotel Vantaassa ja illallinen palvelukeskus Foibessa. Pöyry-yhtiöön tehtiin vierailu, jossa kuultiin esitys yhtiön verkottumisesta.

2002: Kevätkokouksessa Helsingin yliopistolla kuulumme intendentti Kati Heinämiehen esityksen yliopiston museotoiminnasta ja taidekokoelmasta ja alumnikoordinaattori Pia Majonen kertoi yliopiston alumnitoiminnasta.

2003: Suomen Pankin Rahamuseossa vierailu.

2004: Unifemin Vantaan tilaisuus, puhujana iranilainen ihmisoikeusasianajaja Shirin Ebadin, jolle on myönnetty Nobelin rauhanpalkinto 2003 ja Lions Club Vantaan hyväntekeväisyyskonsertti Myyrmäen kirkossa.

2005: Valokuvagalleria Hippolyte, jossa oli Ulla Jokisalon näyttely; toiminnanjohtaja Marjatta Tikkanen kertoi naisnäkökulmasta valokuvataiteesta.

2006: Kansallismuseossa opastettu kierros Monrepos- ja lasinäyttelyssä ja Helsingin pitäjän kotiseutuyhdistyksen kulttuurikävely Pyhän Laurin kirkolla.

2007: EMMA-museossa Aurora Karamzinin elämäntyötä käsittelevä näyttely ja Aino Acktén huvilan konsertti Laajasalossa.

2008: Diakonissalaitoksen museo, Hakasalmen huvilan näyttely ”Kunnon kansalainen” ja Vantaan taidemuseon näyttely ”Otto” oppaana museolehtori Aulikki Ritari.

2009: Osallistuimme Tieteen päivien Marjatta Hietalan luentoon aiheena rotuhygieniä. Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa/KM Oge Eneh. Vantaan kaupunginmuseossa näyttely ”Tarinamme Helsingestä Vantaaksi”. Ateneumissa Picasso-näyttely.

2010: Helsingin yliopistomuseo Arppeanum, Kansallismuseon näyttely ”Etsintäkuulutettu – Armfelt, Upseeri kuninkaan ja keisarin palveluksessa”.

2011: Kuntosali Eureka, jota esitteli Marja-Liisa Susisalo.

2012: Mary Kay iltoja/Anne Kärjen kotona ja kulttuurikävely Pyhän Laurin kirkolla oppaana Vantaa Seuran kulttuurituottaja Susanna Eklund. Yksi lounaskokous pidettiin Kansallismuseossa, jossa tutustuimme jouluiheen näyttelyyn. Vierailimme Ateneumissa Carl Larssonin näyttelyssä ja tutustuimme myös Riikka Toivasen ja Maiju Tokolan rinnakkaisnäyttelyyn ”Perhe kuvassa” sekä Helen Schjerfbeckin näyttelyyn.

2013: Ketolan strutsitilan safari Rajamäessä, yritysvierailu Finlaysoniin.

2014: Retki Tuusulan Rantatien taitelijakoteihin: Aleksis Kiven kuolinmökki, Halosenniemi, Erkola, Ahola ja Villa Kokkonen.

2015: Helsingin yliopiston uudistettu museo, Haltian luontokeskus Nuuksiossa ja Vantaan Taide-museon Arvo Summasen näyttely ja Brondan vintin elämää/museo-lehtori Aulikki Ritari.

2016: Ateneum/Henri Cartier-Bressonin näyttely, Vantaan kaupunginmuseo/Joki – kivikaudesta kaljakelluntaan, Reitzin kotimuseo ja Vantaan uudistunut taidemuseo Artsi.

Luontokeskuksen vierailun jälkeen muutamat meistä jatkoivat vielä Nuuksion luontopoluille. Kuvassa vasemmalta Marja Liisa Toivanen, Tuula Takala, Anne Kärki, Pirjo Järvenpää ja Paula Kaurila.

2017: Ateneum/ Amadeo Modiglianin retrospektiivinen näyttely, vierailu puhelin-museoon; Ateneum/Suomen taiteen tarina -kokoelma ja Sinebrychoffin museo/Minä en ole minä – Tunnettuja ja unohdettuja muotokuvia. Lisäksi tutustuminen Kansallisarkistoon/Terhi Nallinmaa-Luoto käsittelee aihetta sukututkimuksen aakkosista. Sydänkahvila – Naisten sydän yhdessä Vantaan Sydän ry:n kanssa. Digiajan arjen taidot/Pirjo Salo Enter ry:stä. Vierailu Korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Digikoulutus 25.10.2017.

Vantaan Energialla vierailimme 30.10.2017.

Eduskuntataloon olimme tutustumassa 9.11.2017.

2018: Arabian Design -museo, Kumpulän kasvitieteellinen puutarha, metroajelu ja vierailu Emma-museossa, Laila Pullisen veistospuisto ja Nissbackan kartanoon tutustuminen, Synagogavierailun oppaana toimi Nurit Steinbock-Vatka.

2019: Kiasma/Meno-Paluu – Nykytaidetta Itämeren alueelta ja tutustumiskäynti Biomedicumiin.

2020: Syksyllä järjestettiin kävelyretket Länsi-Vantaalla Jokiuoman puistoon ja Itä-Vantaalla Keravan joen rantamilla.

2021: Keväällä osallistuimme Ateneumin etäesittelyyn Ilja Repinin näyttelystä. Syksyllä tutustuimme Håkansbölen kartanoon. Oppaanamme oli Håkansbölen kartanon kummit ry:n pj. Kati Tyystjärvi. Syksyllä vierailimme myös Tikkurilan kirkossa. Esittelijänä oli kirkkoherra, rovasti Janne Silvast. Syksyllä vierailimme AMK Metropolian Myyrmäen kampuksella ja pidimme siellä vuosikokouksemme. Keväällä järjestettiin kuntavaalipaneeli etänä. Vuonna 2021 aloitettiin keskustelutarja Tieni akateemiseen koulutukseen ja mitä sen jälkeen. Alustajina olivat pitojärjestyksessä: Helena Immonen, Pia Heikkinen, Anne Patana, Jutta Peura, Merja Leppänen, Aino Raunio, Sirkka Eurén, Marja Liisa Toivanen ja Raija Sollamo. Lisäksi järjestettiin tiistaitreffejä Zoomissa.

Kerava-joen maisemissa käveltiin 7.10.2020. Vasemmassa kuvassa Veinin mylly.

Håkansbölen retkellä keväällä 2021.

17.11.21 vierailimme AMK Metropolian Myyrmäen kampuksella. Kuvassa istumassa vasemmalta Pia Heikkinen, Marja Liisa Toivanen, Raija Sollamo, Liisa Rajamäki. Seisomassa vasemmalta Helena Immonen, Antti Linjaniemi (Metropolian edustajana esitteli kampusta), Sari Aulu, Pirjo Luukkala, Sirkka Eurén, Aino Raunio, Vuokko Angeria ja Merja Leppänen.

Teatterivierailuja

Yhdistyksen jäsenet ovat toivoneet yhteisiä teatterivierailuja toiminnan alusta alkaen. Teateriliput on hankittu ryhmälennuksella ja jäsenet ovat maksaneet normaalin lipun hinnan. Tällä tavalla on hankittu vuosittain stipendivaroja. Kansallisteatteri on ollut suosituin kahdesta syystä: kiinnostava ohjelma ja parhaat ryhmälennukset.

1989: Kansallisteatteri, Vanja-eno

1990: Kansallisteatteri, Tie talvisotaan

1991: Kansallisteatterin Pieni näyttämö, Adieu

1992: Willensauna Syksy ja talvi/Lars Noren ja Kansallisteatteri ja Murha maalaispappilassa/Agatha Christie

1993: Kansallisteatterin Willensauna, Rakas Jelena ja Becket eli Jumalan kunnia.

1994: Kansallisteatterin Willensauna, Oleanna ja Koputuksia.

1995: Keisarin perhe ja Aika on kotimme.

1996: Kansallisteatterin Willensauna, Camille Claudell ja Suuri näyttämö, Suuri rooli.

1997: Kansallisteatterin Pieni näyttämö, Kadotettu puutarha, Peter Singerin viisi elämää, Uninäytelmä ja Tohvelisankarin rouva.

1999: Kansallisteatterin Suuri näyttämö, Seitsemän veljestä, Pieni näyttämö, Woyzeck, Kansallisteatterin Pieni näyttämö, Lokki.

2000: Kansallisteatterin Pieni näyttämö, Kun Summa petti/Heikki Ylikangas ja Tohvelisankari/Maria Jotuni.

2001: Kansallisteatterin Pieni näyttämö, Rikos ja rangaistus sekä Kasimir ja Karoliina.

2002: Kansallisteatterin Willensauna, Tapaus A ja Pieni näyttämö, Kullervo.

2003: Kansallisteatterin Willensauna, Oppitunti ja tuolit ja Poltettu oranssi sekä Kansallisteatterin Pieni näyttämö, Nukkekotelo ja Willensauna, Kuningatar K.

2004: Kansallisteatteri, Avioliitto italialalaisittain, Näköala sillalta, Henkäys elämää ja Hintaa.

2005: Kansallisteatteri, Niskavuoren nuori emäntä ja Push up.

2006: Kansallisteatteri, Käsky ja Kutsumattomia vieraita.

2007: Kansallisteatteri, Viettelyksen vaunu, Valta, Viimeinen juna länteen ja Kauppamatkustajan kuolema.

2008: Kansallisteatteri, Sininen lintu, Pukija, Puhdistus, Kuolemantanssi ja Sylvi.

2009: Kansallisteatteri, Harmin paikka, Lasinen eläintarha ja Kulkurin laulut.

2010: Kansallisteatterin Iso näyttämö, Platonov/Anton Tšehov ja Pieni näyttämö, Nuorempi veli/Veijo Meri, Kansallisteatteri Ihmisvihaajat/Moliér ja Galileo Galilein elämä/Bertol Brecht.

2011: Kansallisteatteri, Kristuksen morsian/Heini Junkkaala, Herra Sloane/Joe Orton, Musta purje – Valkea purje/Hélène Cixous, Pitkän päivän matka yöhön/Eugene O'Neill.

2012: Kansallisteatteri, Maamme, Pikkujättiläinen ja He eivät enää asu täällä.

2013: Kansallisteatterin Willensauna, Aie ja Vantaan teatteri, Ottaa sydäimestä, Seela Sella ja Kansallisteatterin Pieni näyttämö, Vuosisadan rakkaustarina/Märta Tikkanen.

2014: Kansallisteatteri, Kun kyyhkys katosivat, Studio Pasila, Kohtauksia erästä avioliitosta/Ingmar Bergman ja Kansallisteatteri Miten menestyä vaivatta liike-elämässä ja Europaeus.

2015: Kansallisteatterin Pohjalla/Maksim Gork ja Saiturin joulu ja Studio Pasila/Troikka.
2016: Kansallisteatterin Suuri näyttämö/Nummisuutarit ja Canth, Kansallisteatterin Wilensauna/Äitikortti ja Pieni näyttämö/Onnellisuuden tasavalta.
2017: Kulttuuritalo Martinus/Hairspray-musikaali, Kansallisteatterin Suuri näyttämö/Luulosairas ja Iloisia aikoja Mielensäpahoittaja ja Yhteisöteatteri Sorina/Sietämätön pettymys sekä asukastila Rubiinin runoilta/teologi Ritva Niemi-Ronkainen ja trubaduuri Tomi Pulkkinen.
2018: Kansallisteatterissa Musta Saara/Pirkko Saisio.
2019: Kansallisteatterissa Kolme sisarta ja Sapiens.
2021: Teatteri Vantaassa Vielä kerran Anja.

Wähäjoulu:

Vantaalaiset naisyhdistykset vastaavat vuorovuosina yhteisen joulujuhlan Wähäjoulun järjestämisestä/Unifem Vantaan paikallistoimikunta, Zonta Club Vantaa 1, Zonta Club Vantaa 2, Vantaan Akateemiset Naiset ry, Vantaan Liike- ja virkanaiset, Vantaan Soroptimistit, Lions Club Vantaa/Helsing, Vantaan Yrittäjänaiset. Yhdistyksemme on vastannut Wähäjouluista vuosina yhteensä viisi kertaa vuosien 1990–2020 välisenä aikana.

1988: Zonta-järjestön kutsusta 14.12.1988, Backaksen pitokartano

1989: Yhdessä Vantaan Zonta-kerhojen kanssa vietettiin 14.12.1989 nimellä ”Vähä-Joulu”

1990: Yhdistyksemme järjesti 10.12.1990 pikkujoulun vantaalaisille naisjärjestöille Haaga-Instituutissa

1991: Naisjärjestöjen yhteinen pikkujoulu 10.12.1991

1992: Yhteinen pikkujoulu pidettiin 7.12.1992

1993: Vantaan naisjärjestöjen pikkujoulua vietettiin 29.11.1993

1994: Wähäjoulua vietettiin 28.11.1994. Juhlan järjesti Suomen Unifem-Vantaan järjestö Foibessa.

1995: Zontien järjestämä Wähäjoulu pidettiin 4.12.1995

1996: Järjestimme Wähäjoulun 13.1.1997 Nuutinpäivän juhlan Länsi-Vantaan Reserviupseerit ry:n majalla Varistossa. Terhi Nallinmaa-Luoto ja Tuulikki Juusela pitivät esitelmän.

1997: Vantaan Liike- ja Virkanaisten järjestämä Wähäjoulu Övre Nybackassa. Juhlassa esiintyi toimittaja Mirja Pyykkö, jonka Suomen liike- ja virkanaisten liitto oli valinnut Vuoden naiseksi.

1998: Vantaan Soroptimistit järjestivät Wähäjoulun 30.11.1998 Seutulan kappelissa. Tilaisuudessa esiintyivät kansanedustaja Kaarina Dromberg, rovasti Kaisa Rantasalo ja pastori Helena Tammi.

1999: Vantaan yrittäjänaiset järjesti Wähäjoulun 29.11.1999 Pakarituvalle Vantaan Pyhän Laurin kirkolla.

2000: Wähäjoulun järjestelyistä vastasi UNIFEM Vantaan yhdistys 27.11.2000, paikkana oli Foibe.

2001: Vuoden 2001 yhteinen Wähäjoulu oli 19.1.2002 Vernissassa ja Zonta Club Vantaa I toimi emäntänä.

2002: Edellisen vuoden Wähäjoulua juhlittiin vuoden alussa

2003: Wähäjoulun järjestelyvuorossa oli Zonta Club Vantaa II. Juhlaa vietettiin 8.2.2003 Vantaan Ammatillisen koulutuskeskuksen Myyrmäen opetusyksikön tiloissa.

2004: Yhdistyksemme järjesti juhlan Nuutin päivänä 13.1.2004 Friherrsin talossa Vapaalassa.

2005: Wähäjoulun järjestivät 2.12.2005 Vantaan Soroptimistit Fur Centerissä.

2006: Vuoden 2006 Wähäjoulun järjesti Lions Club Vantaa Helsingi 15.1.2007.

2007: Wähäjoulua vietettiin 11.1.2008. Yrittäjänaiset järjestivät vuoden 2007 Wähäjoulun 11.1.2008 ritariteeman ympärille.

2008: UNIFEMIN Vantaan paikallisosaston Wähäjoulussa 2.12.2008 oli teemana Afganistanin naisten asema ja UNIFEMIN työ heidän hyväkseen.

2009: Yhteisen joulujuhlan viettämisessä oli välivuosi.

2010: Vuoden juhla vietttiin Nuutin päivänä 13.1.2011 järjestäjänä Vantaan Zonta Club I ja II. Juhlassa Taina-Mari Ketomäki kertoi Wähäjoulun synnystä ja historiasta vantaalaisena naisten yhteisenä juhlanä.

2011:

2012: Järjestimme vuoden 2011 Wähäjoulun 13.1.2012 Fur Centerissä. Juhlassa kuulumme kolmen veljeksen triobändi Brotherus Brothersin esityksen, Laura Tuomi soitti kitaraa ja lauloi, kiinalaisen lääketieteen terapeutti Eia Friman kertoi aistien harmoniasta ja kehon ja mielen hyvinvoinnista. Professori Jaakko Frösen toi esityksessään terveisiä Petrasta.

2013:

2014: Wähäjoulun järjestivät Vantaan Soroptimistit 13.1.2014 Övre Nybackassa

2015: LC Vantaa/Helsingin vuorolla Wähäjoulua kokoonnuttii viettämään 13.1.2015 ravintola Kaareen.

2016: Wähäjoulua vietettiin 13.1.2016 Vantaan Yrittäjänäisten kutsumina 2016 tilausravintola Wanha Bäckbyssä

2017: Vantaalaisten naisjärjestöjen yhteisen Wähäjoulun järjesti 16.1.2017 Zonta-kerho Vantaa 1 kansalaistoimintakeskus Leinikissä.

2018:

2019: Wähäjoulua vietttiin 16.1.2019 Kansalaistorin keskuksessa.

2020: Emännöimme Wähäjoulua 13.1.2020 Nuutinpäivänä Allun Grillissä. Tilaisuudessa Vaskivuoren lukion kuoro esitti joululauluja ja Eeva-Maija Haukinen luki Minna Canthin kirjeitä.

Suomen Akateemisten Naisten Liitto:

Yhdistys kuuluu paikallisyhdistyksenä Suomen Akateemisten Naisten Liittoon. Liiton kautta olemme mukana Akateemisten Naisten maailmanjärjestössä (GWI), Akateemisten Naisten eurooppalaisessa kattojärjestössä (UWE) ja Akateemisten Naisten Itämeren alueen verkostossa. Suomen kattojärjestön toiminnassa ja vastuutehtävissä olemme olleet aktiivisesti mukana vaikuttaen hallitustyöskentelyssä, erilaisissa projekteissa ja hankkeissa. Voi ajatella, että olemme olleet jäsenmääräämme suurempia vaikuttajia ja vastuunottajia. Olemme myös osallistuneet SANL:n vuosikokouksiin muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta.

1992: SANL:n 70-vuotisjuhlaseminaarin yliopistolla 21.3.1992 osallistui Raija Sollamo.

1993 Emme osallistuneet kevät- tai syyskokoukseen, mutta päätimme tukea SANL:n Ees-ti-projektia 1994-1996 vuosittain 300 markalla.

1994: SANL:n ja ulkoasianministeriön seminaari Euroopan unioni, Suomi ja naiset. Ko-koukseen osallistui Taina-Mari Ketomäki.

2001: SANL:n syyskokous Heure-kassa 20.-21.10.2001, jossa pidettiin vuositeeman ”Verkottuminen” semi-naari. Marjatta Hietala ja Raija Solla-mo pitivät kokouksesitelmän otsikolla ”Naisverkostot – tehokasta naisener-giaa ennen ja nyt”. Puheenvuorot jul-kaistiin Liiton Minerva-lehdessä. Kas-te-Helmi Erkkilä keskushallituksen jäseneksi kaudelle 2002-2003. Mar-ja Paavilainen toimi tasa-arvokomite-an puheenjohtajana ja Sirkka Oksanen jäsenenä. Marja Liisa Toivanen toimi Mentorointikomitean jäsenenä.

2002: Osallistuimme SANL:n 80-vuo-tisjuhlaseminaariin Tieteiden talossa Helsingissä. Kaste-Helmi Erkkilä toi-mi keskushallituksen jäsenyyden lisäksi Ohjelmakomitean ja Talouskomitean jäsenenä. Tasa-arvokomitean puheen-johtajana jatkoi Marja Paavilainen ja jäsenenä Sirkka Oksanen.

2003: Kaste-Helmi Erkkilä oli kes-kushallituksen jäsen ja toimi Ohjel-matoimikunnan sekä Talouskomitean jäsenenä. Marja Paavilainen toimi Ta-sa-arvokomitean puheenjohtajana ja Sirkka Oksanen jäsenenä. Professori Raija Sollamo kutsuttiin SANL:n kun-niajäseneksi.

2004: Liiton tasa-arvo suunnitelma hyväksyttiin, sen otsikkona oli ”Nyky-päivän akateeminen nainen – mones-sa mukana”. Tasa-arvo-ohjelman ajan-kohtaisina painopisteinä ovat: nuoret akateemiset naiset, urasuunnittelu ja koulutus, tasa-arvoinen työyhteisö ja verkottuminen.

SANL:n vuosikokouksen osanottajia 2001 Vantaalla. Takana vasemmalla yhdistyksemme jäsen FM Terhi Nallinmaa-Luoto ja äärimmäisenä oikealla dos. Ritva Tammivaara Turun akateemisista naisista. Tammivaarasta tuli myöhemmin SANL:in puheenjohtaja.

Yhdistyksen 25-vuotisjuhlassa varatuomari Marja Paavilaiselle annettiin SANL:n kunniamerkki, jota silloinen sihteeri Helena Immonen kiinnittää hänen takkinsa kaulukseen. Maisteri Terhi Nallinmaa-Luoto odottaa vuoroaan.

2005: Liitto nimesi kansainvälisten asioiden koordinaattoriksi Marja Liisa Toivasen. Naiset ja tietoyhteiskunta -konferenssiin osallistui Marja Liisa Toivanen.

2007: Liiton vuosikokoukselle teimme aloitteita, joiden aiheena olivat: Tulevaisuuskomitean perustaminen, Internetin laajempi hyödyntäminen, vuosittainen seminaari ja jäsenhankintakilpailu. Puheenjohtajien ja sihteereiden seminaariin osallistuivat Marja Paavilainen ja Sirkka Oksanen. Yhdistyksen kevätkokouksessa vieraili SANL:n kummimme FK, HLT, EHL Anja Anttila.

2008: SANL:lle oli myönnetty opetusministeriössä valmistellun lain lausunnonantajan status. Suomen Akateemisten Naisten Liitto antoi lausunnon yliopistolaista, ja lausunnon laatineessa ryhmässä olivat mukana Marja Paavilainen ja Raija Sollamo.

2009: Liiton 90-vuotishistoriatyöryhmään nimettiin Marjatta Hietala. Yhdistys teki Liitolle aloitteen Liiton sääntöjen 10 §:n muuttamiseksi. Asia koski kokousedustusta ja siitä tiedottamista. Muutos hyväksyttiin Liiton vuosikokouksessa. Yhdistyksemme laati toiminnastaan SWOT-analyysin, jollaista SANL pyysi jäsenyhdistyksiltään.

2010: SANL:n vuosikokouksessa keskusliitto sai tehtäväkseen, Vantaan aloitteesta, kirje keskushallitukselle 21.10.2010, perustaa Tulevaisuustoimikunnan, johon nimettiin Raija Sollamo. Hallituksen kokouksessa 2.5.2010 hyväksyttiin lähettäväksi SANL:lle kannanotto erivapauteen virkanimityksissä. Kannanotossa käsiteltiin seuraavia aiheita: Johtavissa viroissa vaaditaan ylempää korkeakoulututkintoa; Erivapaus erityisistä syistä; Erivapauden saaneella muitakin etuoikeuksia ja Huoli erivapaudesta perusteltua. Marja Liisa Toivanen toimi vuodesta 2005 alkaen SANL:n kansainvälisten asioiden koordinaattorina. Tämän lisäksi hänet valittiin Liiton keskushallituksen jäseneksi 2010–2012. SANL otti aktiivisen roolin Luetaan yhdessä -hankkeen jatkamisesta UNIFEMin ja Zontien jälkeen.

2011: Tulevaisuustoimikunta, jossa Raija Sollamo oli mukana, luovutti loppulausuntonsa 10.6.2011. Liiton keskushallitus valitsi vuoden alusta lukien Liiton rahastonhoitajaksi Sirkka Oksasen. Luetaan yhdessä -verkoston ohjausryhmässä oli nimetty Marja Liisa Toivanen ja Sirkka Oksanen rahastonhoitajan ominaisuudessa. Marja Liisa Toivanen valittiin kansainvälisten asioiden koordinaattoriksi (CIR) vuosille 2011–2012.

2012: SANL:n 90-vuotisjuhlakokouksessa 19.–20.10.2012 olivat edustajinamme Anne Kärki ja Raija Sollamo. Liiton Tulevaisuustoimikuntaan oli nimitetty Raija Sollamo. Marjatta Hietala oli Historiatoimikunnassa mukana valmistelemaan Liiton 90-vuotisjulkaisua.

2013: Luetaan yhdessä -verkoston ohjausryhmään kuuluivat Marja Liisa Toivanen ja Sirkka Oksanen. Rahastonhoitajana jatkoi Sirkka Oksanen. Toimikunnissa olivat seuraavat jäsenemme: jäsenoimikunta Anneli Karhunen, kansainväliset asiat Marja Liisa Toivanen, työvaliokunta Sirkka Oksanen, Kyllikki Leinon vanhainkotirahasto Sirkka Oksanen ja historiatoimikunta Marjatta Hietala. Historiatoimikunnan työ päättyi, kun Maritta Pohlsin ”Korkeasti koulutetut naiset” valmistui. Osallistuimme Messuhallilla SANL:n mukana Menu-messuille.

2014: Marja Liisa Toivanen jatkoi keskushallituksessa toimien sen kansainvälisten asioiden koordinaattorina ja rahastonhoitajana toimi Sirkka Oksanen. Varatuomari Marja-Leeana Joutsiniemi nimitettiin SANL:n lainopilliseksi neuvonantajaksi. Toimikunnissa olivat Anneli Karhunen, jäsenoimikunta, Marja Liisa Toivanen, kansainvälisten asioiden toimikunta ja Sirkka Oksanen Vanhainkorirahasto. Luetaan yhdessä -verkoston ohjausryhmään kuuluivat Terhi Mäkynen-Nieminen, Marja Liisa Toivanen ja Sirkka Oksanen. Terhi Nieminen-Mäkynen valittiin Liiton varapuheenjohtajaksi. Liiton vuosikokousta edeltävänä iltana projekti Violence Met by Educated Women järjesti seminaarin/tutkijatohtori Sanna Saksela-Bergholm (EKAN) ja professori Raija Sollamo.

2015: Liiton varapuheenjohtaja toimi Terhi Mäkynen-Nieminen ja keskushallituksen jäsenenä Marja Liisa Toivanen. Sirkka Oksanen oli rahastonhoitaja helmikuun loppuun ja jatkoi vuoden loppuun Vanhainkotirahaston jäsenenä. Marja-Leena Joutsiniemi jatkoi lainopillisena neuvonantajana. Luetaan yhdessä -verkostossa olivat edelleen Terhi Nieminen-Mäkynen, Marja Liisa Toivanen ja Sirkka Oksanen.

2016: Keskushallitus myönsi yhdistykselle 500 euron kannustuspalkkion ”Domestic Violence Met by Educated Women” -hankkeen toteutuksesta. Keskushallituksen varapuheenjohtajana ja Luetaan yhdessä -verkoston ohjausryhmän puheenjohtajan toimi Terhi Nieminen-Mäkynen. Marja Liisa Toivanen oli mukana kansainvälisten asioiden komiteassa, Helena Immonen jäsenoimikunnan puheenjohtajana ja Marja-Leena Joutsiniemi jatkoi lainopillisena neuvonantajana.

2017: Terhi Nieminen-Mäkynen toimi keskushallituksen varapuheenjohtajana ja Luetaan yhdessä -verkoston ohjausryhmän puheenjohtajana. Arja Ryhänen oli keskushallituksen jäsen, Marja Liisa Toivanen kansainvälisessä komiteassa, Marja-Leena Joutsiniemi lainopillisena neuvonantajana ja Helena Immonen jäsenoimikunnan puheenjohtajana.

2018: Terhi Nieminen-Mäkynen toimi keskushallituksen varapuheenjohtajana ja Luetaan yhdessä -verkoston ohjausryhmän puheenjohtajana. Arja Ryhänen oli keskushallituksessa ja jäsenoimikunnan jäsenenä. Marja Liisa Toivanen jatkoi kansainvälisten asioiden komiteassa ja Marja-Leena Joutsiniemi lainopillisena neuvonantajana vuoden 2018 loppuun. Helena Immonen toimi jäsenoimikunnan puheenjohtajana ja Jutta Peura oli Kyllikki Leinon vanhainkotirahaston hoitokunnan jäsen.

2019: SANL:n vuosikokous pidettiin 16.11.2019 Vantaan kaupungintalolla. Kaupunginjohtaja Ritva Viljanen esitteli Vantaata kokousosallistujille. Liiton varapuheenjohtajana ja Luetaan yhdessä -hankkeen ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Terhi Nieminen-Mäkynen. Arja Ryhänen oli keskushallituksen ja jäsenoimikunnan jäsen, ja Marja Liisa Toivanen jatkoi kansainvälisten asioiden komiteassa. Vanhainkotirahaston hoitokunnan jäseneksi nimitettiin Jutta Peura, ja Helena Immonen toimi jäsenoimikunnan puheenjohtajana.

2020: Jutta Peura on toiminut keskushallituksen ja Vanhainkotirahaston hoitokunnan jäsenenä. SANL oli mukana yhtenä järjestönä Helena Ranta Forumia järjestämässä. Raija Solamo kuului järjestelytoimikuntaan. Forum toteutettiin verkkotilaisuutena.

2021: Jutta Peura on toiminut keskushallituksen ja Vanhainkotirahaston hoitokunnan jäsenenä. SANL oli mukana yhtenä järjestönä Helena Ranta Forumia järjestämässä. Raija Solamo kuului järjestelytoimikuntaan. Forum toteutettiin verkkotilaisuutena.

SANL:n vuosikokouksen iltajuhlaa vietettiin Helsingin Pitäjän Pappilassa Vantaalla 16. 11. 2019. Oikealla ylhäällä kuvassa vasemmalta Anja Tolonen, Marja Liisa Toivanen ja Kirsi Jokikokko (SANL:n keskushallituksen puheenjohtaja) ja Raija Sollamo. Keskellä kuvassa kaupunginjohtaja Ritva Viljanen esittämässä tervetuloa.

Pääkaupunkiseudun yhteistoiminta:

Vantaan ohella pääkaupunkiseudulla toimii Helsingissä suomen- ja ruotsinkielinen yhdistys ja Espoo-Kauniaisten yhdistys. Yhteistyö yhdistysten välillä on ollut säännöllistä vaihdellen ohjelman ja toimijoiden mukaan. Yhteistyö tuntuu vielä tiivistyneen, kun on mahdollista pitää laajemmin kontakteja eri viestintävälineiden kautta.

1991: Yhteistilaisuus Porthaniassa, rikosoikeuden professori Inkeri Anttilan esitelmä ajan-kohtaisista rikosoikeudellisista kysymyksistä.

1991: Pääkaupunkiseudun yhdistysten neuvottelukokouksessa yhdistyksestä oli mukana Raija Sollamo.

1992: Pääkaupunkiseudun neuvottelutilaisuuteen osallistuivat Raija Sollamo ja Terhi Nallinmaa-Luoto. Osallistuimme myös yhteistilaisuuteen, jossa valtiopäiväneuvos Elsi Hetemäki-Olander esitelmöi aiheesta Naisen asema Suomessa ja Euroopassa.

1993: Osallistuimme Kvinnliga Akademiker i Helsingforsin järjestämään kirjaliija Märta Tikkasen runonlausuntailtaan.

1994: Kutsuttiin pääkaupunkiseudun yhdistykset Heurekaan/”Kasvot”-näyttely ja ”Tulivuoret”-superelokuva.

1995: Japanilainen ilta Lyseumklubilla/puheenjohtaja Seija Jumppanen kertoi Japanin kongressin terveiset

1995: Pääkaupunkiseudun yhdistysten yhteinen Japanilainen ilta Helsingissä

1996: Olimme Espoon-Kauniaisten yhdistyksen vieraana konsertissa Espoon kulttuuritalolla.

1999: Helsingin yhdistyksen yhteistapaaminen Helsingin kaupunginpuutarhassa, jossa esiintyi kulttuuriministeri Suvi Lindén.

2000: Yhteistapaaminen Myyrmäen kirkolla, vararehtori Raija Sollamon alustus aiheesta ”Qumranin yhteisö ja sen tuottama kirjallisuus” sekä kirkon esittely ja musiikkia.

2003: Espoon-Kauniaisten retkellä Noiron kosmetiikkatehtaassa ja saman yhdistyksen tilaisuus Sellossa uuteen kirjastoon ja Akseli monitoimitilaan tutustumassa. Samoin Espoon-Kauniaisten akateemisten naisten pikkujoulu Sinebrychoffin huvilassa Espoossa. Osallistuimme heidän tilaisuutensa, jossa Outi Pakkanen esitelmöi aiheesta ”Helsinki rikospaikkana”.

2004: Kutsuimme Espoon-Kauniaisten yhdistyksen Nuutin päivän tilaisuuteen, jonka järjestimme.

2007: Espoon-Kauniaisten yhdistyksen kanssa tutustumisvierailu Pokrovan luostariin Kirkkonummella. Kuulimme ruotsalaisen FM Gunnel Wahlströmin esityksen Pyhän Katriinan tuhatvuotisesta luostarista Siinailla.

2008: Espoon-Kauniaisten yhdistyksen kutsumina osallistuimme ulkoministeriön tilaisuuteen, jossa esitelmän Kehitysyhteistyön uusista tuulista/tiedottaja Vilma Kettunen.

2009: Syyskuun lounaskokouksessa vierailivat Espoo-Kauniaisten puheenjohtaja Elina Piki ja sihteeri Anja Aminoff. Osallistuimme Espoo-Kauniaisten kevätretkeen Inkooseen Melångårdin tilalle.

2010: Huhtikuun lounaskokouksessa vierailivat Espoo-Kauniaisten puheenjohtaja Anna-Maija Sjöberg ja Helsingin yhdistyksestä Thelma Wiik.

2011: Yhteinen seminaari 26.5.2011 otsikolla ”Kymppin tytöt johtajina”. Tilaisuuden juontajana toimi professori Raija Sollamo. Lokakuun lounastapaamisessa oli viisi pääkaupunkiyhdistysten jäsentä vieraina ja SANL:n sihteeri Riitta-Maija von Weissenberg-Hartiala ja Luetaan yhdessä -verkoston koordinaattori Henna-Maija Syrjälä.

2012: Wähäjoulussa, jonka järjestimme, olivat vieraina Espoo-Kauniaisten yhdistyksestä Anna-Maija Sjöberg ja Eeva Kivilaakso sekä SANL:n keskushallituksesta Riitta-Maija von Weissenberg-Hartiala.

2018: Pääkaupunkiseudun yhteinen Työn murros -seminaari, josta oli videostriimaus.

2019: Työn murros -seminaarin tilaisuus Helsingin kaupungintalon tapahtumatorilla.

2020:

2021: Pääkaupunkiseudun akateemisten naisten yhdistysten yhteinen keskustelutarja keväällä teemalla Digitalisaatio ja tasa-arvo sekä syksyllä Kiertotaloudella kestäväan kehitykseen

Kansainvälinen toiminta:

Naisten kansainväliseen vaikuttamiseen on monia mahdollisuuksia akateemisten naisten verkostojen kautta. SANL:ssa on kansainvälisten asioiden koordinaattori, jota tehtävää Marja Liisa Toivanen hoiti useita vuosia. Yhdistyksessä on myös nimettynä kansainvälisten asioiden yhteyshenkilö.

1989: IFUW:n 23. konferenssi, jossa yhdyshenkilönä toimi Marja Liisa Toivanen ja vieraiden kiertoajelulla ja illanvietossa olivat emäntinä Raija Sollamo, Terhi Nallinmaa-Luoto ja Pirkko Saikkonen. Anottu apulaiskaupunginjohtaja Ritva Markkulalta 5000 markan avustusta ja kutsuttu hänet vieraaksi retkelle.

1990: Mrs. FK Angulan, Namibia, kiitoskirje saamastaan stipendistä ja Academy Foundationin kirje Namibiasta

1993: SANL:n Eesti-projektia tuettiin 300 markalla

1994: SANL:n Eesti-projektille maksettiin 300 markkaa

1995: SANL:n Eesti-projektiin osallistuttiin 300 markalla.

1998: IFUW:n 26. maailmankonferenssiin Itävallassa Grazissa osallistui Kaste-Helmi Erkkilä.

2012: UWE (University Women of Europe) kokous pidettiin Suomessa 7.10.6.2012. Konferenssin yhteydessä oli ”Domestic Violence Met by Educated Women” -projektin valmisteleva kokous, jonka puheenjohtajana toimi Raija Sollamo. Projektiryhmä kokoontui Kielissä 8.10.2012.

2013: Raija Sollamon johdolla CIMO:n vuosille 2013–2014 rahoittama projekti ”Domestic Violence Met by Educated Women” jatkui vuoden aikana.

2014: Vuoden toimintateema nousi IFUW:n vuosien 2011–2013 teemasta ”Power of Education in Effecting Change”, jota toteutettiin Raija Sollamon johdolla CIMO:n rahoittamassa Grundtvig-oppimiskumppanuus -hankkeessa. Hanke käynnistettiin 2013, ja se jatkui vuodet 2014–2015 otsikolla ”Domestic Violence Met by Educated Women”. Hankkeessa olivat mukana Saksa, Ruotsi, Romania ja Slovenia. Liiton vuosikokouksessa Kajaanissa hanketta esiteltiin kokousedustajille.

2015: Projektin ”Domestic Violence Met by Educated Women” päätöseminaaria vietttiin 8.5.2015 Helsingin yliopiston pienessä juhlasalissa. Raija Sollamo osallistui UWE:n kokoukseen Utrechtissa 27.-30.8.2015. Siellä UWEn presidentti Edith Lommerse luovutti hänelle Jans Gremée Awardin tunnustukseksi DVMEW-projektin koordinoinnista.

2016: Marja Liisa Toivanen ja Liisa Rajamäki osallistuivat Nordic-Baltic Conferenceen Tartossa 7.-9.10.2015.

2019: SANL järjesti Heurekassa KANNin Itämeri-teemaisen kokouksen, jossa yhdistyksemme jäseniä oli mukana.

VN, KL Sirkka Eurén

UWE-kokouksen osanottajia yhteiskuvassa Utrechtissä elokuun lopulla 2015. Presidentti Edith Lommerse keskellä eturivissä käsi ylhäällä. Raija Sollamo vasemmalla eturivissä seisomassa myös käsi ylhäällä.

Vantaan Akateemiset Naiset ry (VAN) perustettiin vuonna 1988. Yhdistyksen toiminnan tarkoitus on aina ollut:

- innostaa tyttöjä ja nuoria naisia akateemiseen koulutukseen
- edistää akateemisten naisten työllistymistä ja uralla kehittymistä
- tukea naisten keskinäistä verkottumista
- edistää akateemisten naisten tasa-arvoa työelämässä
- innostaa jäseniämme kansainväliseen toimintaan

Mottomme on
**VIIHDY,
VERKOSTOIDU
JA VAIKUTA**

Tervetuloa mukaan!

s-posti: vantaanakateemisetnaiset@gmail.com

Kotisivut: <https://www.vantaanakateemisetnaiset.fi>

FB: <https://www.facebook.com/vantaanakateemisetnaiset>

Instagram: @vantaanakateemisetnaiset